

CONTENTS

<i>Authors' Prefaces</i>		vi	Jonah	יונה	1040	
<i>Quick User's Guide</i>		xi	Micah	מיכה	1044	
<i>Introduction</i>		xxii	Nahum	נחום	1055	
<i>Abbreviations & Sigla</i>		xxvii	Habakkuk	חבקוק	1060	
			Zephaniah	צפניה	1066	
Genesis	בראשית	1	Haggai	חגי	1072	
Exodus	שמות	89	Zechariah	זכריה	1075	
Leviticus	ויקרא	168	Malachi	מלאכי	1093	
Numbers	במדבר	225	Psalms	תהלים	1099	
Deuteronomy	דברים	296	Job	איוב	1260	
Joshua	יהושע	364	Proverbs	משלי	1327	
Judges	שפטים	405	Ruth	רות	1385	
1 Samuel	שמואל א	448	Song of Songs	שיר השירים	1391	
2 Samuel	שמואל ב	505	Ecclesiastes	קהלת	1402	
1 Kings	מלכים א	553	Lamentations	איכה	1421	
2 Kings	מלכים ב	608	Esther	אסתר	1434	
Isaiah	ישעיה	659	Daniel	דניאל	1449	
Jeremiah	ירמיהו	783	Ezra	עזרא	1487	
Ezekiel	יחזקאל	902	Nehemiah	נחמיה	1507	
Hosea	הושע	999	1 Chronicles	דברי הימים א	1535	
Joel	יואל	1016	2 Chronicles	דברי הימים ב	1582	
Amos	עמוס	1024	<i>Appendix A: Glossary</i>			1644
Obadiah	עבדיה	1038	<i>Appendix B: WLC-BHS Differences</i>			1651

INTRODUCTION

As teachers of the biblical languages, it has been our observation that less than 20 percent of students who study Hebrew in college or seminary actually maintain a functional use of the language. The percentage that remains functional in Aramaic is, sadly, miniscule. Although Bible software has made tremendous strides in making the original languages accessible, we believe there is still great need for a tool to aid students in gaining and retaining knowledge of biblical Hebrew and Aramaic inductively. Apart from teaching the biblical languages, there is no better way to maintain a functional knowledge of Hebrew and Aramaic than to read the text of the Hebrew Bible regularly.

Purpose

A Reader's Hebrew Bible (RHB) is designed to facilitate the regular reading of the Scriptures in Hebrew and Aramaic.¹ This volume provides glosses for all Hebrew vocabulary occurring less than 100 times and all Aramaic vocabulary occurring less than 25 times.²

For students of biblical Hebrew and Aramaic, *RHB* provides many advantages. It eliminates the waste of precious study time occasioned by thumbing through a lexicon. It removes the inconvenience of using a second volume of glosses. It acquaints them with the glosses of the foremost Hebrew lexicons in English. It also allows students to focus on learning Hebrew and Aramaic vocabulary in its literary context rather than in isolated word lists. And *RHB* removes the biggest hindrance to reading the Hebrew Bible devotionally—unknown vocabulary.

For instructors of Hebrew and Aramaic, *RHB* removes the necessity of creating new gloss lists when one wants to have students

¹ Biblical Aramaic occurs only in the following locations: Gen. 31:47; Jer. 10:11; Dan. 2:4-7:28; and Ezra 4:8-6:18; 7:12-26.

² See Appendix A for a short glossary of all Hebrew words that occur 100 times or more.

read different sections of the Old Testament, and it increases the likelihood that students will be motivated to continue their Hebrew/Aramaic study through reading the Scriptures.

For those no longer in the classroom, *RHB* offers an accessible way to read the Hebrew Bible regularly. We especially hope that ministers and former seminarians whose ability in Hebrew and Aramaic has deteriorated will find that *RHB* helps them recover their skill.

The Hebrew Text

The text of *A Reader's Hebrew Bible* is the version of the Leningrad Codex (L) maintained by the J. Alan Groves Center for Advanced Biblical Research, formerly known as the Westminster Hebrew Institute.³ It is virtually identical to the text found in *Biblia Hebraica Stuttgartensia* (BHS) and *Biblia Hebraica Quinta* (BHQ) with a few minor differences where its editors read the Leningrad Codex differently than the editors of BHS.⁴ *RHB* does not attempt to make textual critical determinations. The Leningrad Codex is the oldest complete codex of the Hebrew Bible extant. The choice to use it as opposed to the Aleppo Codex (where extant) or other masoretic manuscripts was entirely pragmatic: it was the most readily available in electronic format, and it is the standard text used in seminaries and colleges the world over.

Text Format

RHB has been designed to make a student's shift to or from using BHS or BHQ relatively smooth. In prose sections the text is justified and runs continuously without line breaks between verses. The editorial paragraph breaks added by BHS's editors have, in the majority of cases, been followed with permission.⁵ As in BHS and BHQ, the Westminster Leningrad Codex identifies closed paragraphs in L with

³ Specifically, *RHB* reflects version 4.4 of the Westminster Leningrad Codex as found in *BibleWorks 7.0*. Just before this volume went to press, the Groves Center released version 4.8, which incorporated numerous accent corrections. We regret that the release appeared too late to be used in *RHB*.

⁴ For a list of the locations where the editors of the WLC read L differently than the editors of BHS, see Appendix B.

⁵ The few instances where BHS starts a new paragraph in the middle of a verse have been omitted (e.g., Ezra 2:2; Neh. 7:7; 11:4).

a ם and open paragraphs in L with a פ.⁶ In poetic sections each verse begins on a new line. If poetic text occurs within a prose section, the poetic text is indented from the right margin to distinguish it from the surrounding prose. *RHB* does not use editorial indentation and stichometric spacing such as found in *BHS* and *BHQ*.

Distinguishing prose from poetry, especially in the prophets, is difficult at times. As a general rule, *RHB* follows the majority agreement among *BHS* and modern English translations that mark poetic text.

Footnote Placement and Numbering

Every Hebrew word that is not a proper noun and occurs less than 100 times has a superscripted footnote placed at the end of the word. The same is true for every Aramaic word that is not a proper noun and occurs less than 25 times. Each footnote in the text has a corresponding footnote at the bottom of the page, after which is given the lexical and semantic information for the footnoted form.

As a general rule, footnotes occur before masoretic punctuation such as the *maqeph* and the *soph pasuq*, but after any post-position masoretic accents. Thus, for example, if two words are joined by a *maqeph* and the first word occurs less than 100 times, the footnote will precede the *maqeph* (e.g., מִמְּכוֹן⁻²⁸ שְׁבָחוּ).

If the same lemmas⁷ occur with the same sense on the same page, the second and any following occurrences of the lemma on that page receive the same footnote number as the first. This policy is not followed, however, when a chapter break occurs within a page. Footnote numbering restarts with each new chapter.⁸

⁶ A "closed paragraph" or *setumah*, hence ם from סתם as a marker, is a blank space of ¼ to ½ inch in length left between the end of one verse and the beginning of the next verse in L. An "open paragraph" or *petuhah*, hence פ from פתח as a marker, is the equivalent of a modern paragraph break. We made no attempt to proof or correct Westminster's placement of the *setumot* and *petuhot*.

⁷ In a lexicon, a "lemma" is the form of a word that serves as the headword under which its meaning is discussed.

⁸ The Aramaic section of Daniel is the one exception to footnote number restarting only at the beginning of a chapter. In this section, the footnotes restart on each page.

Proper Nouns

There are over 3000 Hebrew and Aramaic proper nouns that occur, respectively, less than 100 and 25 times each. Many a beginning student has puzzled long over an apparently inscrutable form in the Hebrew Bible only to discover with frustration that it was a proper noun. Since the total occurrences of such proper nouns number over 16,000, they have been excluded from the footnotes. Rather than ignore them entirely, *RHB* distinguishes such proper nouns from the normal text by screening them in gray. This helps the reader locate proper nouns, while requiring him or her to determine their identity through pronunciation. Genesis 2:8a provides an example:

וַיִּטֵּעַ¹⁶ יְהוָה אֱלֹהִים גֶּן עֵדֶן¹⁷ בְּעֶדְן מִקְדָּם¹⁸

In this example, עֵדֶן is screened in gray because it occurs less than 100 times. The proper name יְהוָה, however, is not screened in gray because it occurs over 100 times.

When morphemes such as the conjunction and inseparable prepositions are prefixed to proper nouns that occur less than 100 times, they are not screened in gray. The adverbial suffix known alternately as the *hey locative* or the directional *hey* is not distinguished from the proper nouns to which it is suffixed and is, therefore, screened in gray.

Kethib-Qere Readings⁹

The J. Alan Groves Center for Advanced Biblical Research does not display *Kethib-Qere* readings in the same fashion as the Leningrad Codex. In L (and *BHS*) the *Kethib* consonants have the *Qere* vowels beneath them, creating a hybrid form of *Kethib* consonants with *Qere* vowels. The marginal masorah provides the *Qere* consonants.

The Groves Center's practice at the time of this writing is to include the consonants for both the *Kethib* and the *Qere* in the text. The

⁹ The masoretes called the consonantal text of words that they considered incorrect *Kethib*, i.e., what is "written." The corrected consonants and vowels which they believed should be read instead of the written form, they called *Qere*, i.e., what should be "read."

זֶה הָיָה לְדֹרָם^K וְלְדֹרְשֵׁי^Q מִבְּקָשֵׁי פִנְיָ יַעֲקֹב סֵלָה¹¹:

Kethib-Qere Diversity

Often Hebrew students are unaware of the diversity of *Kethib-Qere* readings that exist in the masoretic text. In some places there are two *Kethib* forms and only one *Qere* (e.g., Judg. 16:25; Isa. 44:24). In other places there is one *Kethib* but two *Qere* forms (e.g., Gen. 30:11; Ezek. 8:6). And instances can be found of a *Kethib* with no *Qere* (Ruth 3:12; Jer. 51:3), or a *Qere* with no *Kethib* (Ruth 3:5, 17; Jer. 31:38).

In cases where there is a *Qere* reading with no *Kethib* (or vice versa), only the form that occurs in the text is preceded by the appropriate super-scripted letter. For example, the *Kethib* with no *Qere* in Ruth 3:12 appears as follows:

וְעַתָּה כִּי אֲמַנִּים ²⁵ כִּי אֵם נָאֵל אֲנִי וְגַם יֵשׁ נָאֵל ²⁶ קָרוֹב מִמֶּנִּי:

WLC-BHS Differences

Version 4.4 of the Westminster Leningrad Codex offered a list of around 500 instances where the editors of WLC read L differently than the editors of *BHS* (1983). All these instances were checked against the latest edition of *BHS* (1997), and around only 100 instances of actual difference, most of which related to matters of accentuation, were found. All known instances in which the editors of WLC, and thus *RHB*, read the text (consonants and pointing) of L differently than the editors of *BHS* are marked with a raised black circle centered, where possible, above the letter or syllable in which the difference occurs. For example, in Gen. 14:2 the *Qere* reading in *RHB* is צְבוּיִם. The raised black circle above the *yod* indicates that *RHB* differs from *BHS* with regard to this letter. The interested reader can check Appendix B at Gen. 14:2 to learn that the *Qere* form in *BHS* is צְבוּיִם.

Reading Hebrew with Glosses

Many students of Hebrew (and we were among them) are surprised to be told that they are not *translating* Hebrew; they are *reading* Hebrew. Translating, in its technical sense, is a complicated science as well as an art. In translation, one seeks to express the message of the original in a natural form that enables modern readers to achieve the same understanding as the original audience. Producing such a rendering requires great skill in both the original and receptor languages. Reading, on the other hand, seeks to achieve a relatively literal understanding of the original without the translator's concern for naturalness of style and syntax.

A Reader's Hebrew Bible is not designed as a tool for the production of translations in the technical sense. It is meant to aid the user in *reading* the Hebrew Bible. Therefore, it provides glosses, not definitions. Definitions express with increasing specificity the classes to which a word belongs. A word's definition is often complicated because many words have multiple meanings or senses. A gloss, on the other hand, is a brief approximation or summary of a word's meaning. Because of their brevity, glosses cannot convey the full range of a word's senses. They offer a modern language equivalent for the particular sense that seems to be employed in a given context.

There are at least two benefits to reading with glosses. First, it forces the reader to think through the grammar of a passage. Second, by aiding the reader to produce a relatively literal rendering, *RHB* enables him or her to become familiar with and appreciate Hebrew and Aramaic manners of expression. This familiarity and appreciation become the foundation for sound exegesis as well as accurate and useful translations.

Caveat lector! Many users of *RHB* will be tempted to conclude that since they know how it glosses a word in one passage or book, they know what that word means. Such an assumption would be false and, often, exegetically misleading. To understand a Hebrew word requires that one carefully read the context of each of its occurrences. It also requires that the reader become thoroughly familiar with the standard lexica. Although *RHB* seeks to facilitate reading by providing glosses, it cannot serve as a replacement for the standard lexica. Read-

ing the text—even in its original languages—is not the same as exegetical study. *RHB* is designed to aid in the former. Examining entries in a standard lexicon is an important part of the latter. *RHB*'s glosses should be viewed as appetizers signaling the rich store of information contained in *HALOT*, *BDB*, and other major lexical resources.

The reader should also be aware *RHB* does not replace the need for critical editions of the Hebrew text such as *BHS*. In fact, we anticipate that *RHB* will heighten the reader's appreciation of the need for such resources. For example, in Deut. 2:9a the text of *RHB* reads, וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי אֶל-חֲצִר אֶת-מוֹאָב. The phrase אֶל-חֲצִר makes no sense in this verse. Upon consulting *BHS*'s critical apparatus the reader will find that the Leningrad Codex does indeed have the preposition אֶל, but many other manuscripts and editions have the negative particle אַל, which is what one would expect in this context. We recommend having a critical edition close at hand for access to its textual apparatus when textual difficulties are encountered in *RHB*.

The English Glosses

Sources

RHB's English glosses were determined primarily by consulting two lexical resources: *The Hebrew-Aramaic Lexicon of the Old Testament* (*HALOT*)¹⁰ and the Brown-Driver-Briggs *Hebrew-English Lexicon of the Old Testament* (*BDB*).¹¹ *HALOT* is currently considered the most significant Hebrew and Aramaic lexicon in English; therefore, it is the primary source for the glosses. Readers for whom Holladay's *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*¹² has been their most frequent lexical resource should be aware of the substantial differences that exist between *HALOT* and Holladay. Among the most promi-

¹⁰ Ludwig Koehler and Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, rev. Walter Baumgartner and Johann Jakob Stamm, trans. and ed. M. E. J. Richardson, vols. 1–2 (Leiden: Brill, 2001).

¹¹ Francis Brown, S. R. Driver, and Charles A. Briggs, *The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English Lexicon* (Oxford: Clarendon, 1907).

¹² William L. Holladay, *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament* (Grand Rapids: Eerdmans, 1971).

than BDB's view that it is an adverb. After the stem the glosses offered by *HALOT*, BDB, and alternate lexical sources are listed, separated by semicolons. *HALOT* is listed first, BDB second, and if an alternative gloss is offered, it follows BDB's gloss. If no abbreviation or author name is listed before an alternate gloss, we supplied the gloss.

Non-verb lemmas

Pattern:	¹ HOMONYM# LEMMA <i>HALOT</i> ; BDB; ALTERNATE.
Example:	¹ II שְׁבַלְתָּ <i>uncert.</i> , flood of water; flowing stream; HOLL: torrent, undulation.

The example above reflects the model used in footnote glosses for non-verbs. The pattern used is the same as that used for verbs except, of course, that there is no verb stem information for non-verbs. In this example, the alternate gloss was taken from Holladay's *A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*.

Abbreviations in the Glosses

All the abbreviations in *RHB*'s glosses either reflect the exact text of the lexical entry or are implied by the lexical entry. *RHB* distinguishes abbreviations that are not part of a lemma's gloss from those that are. When an abbreviation is not part of the gloss, it is printed in italic type. If an abbreviation is part of the gloss, it is printed in regular, non-italic type along with the gloss and should be read as part of the gloss. For example, the footnote for סָלָה reads, "*uncert., poss.* raising the voice to a higher pitch, *abbr. for* לְשִׁנוֹת הַקּוֹל sign to change the voice or הָשָׁר כָּב לְמַעַל הָשָׁר 'da capo,' always, pause; indicates interruption or change in rendering." In this entry, the abbreviations "*uncert., poss.*" and "*abbr. for*" are in italic type, indicating that they are not part of the gloss for סָלָה.

Glossing Methodology

Each book of the Hebrew Bible was glossed verse-by-verse and lemma-by-lemma. If the lexica offered only one sense for a given lemma, that sense was written to every occurrence of the lemma in the

database used for this project. Although this eliminated some redundancy of effort, the preponderance of the 60,600+ occurrences of lemmas were glossed individually.

Spelling of Lemmas

In a solid majority of instances, the lexica agree on the spelling of the lemmas. Where they disagree, *HALOT* has been followed. In the case of Aramaic, *HALOT* consistently spells lemmas with a final *hey*, which BDB spells with a final *aleph* (e.g., *המיה* vs. *המא*). Following *HALOT*, *RHB* spells these with a final *hey*.

Context-Specific Glosses

RHB's glosses are context-specific. In other words, the glosses are the English words *HALOT* and BDB offer as a gloss or rendering for the specific text under consideration. *BibleWorks 7.0*, the workhorse for this project, provided immediate access to the exact location where each verse is cited in *HALOT* and BDB. This ease of access allowed us to list the precise gloss *HALOT* or BDB offers for each lemma in its context. Although *HALOT* and BDB do not cite every verse for lemmas that occur under 100 times, they do cite the majority of them. As a result, *RHB* offers the reader the opportunity to read the Hebrew Bible with *HALOT* and BDB, seeing how these leading lexicographers understood the listed words in each of their specific contexts.

The reader should be aware that there are cases where the lexica do not offer a context-specific gloss and instead list a series of glosses under which they cite a set of references. All of the glosses listed do not necessarily apply to all of the references cited. *RHB* lists the glosses as they occur in the lexica, and the reader must discern which gloss is contextually appropriate. For example, *HALOT* glosses *הַחֲגֵג* as "procession, round dance, festival." It should be apparent to the reader of Leviticus 23 that the *hag sukkot* was neither a procession nor a round dance.

Avoidance of Gloss Redundancy

In order to avoid redundancy in *RHB*'s glosses, we adhered to the following method for determining the glosses. *HALOT* was con-

sulted first. If *HALOT*'s entry cited the current Scripture reference, then *HALOT*'s gloss for that specific reference was given. If *HALOT* did not cite the reference, then its sense(s) that fits the context was listed.

Second, *BDB* was consulted. If *BDB*'s entry contained the current Scripture reference and its gloss differed from *HALOT*'s, then its gloss was listed following a semicolon. If its gloss did not differ from *HALOT*'s, it was not repeated.¹⁶ The one exception to this rule was if *HALOT* indicated that it was uncertain about the gloss(es) it offered. In such cases, all of the glosses *BDB* lists were included, even if one or more of them were identical to *HALOT*'s glosses. If *BDB* did not cite the current Scripture reference in its entry, then its contextually relevant glosses were listed, provided that they differed from *HALOT*'s glosses.

In those relatively few instances where *HALOT* and *BDB* offer the same gloss, but we felt an alternate gloss should be considered, an em-dash (—) was placed in the *BDB* gloss-slot. For example, in Proverbs 1:8 **שְׂאִיל** is glossed as “wasteland, void, underworld; —; grave.” *HALOT* and *BDB* both offer *underworld* as the gloss for **שְׂאִיל**. We, however, regard *grave* as a legitimate gloss in this context.

The fact that we normally list *HALOT* and *BDB*'s glosses without an alternate gloss should not be construed to indicate our agreement with their glosses. On more than one occasion, we found reason to question the accuracy or adequacy of the glosses given by one or other of the lexicons. We did not, however, necessarily offer an alternate gloss in such instances. Long-time users of *BDB* and Holladay should expect to be surprised at times by the glosses offered by *HALOT*.

Phrase and Idiom Glosses

In glossing words that were part of phrases or idioms, we found that the lexica were inconsistent in their handling of these words. Often, they would not gloss the word, only the entire phrase.

¹⁶ One drawback to this method is that at times *BDB*'s gloss(es) is only a subset of the glosses given by *HALOT*. However, *RHB*'s purpose is not to provide the user with a comprehensive means of comparing *BDB* and *HALOT*.

RHB, however, attempts to provide a gloss only for the lemma that is footnoted. For example, *HALOT* glosses אָרָךְ, when it occurs in the phrase אָרָךְ אַפִּים, as “indulgent.” A perusal of *HALOT*’s entry makes it clear that “indulgent” is a gloss for the idiom אָרָךְ אַפִּים, and not a sense or gloss of אָרָךְ. Therefore, אָרָךְ is glossed simply as “long.” Making sense of biblical idioms, one of the enjoyable challenges of reading the Hebrew Bible, is left to the reader.

Parsing Differences in the Lexica

In addition to disagreeing regarding the parsing of verb stems, *HALOT* and *BDB* sometimes disagree regarding a word’s part of speech. In some instances, *HALOT* may parse a form as an adjective whereas *BDB* parses it as a noun. Or more severely, *BDB* may regard a word as a verb that *HALOT* regards as a noun. The glosses each lexicon gives are retained. Thus, the glosses will reflect the parsing of their respective lexicons. In cases where parsing differences result in grammatically divergent English glosses, we have generally listed separate lemmas for *HALOT* and *BDB*. For example, in Psalm 112:1 the form יִרָא occurs. *HALOT* parses it as a noun meaning “in fear of.” *BDB* parses it as a verb from יָרָא. The gloss entry for this form reads as follows: יִרָא in fear of; יָרָא QAL: fear, reverence, honor.

If *HALOT* and *BDB* disagree regarding the lemma of a verb but parse the verb’s stem identically, then the stem is listed only after the initial lemma. For example, since both *HALOT* and *BDB* parse the stem of יַעֲשֶׂה in 1 Sam. 14:32 as *Qal*, the footnote reads as follows: IV עָשָׂה QAL: turn towards; I עָשָׂה do, make.

If *HALOT* and *BDB* disagree regarding a verb’s lemma and stem parsing, then a separate lemma and stem are listed for *BDB*. For example, since *HALOT* and *BDB* disagree about both the lemma and the stem of יַעֲרִי in Deut. 32:11, the footnote reads as follows: עִיר QAL: protect, keep; עֹר HIF: rouse, stir up.

Uncertainty in the Lexica

Occasionally the lexica will indicate that they are uncertain regarding the sense(s) they offer for a lemma. *HALOT* and *BDB* both mark uncertainty in various ways, the most common being a question

mark. *RHB* consistently reflects the lexica's uncertainty by prefixing such glosses with the abbreviation "uncert."

When *HALOT* or *BDB* are uncertain regarding the correct sense or contextual gloss of a term, they will often list a number of options and then indicate which of the options is preferred. In such instances, *RHB* lists all of the options cited and places the lexicon's stated preference, if it indicates one, at the head of the list.

Lexical Oddities and Indeterminacy

In a number of instances *HALOT* and *BDB* gloss the participial form of a verb with an English noun and list the nominal gloss as a distinct sense of the verb. In such cases, the verbal lemma and stem are given. However, no change has been made to the gloss. As a result, some verbs will appear to be glossed as nouns. This is, however, what readers would find in the lexica were they to look up the Scripture reference under the verb stem. For example, the footnote for סוֹחֵר in Proverbs 31:14 reads as follows: סוֹחֵר ^{QAL}: trader, dealer; trafficker.

At times the lexica gloss plural forms of a lemma with a separate sense. If the lexica listed the lemma as plural, the plural gloss was given. If, however, the lexica listed the lemma as singular, the plural glosses were made singular where possible. The reader is expected to recognize that the Hebrew form is plural and pluralize the gloss. For example, the footnote for the plural form יְאֵרֵיהֶם in Psalm 78:44 reads as follows: יְאֵר branch and canal of the Lower Nile; Nile-arm, Nile-canal. The reader should read יְאֵרֵיהֶם as "their branches and canals of the Lower Nile."

Where *HALOT* or *BDB* parse a verb as *Qal* passive and provide a passive gloss, we change the gloss to active since the passive form of the verb is not given in the footnotes. When the lexica cite a reference under multiple senses of a word, all senses where the reference is cited were listed.

Lexical silence on *Hapax Legomena*

In cases of lexical or grammatical *hapax legomena* where *HALOT* or *BDB* or both do not offer a gloss for a lemma or form, we placed an em-dash in the gloss-slot to indicate the lexicon's silence. For

example, in Joshua 9:4 the form **וַיִּצְטִיר** is parsed by all as the *Hitpael* of **צִיר**, but none of the lexica offer a gloss for this root, and there is no other occurrence of the root. All regard it as a copyist error for **צִיר**. In this case Marten H. Woudstra, in his NICOT commentary on Joshua, rejects the emendation (which occurs in several MSS and LXX) and offers the gloss “act as ambassadors.”¹⁷ Trent C. Butler, in his WBC commentary, proposes the gloss “disguise oneself as a messenger.”¹⁸ The *RHB* footnote for this form reads as follows: **צִיר** HTTP: —; —; NICOT: act as an ambassador, WBC: disguise oneself as a messenger. The two em-dashes indicate that neither *HALOT* nor *BDB* offer a gloss for this lemma, and the proposals by Woudstra and Butler are listed in the alternate gloss-slot following the abbreviations for the series in which their commentaries appear.

There are twenty instances in which the reader will encounter a lemma followed by two em-dashes and no alternative gloss. In each of these instances, all lexical sources consulted regarded the form as corrupt or misspelled.

Conjectural Emendations in the Lexica

For various reasons, all the consulted lexica offer conjectural emendations to the masoretic text at various points. In keeping with the purpose of this volume to be a *reader's* Hebrew Bible, no conjectural emendations have been made to the text or to the lemmas listed in the footnotes. In the case of lemmas for *Kethib* readings, the vowel pointing offered by *HALOT* has been used.

In cases where both *HALOT* and *BDB* list a form under a known lemma but regard the form as “impossible” or otherwise incoherent, *RHB* lists the senses of the lemma under which the form in question is cited. At times this yields a contextually nonsensical gloss. However, from a reader's standpoint it is precisely the nonsensical nature of the textual form that must be appreciated since that is (usually) what prompted the lexica to offer a conjectural emendation.

¹⁷ Marten H. Woudstra, *The Book of Joshua*, 2nd rev. ed. (NICOT; Grand Rapids: Eerdmans, 1994), 151.

¹⁸ Trent C. Butler, *Joshua* (WBC 7; Waco, TX: Word, 1983), 97.

For example, in Proverbs 22:20 the form שְׁלִישִׁים occurs. Neither *HALOT* nor *BDB* offer a gloss for this word. Both suggest the form should be read as שְׁלִשִּׁים. Both lexica, however, list this form under שְׁלִישׁ, which means “fighting charioteer,” or “adjutant.” Therefore, the gloss for this form reads: III שְׁלִישׁ fighting charioteer; adjutant.

Conclusion

God has given his Word in written form, not merely to be read, studied, and memorized. He gave it to us so that we might come to know and love him. Our prayer is that the Lord will use *A Reader's Hebrew Bible* to cause his people's love for him to increase and abound in knowledge and discernment so that their lives might overflow with the fruit of righteousness to the glory and praise of God.

ABBREVIATIONS & SIGLA

abbr.	abbreviation
alt.	alternatively
appar.	apparently
archt.	architectural
BDB	<i>The Brown-Driver-Briggs Hebrew and English Lexicon</i> , by Francis Brown, S. R. Driver, and C. A. Briggs
<i>BHS</i>	<i>Biblia Hebraica Stuttgartensia</i>
<i>BHQ</i>	<i>Biblia Hebraica Quinta</i>
c.	circa (= about)
DCH	<i>The Dictionary of Classical Hebrew</i> , vols. 1-5, edited by D. J. A. Clines
exclam.	exclamation
<i>HALOT</i>	<i>The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament</i> , by Ludwig Koehler and Walter Baumgartner
HOLL	<i>A Concise Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament</i> by William L. Holladay
inf.	infinitive
instr.	instrument
L	Leningrad Codex
n.	noun
n. loc.	noun of location or proper name
NICOT	New International Commentary on the Old Testament
NIDOTTE	<i>The New International Dictionary of Old Testament Theology and Exegesis</i> , by Willem A. VanGemeren
perh.	perhaps
poss.	possibly
pr.	proper
prob.	probably
pron.	pronoun
<i>RHB</i>	<i>A Reader's Hebrew Bible</i>
rel.	relative
t.t.	technical term
trad.	traditionally understood as
uncert.	uncertain
usu.	usually

WBC Word Biblical Commentary
WLC Westminster Leningrad Codex

Hebrew Verb Stem Abbreviations

hif	hifil
hitp	hitpael
hitpal	hitpalel
hitpalp	hitpalpel
hitpo	hitpoel
hitpol	hitpolel
hof	hofal
hotp	hotpaal
nif	nifal
nitp	nitpael
palp	palpel
pal	palal
pi	piel
pil	pilel
pilp	pilpel
po	poel
pol	polel
pu	pual
pul	pulal
pulp	pulpal (=polpal)

Aramaic Verb Stem Abbreviations

af	afel
haf	hafel
(h)af	afel or hafel
hishtaf	hishtafel
hitpa	hitpaal
hitpe	hitpeel
hitpol	hitpolel
hof	hofal
itpa	itpael
itpe	itpeel
itpo	itpoel
pa	pael
pe	peal
po	poel
pol	polel
shaf	shafel

Sigla

- marks words where WLC and *RHB* read L differently than *BHS*. See Appendix B for a list of all known instances of difference.

בראשית GENESIS

1 בְּרֵאשִׁית¹ בָּרָא² אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ:² וְהָאָרֶץ
הָיְתָה תֹהוֹ³ וָבֹהוּ⁴ וְחָשֶׁךְ⁵ עַל-פְּנֵי תְהוֹם⁶ וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת⁷
עַל-פְּנֵי תַמָּוִם:³ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי אוֹר וַיְהי-אוֹר:⁴ וַיֵּרָא אֱלֹהִים
אֶת-הָאוֹר כִּי-טוֹב וַיַּבְדֵּל⁸ אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ:⁵ וַיִּקְרָא
אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ לַיְלָה וַיִּהְיֶה-בֶקֶר יוֹם
אֶחָד:⁶ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי רִקְיעַ⁹ בְּתוֹךְ תַּמָּוִם וַיְהי מִבְדִּיל⁸ בֵּין
מַיִם לַמַּיִם:⁷ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת-הַרְקִיעַ⁹ וַיַּבְדֵּל⁸ בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר
מִתַּחַת לַרְקִיעַ⁹ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מַעַל לַרְקִיעַ⁹ וַיְהי-כֵן:⁸ וַיִּקְרָא
אֱלֹהִים לַרְקִיעַ⁹ שָׁמַיִם וַיְהי-עֶרֶב וַיְהי-בֶקֶר יוֹם שֵׁנִי:⁹ וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יִקְוּ¹⁰ תַמָּוִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל-מָקוֹם אֶחָד וְתִרְאָה תִיבָשָׁה¹¹
וַיְהי-כֵן:¹⁰ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיְבָשָׁה¹¹ אָרֶץ וּלְמִקְוֵה¹² הַמַּיִם קָרָא יַמִּים
וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב:¹¹ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׁא¹³ הָאָרֶץ דְּשֵׁא¹⁴ עֵשֶׂב¹⁵
מִזְרִיעַ¹⁶ זֶרַע עֵץ פֶּרִי לַמִּינֵהוּ¹⁷ אֲשֶׁר זֶרַע-בוּ עַל-הָאָרֶץ וַיְהי-
כֵן:¹² וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשֵׁא¹⁴ עֵשֶׂב¹⁵ מִזְרִיעַ¹⁶ זֶרַע לַמִּינֵהוּ¹⁷ וְעֵץ עֹשֶׂה-
פֶּרִי אֲשֶׁר זֶרַע-בוּ לַמִּינֵהוּ¹⁷ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב:¹³ וַיְהי-עֶרֶב וַיְהי-
בֶקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי:¹⁴ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהי מְאֹרֶת¹⁸ בְּרִקְיעַ⁹ הַשָּׁמַיִם
לְהַבְדִּיל⁸ בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה וַהֲיוּ לְאֹתוֹת¹⁹ וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים
וּשְׁנָיִם:¹⁵ וַהֲיוּ לְמְאֹרֶת¹⁸ בְּרִקְיעַ⁹ הַשָּׁמַיִם לְהָאֵיר²⁰ עַל-הָאָרֶץ וַיְהי-
כֵן:¹⁶ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת-שְׁנֵי הַמְּאֹרֶת¹⁸ הַגְּדֹלִים אֶת-הַמָּאוֹר¹⁸ הַגָּדֹל
לְמַמְשִׁלַּת²¹ הַיּוֹם וְאֶת-הַמָּאוֹר¹⁸ הַקָּטָן²² לְמַמְשִׁלַּת²¹ הַלַּיְלָה וְאֶת

¹ beginning. ² בָּרָא QAL: create; shape, fashion. ³ תֹהוֹ wilderness, wasteland, emptiness; formlessness. ⁴ וָבֹהוּ emptiness, wasteness. ⁵ חָשֶׁךְ darkness. ⁶ תְהוֹם primeval ocean, primeval flood; deep. ⁷ רָחַף PT: hover; brood. ⁸ בָּדַל HIF: separate, divide from. ⁹ רִקְיעַ firmament; extended surface, expanse. ¹⁰ יִקְוּ NIF: be assembled; be collected. ¹¹ יַבָּשָׁה dry land, mainland. ¹² מִקְוֵה collecting place; collection, collected mass. ¹³ דְּשֵׁא HIF: cause to sprout; shoot forth. ¹⁴ שָׁא grass. ¹⁵ עֵשֶׂב herbage, weed; herb. ¹⁶ זֶרַע HIF: yield; produce. ¹⁷ מִין type, kind; species. ¹⁸ מְאֹרֶת luminary; light, light-bearer, lamp. ¹⁹ אוֹת sign, omen; token. ²⁰ אֵיר HIF: give light, shine. ²¹ מְמִשִּׁלָּה dominion; rule. ²² קָטָן small.

הַכּוֹכָבִים²³: 17 וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בְּרָקִיעַ²⁴ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר²⁵ עַל-
הָאָרֶץ: 18 וּלְמִשְׁלׁ²⁶ בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַבְדִּיל²⁷ בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ²⁸
וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב: 19 וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי²⁹: פ
20 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָצוּ³⁰ הַמַּיִם שָׂרִץ³¹ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף³² יְעוֹפֵף³³ עַל-
הָאָרֶץ עַל-פְּנֵי רָקִיעַ²⁴ הַשָּׁמַיִם: 21 וַיִּבְרָא³⁴ אֱלֹהִים אֶת-הַתַּנִּינִם³⁵
הַגְּדֹלִים וְאֶת כָּל-נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרֹמֶשֶׁת³⁶ אֲשֶׁר שָׂרָצוּ³⁰ הַמַּיִם לְמִינֵהֶם³⁷
וְאֶת כָּל-עוֹף³² הַשָּׁמַיִם לְמִינֵהוּ³⁷ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב: 22 וַיִּבְרָךְ אֹתָם
אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ³⁸ וּרְבוּ וּמְלֹאוּ אֶת-הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף³² יִרְבֶּה
בָּאָרֶץ: 23 וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם חַמִּישִׁי³⁹: פ
תוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ³⁷ בְּהֶמָּה וְרֶמֶשׂ⁴⁰ וְחַיִּת⁴¹ אֲרֶץ לְמִינָהּ³⁷
וַיְהִי-כֵן: 25 וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת-חַיִּת⁴¹ הָאָרֶץ לְמִינָהּ³⁷ וְאֶת-הַבְּהֵמָה
לְמִינָהּ³⁷ וְאֶת כָּל-רֶמֶשׂ⁴⁰ הָאֲדָמָה לְמִינָהּ³⁷ וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי-טוֹב:
26 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ⁴² כְּדִמוּתֵנוּ⁴³ וְיִרְדּוּ⁴⁴ בְּדִגְתֵּי⁴⁵ הַיָּם
וּבְעוֹף³² הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל-הָאָרֶץ וּבְכָל-הַרֹמֶשׂ⁴⁰ הָאֲדָמָה⁴⁶ עַל-
הָאָרֶץ: 27 וַיִּבְרָא³⁴ אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ⁴² בְּצֶלֶם⁴² אֱלֹהִים
בָּרָא³⁴ אֹתוֹ זָכָר⁴⁷ וּנְקֵבָה⁴⁸ בָּרָא³⁴ אֹתָם: 28 וַיִּבְרָךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר
לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ³⁸ וּרְבוּ וּמְלֹאוּ אֶת-הָאָרֶץ וּכְבִּשְׁתֶּהּ⁴⁹ וּרְדּוּ⁴⁴ בְּדִגְתֵּי⁴⁵ הַיָּם
וּבְעוֹף³² הַשָּׁמַיִם וּבְכָל-חַיָּה⁵⁰ הַרֹמֶשֶׁת⁵¹ עַל-הָאָרֶץ: 29 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת-כָּל-עֵשֶׂב⁵² | זֶרַע⁵³ זֶרַע אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ וְאֶת-
כָּל-הָעֵץ אֲשֶׁר-בּוֹ פְּרִיעֵץ זֶרַע⁵³ זֶרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ⁵⁴: 30 וּלְכָל-
חַיִּת⁴¹ הָאָרֶץ וּלְכָל-עוֹף³² הַשָּׁמַיִם וּלְכָל רֹמֶשׂ⁴⁶ עַל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-בּוֹ נֶפֶשׁ
חַיָּה אֶת-כָּל-יֵרֶק⁵⁵ עֵשֶׂב⁵² לְאֹכְלָהּ⁵⁴ וַיְהִי-כֵן: 31 וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת-כָּל-

23 כּוֹכָב star. 24 רָקִיעַ firmament; extended surface, expanse. 25 אֹר HIF: shine; give light.
26 מִשְׁלׁ QAL: rule; have dominion over. 27 בָּדַל HIF: separate, divide from. 28 חֹשֶׁךְ darkness.
29 רְבִיעִי fourth. 30 שָׂרִץ QAL: creep, move, swarm; teem. 31 שָׂרִץ swarm; swarming things.
32 עוֹף flying creatures; fowl, birds. 33 עוֹף POL: fly, flutter; fly about. 34 בָּרָא QAL: create; shape,
fashion. 35 תַּנִּין sea-monster, sea-dragon. 36 רֹמֶשׂ QAL: arise, be aroused; move lightly, glide
about. 37 מִין type, kind; species. 38 פְּרוּ QAL: be fruitful. 39 חַמִּישִׁי fifth. 40 מֶשֶׁךְ creeping
things. 41 חַיָּה all kinds of animals; wild animals. 42 לֶמַךְ likeness; image. 43 דְּמוּת shape;
likeness. 44 רָדָה QAL: rule; have dominion. 45 דָּגָה fish. 46 רֹמֶשׂ QAL: slink, crawl; creep.
47 זָכָר male. 48 נְקֵבָה female. 49 כָּבַשׁ QAL: subjugate; subdue, dominate. 50 חַיָּה all kinds of
animals; alive, living. 51 רֹמֶשׂ QAL: arise, be aroused; move about. 52 עֵשֶׂב herbage, weed; herb.
53 זֶרַע QAL: yield; produce. 54 אֹכְלָהּ food, nourishment; eating. 55 יֵרֶק greenery; green, green-
ness.

אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד וַיְהִי-עֶרֶב וַיְהִי-בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי⁵⁶ פ

2 וַיִּכְלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל-צָבָאֵם: ² וַיִּכְלּוּ אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי¹ מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבַּת² בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי¹ מְכֹל-מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: ³ וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי¹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת² מְכֹל-מְלֹאכְתּוֹ אֲשֶׁר-בָּרָא³ אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת: פ ⁴ אֵלֶּה תוֹלְדוֹת⁴ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבְרָאֵם⁵ בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וּשְׁמַיִם: ⁵ וְכָל שִׁיחַ⁶ הַשָּׂדֶה טָרֵם⁷ יְהִי בָאָרֶץ וְכָל-עֵשֶׂב⁸ הַשָּׂדֶה טָרֵם⁷ יִצְמַח⁹ כִּי לֹא הִמְטִיר¹⁰ יְהוָה אֱלֹהִים עַל-הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לַעֲבֹד אֶת-הָאָדָמָה: ⁶ וְאֵד¹¹ יַעֲלֶה מִן-הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה¹² אֶת-כָּל-פְּנֵי-הָאָדָמָה: ⁷ וַיִּיצֹר¹³ יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם עֹפֶר מִן-הָאָדָמָה וַיַּפֵּחַ¹⁴ בְּאַפּוֹ נְשִׁמַּת¹⁵ חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה: ⁸ וַיִּטֵּעַ¹⁶ יְהוָה אֱלֹהִים גֶּן-¹⁷ בְּעֵדֶן מִקְדָּם¹⁸ וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת-הָאָדָם אֲשֶׁר יָצַר¹³: ⁹ וַיִּצְמַח¹⁹ יְהוָה אֱלֹהִים מִן-הָאָדָמָה כָּל-עֵץ נְחִמָּד²⁰ לְמַרְאֵה וְטוֹב לְמֹאכָל²¹ וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֶּן וְעֵץ הַדַּעַת²² טוֹב וְרָע: ¹⁰ וְנָהָר יֵצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת¹² אֶת-הַגֶּן וּמִשָּׁם יִפְרָד²³ וְהָיָה לְאַרְבַּעַת רָאשִׁים: ¹¹ שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּכֵב אֶת כָּל-אֶרֶץ חֲחִיילָה אֲשֶׁר-שָׁם הַזָּהָב: ¹² וְהָיָה הָאָרֶץ תִּהְיֶה טוֹב שָׁם הַבֹּדֶלֶח²⁴ וְאִבֵּן הַשֹּׁהַם²⁵: ¹³ וְשֵׁם-הַנָּהָר הַשְּׁנַי גִּיחוֹן הוּא הַסֹּכֵב אֶת כָּל-אֶרֶץ כּוּשׁ: ¹⁴ וְשֵׁם הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי תִּיֶקֶל הוּא תִּהְלֹךְ קִדְמַת²⁶ אֲשׁוּר וְהַנָּהָר הָרְבִיעִי²⁷ הוּא פָּרָת: ¹⁵ וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם וַיַּנְחֵהוּ בִּגְנוֹן-¹⁷ עֵדֶן לַעֲבֹדָה וּלְשִׁמְרָה: ¹⁶ וַיִּצֹו יְהוָה אֱלֹהִים עַל-

⁵⁶ששי sixth.

²שבת QAL: cease, stop; desist, rest. ³ברא QAL: create; shape, fashion. ⁵ברא NIF: be created. ⁴תולדות history of origin; begettings, account; offspring, descendants. ⁶שיח shrub, bush; plant. ⁷טרם not yet. ⁸שב herbage, weed; herb. ⁹צמח QAL: sprout; spring up. ¹⁰מטר HIF: cause it to rain; send rain. ¹¹אד subterranean stream of fresh water, groundwater; mist. ¹²שקה HIF: irrigate; water. ¹³יצר QAL: create, form; fashion. ¹⁴נפח QAL: blow, breathe. ¹⁵נשמה breath, breathing. ¹⁶נטע QAL: plant. ¹⁷גן garden. ¹⁸קדם east; eastward. ¹⁹צמח HIF: make plants sprout; cause to grow. ²⁰חמד NIF: be desirable. ²¹מאכל food, nourishment. ²²דעת knowledge. ²³פרד NIF: diverge; divide, separate. ²⁴בדלח odoriferous yellowish transparent gum of a South Arabian tree; bdellium. ²⁵שהם red colored carnelian; uncert., a gem. ²⁶קדמה to the east of; in front of, over against. ²⁷רביעי fourth.

הָאָדָם לֵאמֹר מִכָּל עֵץ-הַגֶּן אֲכָל תֹּאכַל: ¹⁷ וּמֵעֵץ הַדֹּעַת ²⁹ טוֹב וְרָע
לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת: ¹⁸ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֱלֹהִים לֹא-טוֹב הִיּוֹת הָאָדָם לְבָדּוֹ אֶעֱשֶׂה-לּוֹ עֶזֶר ³⁰ כְּנֶגְדּוֹ: ¹⁹ וַיִּצְרֵם ³¹
יְהוָה אֱלֹהִים מִן-הָאָדָמָה כָּל-חַיַּת הָאָרֶץ וְאֵת כָּל-עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא
אֶל-הָאָדָם לִרְאוֹת מֶה-יִקְרָא-לּוֹ וְכָל אֲשֶׁר יִקְרָא-לּוֹ הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה
הוּא שְׁמוֹ: ²⁰ וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת לְכָל-הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וּלְכָל חַיַּת הָאָרֶץ וּלְאָדָם לֹא-מָצָא עֶזֶר ³⁰ כְּנֶגְדּוֹ: ²¹ וַיִּפֹּל יְהוָה
אֱלֹהִים תְּרִדְמָה ³⁴ עַל-הָאָדָם וַיִּישָׁן ³⁵ וַיִּקַּח אַחַת מִצִּלְעֹתָיו ³⁶ וַיִּסְגֶּר ³⁷ בָּשָׂר
תַּחְתָּנָה: ²² וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת-הַצִּלְעַת ³⁶ אֲשֶׁר-לָקַח מִן-הָאָדָם
לְאִשָּׁה וַיִּבְאֶהָ אֶל-הָאָדָם: ²³ וַיֹּאמֶר הָאָדָם
זֹאת הִפְעֵם עָצָם מֵעֲצָמִי וּבָשָׂר מִבָּשָׂרִי
לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לָקַחָהּ זֹאת:
²⁴ עַל-כֵּן יַעֲזֹב-אִישׁ אֶת-אָבִיו וְאֶת-אִמּוֹ וְדָבַק ³⁸ בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר
אֶחָד: ²⁵ וַיְהִיו שְׁנֵיהֶם עֶרְוָמִים ³⁹ הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יָתַבְשֻׁשׁוּ:

וַהֲנַחֲשִׁי ¹ הָיָה עֶרְוִים ² מִכָּל חַיַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים
וַיֹּאמֶר אֶל-הָאִשָּׁה אַף כִּי-אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ
הַגֶּן: ⁴ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל-הַנָּחָשׁ ¹ מִפְּרִי עֵץ-הַגֶּן ⁴ נֹאכַל: ³ וּמִפְּרִי
הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹד-הַגֶּן ⁴ אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִנְעֻוּ בּוֹ פֶּן-
תָּמֻתוּן: ⁴ וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ ¹ אֶל-הָאִשָּׁה לֹא-מוֹת תָּמוּתוּן: ⁵ כִּי יָדַעַ
אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחְוּ ⁵ עֵינֵיכֶם וְהִיתֶם כְּאֱלֹהִים יֹדְעֵי
טוֹב וָרָע: ⁶ וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֹאכָל ⁶ וְכִי תֹאמֶה ⁷ הִוא
לְעֵינַיִם וְנִחְמַד ⁸ הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל ⁹ וַתִּקַּח מִפְּרִיָּו וַתֹּאכַל וַתֵּתֶן גַּם לְאִישָׁהּ
עִמָּהּ וַיֹּאכְלוּ: ⁷ וַתִּפְקַחְנָה ⁵ עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֶרְוָמִם ¹⁰ הֵם וַיִּתְּפְרוּ ¹¹

²⁸גן garden. ²⁹דעת knowledge. ³⁰עזר help, assistance; one who helps. ³¹יצר QAL: create, form; fashion. ³²חיה all kinds of animals; wild animals. ³³עוף flying creatures; fowl, birds. ³⁴תרדמה deep sleep, lethargy. ³⁵ישן QAL: fall asleep; sleep, be asleep. ³⁶צלע rib. ³⁷סגר QAL: close. ³⁸דבק QAL: cling, cleave to. ³⁹ערום naked.

¹נחש snake; serpent. ²ערום cunning; crafty. ³חיה all kinds of animals; wild animals. ⁴גן garden. ⁵פקח NIF: be opened. ⁶מאכל food, nourishment. ⁷תאווה delight; thing desirable. ⁸חמד NIF: be desirable. ⁹שכל HIF: make wise, insightful; look at. ¹⁰עירום naked, bare. ¹¹תפר QAL: stitch together, tack; sew together.

עֲלֶה¹² תְּאֵנָה¹³ וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֶת¹⁴: 8 וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים
מִתְּהַלֵּךְ בִּגְנוֹן¹⁵ לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא¹⁶ הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים
בְּתוֹךְ עֵץ הַגִּן¹⁵: 9 וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם וַיֹּאמֶר לוֹ
אֵיכָה¹⁷: 10 וַיֹּאמֶר אֶת־קִלְךָ שָׁמַעְתִּי בִּגְנוֹן¹⁵ וַאֲיָרָא כִּי־עֵרָם¹⁸ אָנֹכִי
וְאִתְּכֶם¹⁹: 11 וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵרָם¹⁸ אַתָּה הִמְן־הָעֵץ אֲשֶׁר
צִוִּיתִיךָ לֵבִלְתִּי אֲכָל־מִמֶּנּוּ אָכְלָתָּ: 12 וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר
נָתַתָּה עִמָּדִי²⁰ הִוא נִתְּנָה־לִּי מִן־הָעֵץ וָאָכַל: 13 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים
לָאִשָּׁה מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ וְהָאִשָּׁה הִנֵּחַשׁ²¹ הִשְׁיָאֲנִי²² וָאָכַל: 14 וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הַנָּחָשׁ²¹

כִּי עָשִׂיתָ זֹאת אֲרוּר²³ אַתָּה מִכָּל־הַבְּהֵמָה וּמִכָּל־חַיַּת הָשָׂדֶה
עַל־גִּחְוֹנְךָ²⁵ חִלְךָ וְעָפָר תֹּאכַל כָּל־יְמֵי חַיֶּיךָ:

15 וַאֲיֵכָה²⁶ | אִשִּׁית²⁷ בִּינֶךָ וּבִין הָאִשָּׁה וּבִין זֶרַעְךָ וּבִין זֶרַעָהּ
הִוא יִשׁוּפֶךָ²⁸ רֹאשׁ וְאַתָּה תִּשׁוּפְנֶנּוּ²⁸ עָקֶב²⁹: ׀

16 אֶל־הָאִשָּׁה אָמַר הֲרֵבָה אֲרֵבָה עֲצָבוֹנְךָ³⁰ וְהִרְנֶךָ³¹

בְּעֲצָב³² חִלְדֵי בָנִים וְאֶל־אִישׁךָ תִּשׁוּקְתֶךָ³³ וְהִוא יִמְשַׁל־בְּךָ³⁴: ׀

17 וְלָאָדָם אָמַר כִּי־שָׁמַעְתָּ לְקוֹל אִשְׁתְּךָ וְתֹאכַל מִן־הָעֵץ

אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ אֲרוּרָה²³ הָאָדָמָה

בְּעִבּוּרְךָ³⁵ בְּעֲצָבוֹן³⁰ תֹּאכֶלְנָה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ:

18 וְקוֹץ³⁶ וְדִרְדֵּר³⁷ תַּצְמִיחַ³⁸ לְךָ וָאָכְלָתָּ אֶת־עֵשֶׂב³⁹ הַשָּׂדֶה:

19 בְּזַעַת⁴⁰ אָפִידָה תֹאכַל לֶחֶם עֹד שׁוּבְךָ אֶל־הָאָדָמָה

כִּי מִמֶּנָּה לִקְחָתָּ כִּי־עָפָר אַתָּה וְאֶל־עָפָר תָּשׁוּב:

20 וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִוא הִיְתָה אִם כָּל־חַי: 21 וַיַּעֲשׂ

יְהוָה אֱלֹהִים לָאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כִּתְנוֹת⁴¹ עוֹר⁴² וַיִּלְבָּשֵׁם: ׀ 22 וַיֹּאמֶר |

12 עֲלֶה leaf, foliage; leafage. 13 תְּאֵנָה fig-tree. 14 חֲגֹרֶת loincloth; girdle, loin-covering.

15 גִּן garden. 16 חָבֵא HTP: keep oneself hidden; draw back, hide oneself. 17 אֵי where?

18 עֵרָם naked, bare. 19 חָבֵא NIF: hide oneself. 20 עִמָּדִי with. 21 נָחָשׁ snake; serpent.

22 II נִשָּׂא HIF: cheat, deceive; beguile. 23 אֲרוּר QAL: bind with a curse; curse. 24 חַיָּה all kinds of

animals; wild animals. 25 גִּחְוִין belly. 26 אֵיכָה enmity. 27 שִׁית QAL: set. 28 שׁוּף QAL: grip some-

one hard; bruise; HOLL: crush (I). 29 עָקֶב heel. 30 עֲצָבוֹן anxious toil, hardship; toil.

31 הִרְנֶךָ pregnancy; conception. 32 II צָב pain. 33 תִּשׁוּקָה longing. 34 II מִשַּׁל QAL: rule; have

dominion over. 35 עִבּוּר because of, for the sake of. 36 קוֹץ thorny bushes. 37 דִּרְדֵּר a species

of thistle. 38 צִמַּח HIF: make plants sprout; cause to grow. 39 עֵשֶׂב herbage, weed; herb.

40 זַעַת sweat. 41 כִּתְנוֹת shirt-like tunic; tunic. 42 עוֹר animal skin; leather.

יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וְרָע וַעֲתָה פֶּן־
יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחַי לְעֹלָם: ²³ וַיִּשְׁלַחֵהוּ יְהוָה
אֱלֹהִים מִגֶּן־עֵדֶן לְעַבְדֹּת אֶת־הָאָדָמָה אֲשֶׁר לָקַח מִשָּׁם: ²⁴ וַיִּגְרֶשׁ⁴⁴
אֶת־הָאָדָם וַיִּשְׁכֵּן מִקְדָּם⁴⁵ לְגֶן־עֵדֶן אֶת־הַכְּרֻבִּים⁴⁶ וְאֵת לֶהֱטֹ⁴⁷ הַחֹרֶב
הַמַּתְהַפֵּכֶת⁴⁸ לְשֹׂמֵר אֶת־דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים: ׀

4 וְהָאָדָם יָדַע אֶת־חַוָּה אִשְׁתּוֹ וַתְּהַרֵּי וַתֵּלֶד אֶת־קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי²
אִישׁ אֶת־יְהוָה: ² וַתִּסָּפֶה לָלֶדֶת אֶת־אָחִיו אֶת־הָבֶל וַיְהִי־הֶבֶל
רֹעֵה צֹאן וְקַיִן הָיָה עֹבֵד אֲדָמָה: ³ וַיְהִי מִקֵּץ³ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי
הָאָדָמָה מִנְחָה לַיהוָה: ⁴ וְהֶבֶל הֵבִיא גַם־הוּא מִבְּכֹרוֹת⁴ צֹאנוֹ
וּמִחִלְבֵּהֶן⁵ וַיִּשַׁע⁶ יְהוָה אֶל־הֶבֶל וְאֶל־מִנְחָתוֹ: ⁵ וְאֶל־קַיִן וְאֶל־מִנְחָתוֹ
לֹא שָׁעָה⁶ וַיִּחַר⁷ לְקַיִן מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו: ⁶ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן לָמָּה
חָרָה⁷ לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ: ⁷ הֲלוֹא אִם־תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב
לִפְתָּח חַטָּאת רֹבֵץ⁸ וְאֵלֶיךָ תִּשְׁוֹקָתוֹ⁹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל¹⁰ בּוֹ: ⁸ וַיֹּאמֶר קַיִן
אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה וַיִּקֶּם קַיִן אֶל־הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ:
⁹ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־קַיִן אֵי¹¹ הֶבֶל אָחֶיךָ וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי הֲשֹׁמֵר אָחִי
אָנֹכִי: ¹⁰ וַיֹּאמֶר מַה עָשִׂיתָ קוֹל דְּמֵי אָחֶיךָ צֹעֲקִים¹² אֵלַי מִן־
הָאָדָמָה: ¹¹ וַעֲתָה אָרוּר¹³ אַתָּה מִן־הָאָדָמָה אֲשֶׁר פָּצְתָה¹⁴ אֶת־פִּיהָ
לִקְחַת אֶת־דְּמֵי אָחֶיךָ מִיָּדְךָ: ¹² כִּי תַעֲבֹד אֶת־הָאָדָמָה לֹא־תִסָּפֶה תֵּת־
כֹּחָהּ לָךְ נָע¹⁵ וְנָד¹⁶ תִּהְיֶה בָאָרֶץ: ¹³ וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל־יְהוָה גָּדוֹל עֲוֹנִי
מִנְּשֹׂא: ¹⁴ הֵן גֵּרֶשֶׁת¹⁷ אֹתִי הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה וּמִפְּנֵיךָ אֶסְתָּר¹⁸
וְהָיִיתִי נָע¹⁵ וְנָד¹⁶ בָּאָרֶץ וְהָיָה כָּל־מֹצְאִי יַהַרְגֵנִי: ¹⁵ וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה
לִכֵּן כָּל־הֹרֵג קַיִן שְׁבַע־עָתִים יִקָּם¹⁹ וַיִּשֶׂם יְהוָה לְקַיִן אוֹת²⁰ לְבִלְתִּי הַכּוֹת־

⁴³גן garden. ⁴⁴גרשׁ PE: drive out; drive away. ⁴⁵קדם east of. ⁴⁶כרוב cherub. ⁴⁷להט flame, blade. ⁴⁸הפך HITP: turn round and round, flash; turn this way and that.

²קנה QAL: uncert., obtain or create; get, acquire. ³קץ end. ⁴בכרה first-born. ⁵לב fat portion. ⁶שעה QAL: gaze, look at; regard (with favor). ⁷חרה QAL: be or become hot, become angry; burn with anger. ⁸רביץ QAL: lie, lurk. ⁹תשוקה desire, longing. ¹⁰משל QAL: rule; have dominion over. ¹¹אי where? ¹²צעק QAL: cry; cry out (for help). ¹³ארר QAL: bind with a curse; curse. ¹⁴פצה QAL: open the mouth wide; swallow. ¹⁵נע QAL: roam around; totter, go tottering. ¹⁶נד QAL: be aimless, homeless; move to and fro, wander. ¹⁷גרשׁ PE: drive out. ¹⁸סתר NIF: hide oneself; be hid, concealed. ¹⁹נקם HOF: incur revenge; be avenged, vengeance be taken (for blood). ²⁰אות sign; pledge, token.

אתו כל־מצאו: ¹⁶ ויצא קין מלפני יהוה וישב בארץ־נוד קדמת־²¹ עדן:

¹⁷ וידע קין את־אשתו ותהר²² ותלד את־חנוך ויהי בנה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך: ¹⁸ ויולד לחנוך את־עירר ועירר ילד את־מחויאל ומחויאל ילד את־מתושאל ומתושאל ילד את־למך: ¹⁹ ויקח־לו למך שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה: ²⁰ ותלד עדה את־יובל הוא היה אבי יובל וצלה נשמה: ²¹ ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל־תפיש²⁴ כנור²⁵ ועוגב²⁶: ²² וצלה גם־הוא ילדה את־תובל קין למש²⁷ כל־חרש²⁸ נחשת וברזל²⁹ ואחות תובל־קין נעמה: ²³ ויאמר למך לנשיו עדה וצלה

שמען קולי נשי למך האזנה³⁰ אמרת³¹ כי איש הרגתי לפצע³² וילד³³ לחברתי³⁴:

²⁴ כי שבעתים יקם־קין ולמך שבעים ושבעה:

²⁵ וידע אדם עוד את־אשתו ותלד בן ותקרא את־שמו שת כי שת־לי אלהים זרע אחר תחת הבל כי הרגו קין: ²⁶ ולשת גם־הוא ילד־בן ויקרא את־שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יהוה: פ

5 זה ספר תולדת¹ אדם ביום ברא² אלהים אדם בדמות³ אלהים עשה אתו: ² זכר⁴ ונקבה⁵ בראם ויברך אתם ויקרא את־שם אדם ביום הבראם: ׀ ³ ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו³ בצלמו⁷ ויקרא את־שמו שת: ⁴ ויהיו ימי־אדם אחרי הולידו את־שת שמנה מאת שנה ויולד בנים ובנות: ⁵ ויהיו כל־ימי אדם אשר־חי תשע⁸ מאות שנה ושלשים שנה וימות: ׀ ⁶ ויחיה ששת חמש שנים

²¹ קדמה opposite (to), to the east of; in front of, over against. ²² תרה QAL: conceive; become pregnant. ²³ מקנה livestock as property; cattle. ²⁴ תפש QAL: handle, use, perform a task; wield, use skillfully. ²⁵ כנור zither; lyre. ²⁶ עוגב (long) flute; uncert., flute, pipe, stringed instrument. ²⁷ למש QAL: sharpen; hammer. ²⁸ חרש QAL: devise; cut in, engrave. ²⁹ ברזל iron. ³⁰ און HIF: heed something; give ear, listen. ³¹ אמרה word, saying; utterance, speech. ³² פצע wound; bruise. ³³ לך boy, male child; child, son, youth. ³⁴ תבורה wound, slash; stripe, blow, stroke. ³⁵ נקם HOF: be avenged; be avenged, vengeance be taken (for blood). ³⁶ שית QAL: place, give, grant.

¹ תולדות descendants; account of men and their descendants. ² ברא QAL: create; shape, fashion. ³ דמות likeness. ⁴ זכר man, male person; male. ⁵ נקבה woman, female. ⁶ ברא NIF: be created. ⁷ לם likeness; image. ⁸ תשע nine.

וּמֵאֵת שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־אֲנוֹשׁ׃⁷ וַיְחִי־שָׁנֹת אַחֲרָי הוֹלִידוֹ אֶת־אֲנוֹשׁ שִׁבְעַ
שָׁנִים וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃⁸ וַיְהִי כָל־יְמֵי־שָׁנֹת שְׁתֵּים
עָשָׂר שָׁנָה וַתֵּשֶׁעַ מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת׃⁹ וַיְחִי אֲנוֹשׁ תִּשְׁעִים שָׁנָה
וַיֹּלֶד אֶת־קִינָן׃¹⁰ וַיְחִי אֲנוֹשׁ אַחֲרָי הוֹלִידוֹ אֶת־קִינָן חֲמֵשׁ עָשָׂר שָׁנָה
וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃¹¹ וַיְהִי כָל־יְמֵי אֲנוֹשׁ חֲמֵשׁ
שָׁנִים וַתֵּשֶׁעַ מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת׃¹² וַיְחִי קִינָן שִׁבְעִים שָׁנָה וַיֹּלֶד
אֶת־מֶהֱלָאֵל׃¹³ וַיְחִי קִינָן אַחֲרָי הוֹלִידוֹ אֶת־מֶהֱלָאֵל אַרְבָּעִים שָׁנָה
וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃¹⁴ וַיְהִי כָל־יְמֵי קִינָן עָשָׂר¹⁰
שָׁנִים וַתֵּשֶׁעַ מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת׃¹⁵ וַיְחִי מֶהֱלָאֵל חֲמֵשׁ שָׁנִים
וּשְׁשִׁים שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־יִרְד׃¹⁶ וַיְחִי מֶהֱלָאֵל אַחֲרָי הוֹלִידוֹ אֶת־יִרְד
שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃¹⁷ וַיְהִי כָל־יְמֵי
מֶהֱלָאֵל חֲמֵשׁ וַתֵּשֶׁעִים שָׁנָה וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת׃¹⁸ וַיְחִי־
יִרְד שְׁתֵּים וּשְׁשִׁים שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־חֲנוּךְ׃¹⁹ וַיְחִי־יִרְד אַחֲרָי
הוֹלִידוֹ אֶת־חֲנוּךְ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃²⁰ וַיְהִי כָל־
יְמֵי־יִרְד שְׁתֵּים וּשְׁשִׁים שָׁנָה וַתֵּשֶׁעַ מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת׃²¹ וַיְחִי
חֲנוּךְ חֲמֵשׁ וּשְׁשִׁים שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־מֶתוֹשֶׁלַח׃²² וַיִּתְּהֶלֶךְ חֲנוּךְ אֶת־
הָאֱלֹהִים אַחֲרָי הוֹלִידוֹ אֶת־מֶתוֹשֶׁלַח שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים
וּבָנוֹת׃²³ וַיְהִי כָל־יְמֵי חֲנוּךְ חֲמֵשׁ וּשְׁשִׁים שָׁנָה וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה׃
²⁴ וַיִּתְּהֶלֶךְ חֲנוּךְ אֶת־הָאֱלֹהִים וַאֲיָנָנו כִּי־לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים׃²⁴
²⁵ וַיְחִי מֶתוֹשֶׁלַח שִׁבְעַ וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־לָמֶךְ׃
²⁶ וַיְחִי מֶתוֹשֶׁלַח אַחֲרָי הוֹלִידוֹ אֶת־לָמֶךְ שְׁתֵּים וּשְׁמוֹנִים שָׁנָה וּשְׁבַע
מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃²⁷ וַיְהִי כָל־יְמֵי מֶתוֹשֶׁלַח תִּשְׁעַ וּשְׁשִׁים
שָׁנָה וַתֵּשֶׁעַ מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת׃²⁸ וַיְחִי־לָמֶךְ שְׁתֵּים וּשְׁמוֹנִים שָׁנָה
וּמֵאֵת שָׁנָה וַיֹּלֶד בֶּן׃²⁹ וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעַשְׁנוֹ
וּמִעֲצָבוֹ׃¹¹ יָדִינוּ מִן־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אָרְרָהּ׃¹² יְהוָה׃³⁰ וַיְחִי־לָמֶךְ אַחֲרָי
הוֹלִידוֹ אֶת־נֹחַ חֲמֵשׁ וַתֵּשֶׁעִים שָׁנָה וּחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים
וּבָנוֹת׃³¹ וַיְהִי כָל־יְמֵי־לָמֶךְ שִׁבְעַ וּשְׁבַעִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה
וַיָּמָת׃³² וַיְהִי־נֹחַ בֶּן־חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד נֹחַ אֶת־שֵׁם אֶת־חָם
וְאֶת־יָפֶת׃

9שע nine. 10שר group of ten; ten. 11עצבון anxious toil, hardship; toil. 12ארר pt: lay under a curse; curse.

וַיְהִי כִּי־הִחֵל הָאָדָם לָרֹב¹ עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוּת יִלְדוּ לָהֶם:
6 ² וַיֵּרְאוּ בְנֵי־הָאֱלֹהִים אֶת־בָּנוּת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הָנָה² וַיִּקְחוּ לָהֶם
נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ: ³ וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־יִדְוֹן³ רוּחִי בָאָדָם לְעַלְם
בְּשָׁנָם הוּא בָשָׂר וַחַיּו יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה: ⁴ הַנְּפִלִים⁴ הָיוּ בָאָרֶץ
בְּיָמֵים הָהֵם וְגַם אַחֲרֵי־כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶל־בָּנוּת הָאָדָם
וַיִּלְדוּ לָהֶם הֵמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מְעוֹלָם אָנָשִׁי הַשָּׁמַיִם: ⁵
⁵ וַיֵּרָא יְהוָה כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכִלְיָצָר⁵ מִחַשְׁבֹּת⁶ לְבֹו
רָק רַע כָּל־הַיּוֹם: ⁶ וַיִּנָּחֵם יְהוָה כִּי־עָשָׂה אֶת־הָאָדָם בָּאָרֶץ וַיִּתְעַצֵּב⁷
אֶל־לְבָבוֹ: ⁷ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֲמַחֶה⁸ אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר־בְּרָאתִי⁹ מֵעַל פְּנֵי
הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ¹⁰ וְעַד־עוֹף¹¹ הַשָּׁמַיִם כִּי נִחְמַתִּי כִּי
עָשִׂיתִם: ⁸ וְנָח מִצָּא חַן¹² בְּעֵינַי יְהוָה: ⁹ אֵלֶּה תוֹלְדוֹת¹³ נֹחַ
אִישׁ צְדִיק תָּמִים¹⁴ הָיָה בְּדִרְתּוֹ אֶת־הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ־נֹחַ: ¹⁰ וַיּוֹלֶד נֹחַ
שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת־שֵׁם אֶת־חָם וְאֶת־יָפֶת: ¹¹ וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לִפְנֵי
הָאֱלֹהִים וַתִּמְלֹא הָאָרֶץ חָמָס¹⁵: ¹² וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וַהֲנֶה
נִשְׁחָתָה כִּי־הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר אֶת־דְּרָכָו עַל־הָאָרֶץ: ¹³ וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים לְנֹחַ קִיץ¹⁶ כָּל־בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי כִי־מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס¹⁵ מִפְּנֵיהֶם
וַהֲנִנִי מִשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ: ¹⁴ עָשָׂה לְךָ תֵּבַת¹⁷ עֲצֵי־גִפְרִית¹⁸ קָנִים¹⁹
תַּעֲשֶׂה אֶת־הַתֵּבָה¹⁷ וְכִפְרָתָהּ אֹתָהּ מִבֵּית וּמִחוּץ בַּכֶּפֶר²⁰: ¹⁵ וְזֶה וְזֶה אֲשֶׁר
תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אָרְךָ²¹ הַתֵּבָה¹⁷ חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ
וְשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ²²: ¹⁶ צֹהַר²³ תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה¹⁷ וְאֶל־אַמָּה תְּכַלְכְּנָהּ
מִלְמַעְלָה וּפֶתַח הַתֵּבָה¹⁷ בְּצִדָּהּ²⁴ תִּשֶׂה תַּחְתִּיִּם²⁵ שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים תַּעֲשֶׂהָ:
¹⁷ וְאֲנִי הֲנִנִי מֵבִיא אֶת־הַמָּבּוּל²⁶ מֵיִם עַל־הָאָרֶץ לְשַׁחַת כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר־

¹ QAL: be (become) numerous; be (become) many. ² הָנָה they. ³ QAL: uncert., stay; —; DCH: remain, abide (or דִּין = דוֹן contend). ⁴ נְפִילִים giants. ⁵ צָר inclination, striving; imagination, device, purpose. ⁶ מִחַשְׁבָּה thought, intent. ⁷ עֲצָב HTP: be deeply worried; be vexed. ⁸ מִחָה QAL: wipe out, annihilate; blot out, exterminate. ⁹ בָּרָא QAL: create; shape, fashion. ¹⁰ רֶמֶשׂ creeping things. ¹¹ עוֹף everything that flies; fowl, birds. ¹² חָן favor; acceptance. ¹³ תוֹלְדוֹת family history; account of men and their descendants; offspring, descendants. ¹⁴ תָּמִים complete, blameless; innocent, having integrity. ¹⁵ חָמָס violence, wrong. ¹⁶ קִיץ end. ¹⁷ תֵּבָה chest, ark. ¹⁸ גִּפְרִית unknown species of tree used for building the ark. ¹⁹ קָנִים compartment, cell. ²⁰ כֶּפֶר pitch. ²¹ אָרְךָ length. ²² קוֹמָה height, size. ²³ צֹהַר uncert., roof, skylight. ²⁴ צִד side. ²⁵ תַּחְתִּיִּם lower, lowest, lowest story; lower story. ²⁶ מָבּוּל the Deluge; flood in the time of Noah.

בֹּרֵךְ רוּחַ תַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם כָּל אֲשֶׁר-בָּאָרֶץ יָגוּעַ²⁷: 18 וְהִקְמַתִּי אֶת-
בְּרִיתִי אִתָּךְ וּבֵאתָ אֵל-הַתֵּבָה²⁸ אִתָּהּ וּבְנֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ וּנְשֵׁי-בְנֶיךָ אִתָּךְ:
19 וּמִכָּל-הָחַי מִכָּל-בֶּשֶׂר שְׁנַיִם מִכָּל תָּבִיא אֵל-הַתֵּבָה²⁸ לְהַחֲיֹת אִתָּךְ
זָכָר²⁹ וְנִקְבָּה³⁰ יִהְיוּ: 20 מִהָעוֹף³¹ לְמִינֵהוּ³² וּמִן-הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ³² מִכָּל
רֶמֶשׂ³³ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ³² שְׁנַיִם מִכָּל יָבֹאוּ אֵלֶיךָ לְהַחֲיוֹת: 21 וְאַתָּה קַח-
לְךָ מִכָּל-מֵאֲכָל³⁴ אֲשֶׁר יֹאכֵל וְאִסַּפְתָּ אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וּלְהֶם לְאֲכֹלָה³⁵:
22 וַיַּעַשׂ נָח כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ אֱלֹהִים כֹּן עָשָׂה: 5

7 וַיֹּאמֶר יְהוָה לְנֹחַ בֹּא-אַתָּה וְכָל-בֵּיתְךָ אֵל-הַתֵּבָה¹ כִּי-אַתָּה
רָאִיתִי צְדִיק לִפְנֵי בְדֹר הַזֶּה: 2 מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה²
תִּקַּח-לְךָ שִׁבְעָה שִׁבְעָה אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ וּמִן-הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר לֹא טְהוֹרָה² הוּא
שְׁנַיִם אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ: 3 גַּם מִעוֹף³ הַשָּׁמַיִם שִׁבְעָה שִׁבְעָה זָכָר⁴ וְנִקְבָּה⁵
לְחַיּוֹת זָרַע עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ: 4 כִּי לַיָּמִים עוֹד שִׁבְעָה אָנֹכִי מִמָּטֵר⁶
עַל-הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וּמַחֲיִיתִי אֶת-כָּל-הַיְקוֹם⁸ אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה: 5 וַיַּעַשׂ נָח כְּכֹל אֲשֶׁר-צִוָּהוּ יְהוָה: 6 וְנָח
בֶּן-שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וְהַמָּבּוּל⁹ הָיָה מֵיִם עַל-הָאָרֶץ: 7 וַיָּבֹא נָח וּבָנָיו
וְאִשְׁתּוֹ וּנְשֵׁי-בָנָיו אִתּוֹ אֵל-הַתֵּבָה¹ מִפְּנֵי מֵי הַמָּבּוּל⁹: 8 מִן-הַבְּהֵמָה
הַטְּהוֹרָה² וּמִן-הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָנָה טְהוֹרָה² וּמִן-הָעוֹף¹⁰ וְכָל אֲשֶׁר-רֶמֶשׂ¹¹
עַל-הָאֲדָמָה: 9 שְׁנַיִם שְׁנַיִם בָּאוּ אֶל-נָח אֵל-הַתֵּבָה¹ זָכָר⁴ וְנִקְבָּה⁵ בְּאִשְׁרֵי
צִוָּה אֱלֹהִים אֶת-נָח: 10 וַיְהִי לְשִׁבְעַת הַיָּמִים וּמֵי הַמָּבּוּל⁹ הָיוּ עַל-
הָאָרֶץ: 11 בַּשָּׁנָה שֵׁשׁ-מֵאוֹת שָׁנָה לְחַיֵּי-נָח בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְּשִׁבְעָה-עָשָׂר
יוֹם לַחֹדֶשׁ בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ¹² כָּל-מַעֲיֵנֹת¹³ תְּהוֹם¹⁴ רַבָּה וְאַרְבַּת¹⁵ הַשָּׁמַיִם
נִפְתְּחוּ: 12 וַיְהִי הַגֶּשֶׁם¹⁶ עַל-הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה:

²⁷ נוע QAL: perish; expire, die. ²⁸ תבה chest, ark. ²⁹ זכר man, male person; male.
³⁰ נקבה woman, female; female animal. ³¹ עוף everything that flies; fowl, birds. ³² מין type,
kind; species. ³³ רמש creeping things. ³⁴ מאכל food, nourishment. ³⁵ אכלה food, nourish-
ment; eating.

⁷¹ תבה chest, ark. ² טהור ceremonially clean. ³ עוף everything that flies; flying crea-
tures, fowl, insects. ⁴ זכר man, male person; male. ⁵ נקבה female. ⁶ מטיר HIF: cause it to rain;
send rain, rain. ⁷ מחר QAL: wipe out, annihilate; blot out, exterminate. ⁸ יקום stock; substance,
existence. ⁹ מבויל the Deluge; flood in time of Noah. ¹⁰ עוף everything that flies; fowl, birds.
¹¹ רמש QAL: slink, crawl; move lightly, move about. ¹² בקע NIF: split, burst open; be cleft, rent
open. ¹³ מעין source, headwaters; spring. ¹⁴ תהום deep. ¹⁵ ארבה hole, hatch; window,
sluice. ¹⁶ שם rain; shower.

13 בַּעֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה בָּא נֹחַ וְשֵׁמוֹתָם וַיִּפֹּת בְּנֵי-נֹחַ וְאִשְׁתּוֹ נָח וּשְׁלֹשֶׁת נָשִׁי-
 בָנָיו אִתָּם אֶל-הַתֵּבָה¹⁷: 14 הָמָּה וְכָל-הַחַיָּה¹⁸ לְמִינָהּ¹⁹ וְכָל-הַבְּהֵמָה
 לְמִינָהּ¹⁹ וְכָל-הָרֶמֶשׂ²⁰ הָרֹמֵשׁ²¹ עַל-הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ¹⁹ וְכָל-הָעוֹף²² לְמִינֵהוּ¹⁹
 כָּל צִפּוֹר²³ כָּל-כָּנָף: 15 וַיָּבֹאוּ אֶל-נֹחַ אֶל-הַתֵּבָה¹⁷ שְׁנַיִם שְׁנַיִם מִכָּל-
 הַבָּשָׂר אֲשֶׁר-בּוֹ רוּחַ חַיִּים: 16 וְהַבָּאִים זָכָר²⁴ וְנִקְבָּה²⁵ מִכָּל-בָּשָׂר בָּאוּ
 כְּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים וַיִּסְגֹּר²⁶ יְהוָה בָּעֶד: 17 וַיְהִי הַמָּבּוּל²⁷
 אַרְבָּעִים יוֹם עַל-הָאָרֶץ וַיִּרְבּוּ הַמַּיִם וַיִּשְׂאוּ אֶת-הַתֵּבָה¹⁷ וַתָּרָם מֵעַל
 הָאָרֶץ: 18 וַיִּגְבְּרוּ²⁸ הַמַּיִם וַיִּרְבּוּ מְאֹד עַל-הָאָרֶץ וַתִּלָּךְ הַתֵּבָה¹⁷ עַל-
 פְּנֵי הַמַּיִם: 19 וְהַמַּיִם גָּבְרוּ²⁸ מְאֹד מְאֹד עַל-הָאָרֶץ וַיִּכְסּוּ כָל-הַהָרִים
 הַגְּבוּחִים²⁹ אֲשֶׁר-תַּחַת כָּל-הַשָּׁמַיִם: 20 חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אָמָּה מִלְּמַעְלָה
 גָּבְרוּ²⁸ הַמַּיִם וַיִּכְסּוּ הַהָרִים: 21 וַיִּגְוֶעַ³⁰ כָּל-בָּשָׂר הָרֹמֵשׁ³¹ עַל-הָאָרֶץ
 בָּעוֹף³² וּבַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה¹⁸ וּבְכָל-הַשָּׂרִץ³³ הַשָּׂרִץ³⁴ עַל-הָאָרֶץ וְכָל
 הָאָדָם: 22 כָּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת³⁵ רוּחַ חַיִּים בְּאִפּוֹ מִכָּל אֲשֶׁר בַּחֲרֻבָה³⁶
 מִתּוֹ: 23 וַיָּמָח³⁷ אֶת-כָּל-הַיְּקוּם³⁸ אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה מֵאָדָם עַד-
 בַּהֲמָה עַד-רֶמֶשׂ²⁰ וְעַד-עוֹף³² הַשָּׁמַיִם וַיִּמָּחוּ³⁹ מִן-הָאָרֶץ וַיִּשָּׂאֲר אֶדְ-נֹחַ
 וְאִשְׁתּוֹ אִתּוֹ בַּתֵּבָה¹⁷: 24 וַיִּגְבְּרוּ²⁸ הַמַּיִם עַל-הָאָרֶץ חֲמֵשִׁים וּמֵאת יוֹם:

8 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת-נֹחַ וְאֶת כָּל-הַחַיָּה¹ וְאֶת-כָּל-הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ
 בַּתֵּבָה² וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל-הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ³ הַמַּיִם:
 2 וַיִּסְכְּרוּ⁴ מַעֲיֵנֹת⁵ תְּהוֹם⁶ וַאֲרֻבֹת⁷ הַשָּׁמַיִם וַיִּכְלֹא⁸ הַגִּשְׁמִים⁹ מִן-הַשָּׁמַיִם:
 3 וַיִּשְׁבּוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הַלֹּךְ וַיִּחַסְרוּ¹⁰ הַמַּיִם מִקְצָה¹¹ חֲמֵשִׁים

17 תֵּבָה chest, ark. 18 חַיָּה all kinds of animals; wild animals. 19 מִין type, kind; species.
 20 רֶמֶשׂ creeping things. 21 רֹמֵשׁ QAL: slink, crawl; move lightly, move about. 22 עוֹף everything
 that flies; flying creatures, fowl, insects. 23 צִפּוֹר bird, winged creature. 24 זָכָר man, male
 person; male. 25 נִקְבָּה female. 26 סָגַר QAL: shut. 27 מָבּוּל the Deluge; flood in time of Noah.
 28 גָּבַר QAL: increase; prevail. 29 גְּבוּהָ high; lofty, tall. 30 גָּוַע QAL: perish; expire, die. 31 רֹמֵשׁ QAL:
 arise, be aroused; move about. 32 עוֹף everything that flies; fowl, birds. 33 שָׂרִץ swarm;
 swarming things. 34 שָׂרִץ QAL: creep, move, swarm. 35 נִשְׁמָה breath. 36 חֲרֻבָה dry land; dry
 ground. 37 מָחָה QAL: wipe out, annihilate; blot out, exterminate. 38 יְקוּם stock; substance,
 existence. 39 מָחָה NIF: be removed, annihilated; be exterminated.

1 חַיָּה all kinds of animals; wild animals. 2 תֵּבָה chest, ark. 3 שָׁכַךְ QAL: subside, lessen;
 abate. 4 סָכַר NIF: be obstructed; be shut up. 5 מַעֲיָן source, headwaters; spring. 6 תְּהוֹם deep.
 7 אֲרֻבָה hole, hatch; window, sluice. 8 כָּלָא NIF: be kept back, restrained. 9 שֶׁם rain; shower.
 10 חָסַר QAL: decrease, lessen; diminish. 11 קֵצָה end.

וּמֵאֵת יוֹם: ⁴ וַתֵּנַח הַתֵּבָה ¹² בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי ¹³ בַּשְּׁבַע־עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
עַל הָרִי אֲרָרָט: ⁵ וַתָּמִים הָיוּ הַלֹּךְ וַחֲסֹר ¹⁴ עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי ¹⁵
בְּעֲשִׂירֵי ¹⁵ בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ נִרְאוּ רֹאשֵׁי הַהָרִים: ⁶ וַיְהִי מִקֵּץ ¹⁶ אַרְבַּעַם
יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת־חַלּוֹן ¹⁷ הַתֵּבָה ¹² אֲשֶׁר עָשָׂה: ⁷ וַיִּשְׁלַח אֶת־הָעֹרֵב ¹⁸
וַיֵּצֵא יְצוּא' וְשׁוֹב עַד־יִבְשֶׁת ¹⁹ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ: ⁸ וַיִּשְׁלַח אֶת־הַיּוֹנָה ²⁰
מֵאֵתוֹ לִרְאוֹת הַקָּלוֹי ²¹ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה: ⁹ וְלֹא־מָצָא הַיּוֹנָה ²⁰
מְנוּחַ ²² לְכַף־רַגְלָהּ וַתָּשָׁב אֵלָיו אֶל־הַתֵּבָה ¹² כִּי־מַיִם עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ
וַיִּשְׁלַח יָדוֹ וַיִּקְחָהּ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו אֶל־הַתֵּבָה ¹²: ¹⁰ וַיַּחַל ²³ עוֹד שְׁבַעַת
יָמִים אַחֲרָיִם וַיִּסַּף שָׁלַח אֶת־הַיּוֹנָה ²⁰ מִן־הַתֵּבָה ¹²: ¹¹ וַתָּבֵא אֵלָיו
הַיּוֹנָה ²⁰ לָעֵת עֶרֶב וְהִנֵּה עֹלָה ²⁴־זַיִת ²⁵ טָרֶף ²⁶ בְּפִיהָ וַיֵּדַע נֹחַ כִּי־קָלוֹי ²¹
הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ: ¹² וַיַּחַל ²⁷ עוֹד שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרָיִם וַיִּשְׁלַח אֶת־
הַיּוֹנָה ²⁰ וְלֹא־יָסָפָה שׁוֹב־אֵלָיו עוֹד: ¹³ וַיְהִי בְאַחַת וָשֵׁשׁ־מְאוֹת שָׁנָה
בְּרֵאשׁוֹן בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ חֲרָבוֹ ²⁸ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ וַיִּסַּר נֹחַ אֶת־מִכְסֵה ²⁹
הַתֵּבָה ¹² וַיֵּרָא וְהִנֵּה חֲרָבוֹ ²⁸ פְּנֵי הָאָדָמָה: ¹⁴ וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַשְּׁבַע־
וָעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יִבְשֶׁהָ ³⁰ הָאָרֶץ: ¹⁵ וַיִּדְבֹּר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ
לֵאמֹר: ¹⁶ צֵא מִן־הַתֵּבָה ¹² אַתָּה וְאִשְׁתְּךָ וּבְנֶיךָ וְנָשֵׁי־בְנֶיךָ אִתָּךְ:
¹⁷ כָּל־חַיָּה ³¹ אֲשֶׁר־אִתָּךְ מִכָּל־בֶּשֶׂר בַּעוֹף ³² וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ ³³
הָרֹמֵשׁ ³⁴ עַל־הָאָרֶץ הוּצָא ³⁵ וְהֵצֵא אִתָּךְ וְשָׂרָצוֹ ³⁵ בָּאָרֶץ וּפְרוּ ³⁶ וּרְבוּ עַל־
הָאָרֶץ: ¹⁸ וַיֵּצֵא־נֹחַ וּבְנָיו וְנָשֵׁי־בְנָיו אִתּוֹ: ¹⁹ כָּל־חַיָּה ³⁷ כָּל־
הָרֶמֶשׂ ³³ וְכָל־הָעוֹף ³² כָּל רֹמֵשׁ ³⁸ עַל־הָאָרֶץ לְמִשְׁפַּחְתֵּיהֶם יֵצְאוּ מִן־
הַתֵּבָה ¹²: ²⁰ וַיְבִן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקַּח מִכָּל־הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה ³⁹
וּמִכָּל־הָעוֹף ³² הַטְּהוֹר ³⁹ וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ: ²¹ וַיִּרְחַח ⁴⁰ יְהוָה אֶת־רִיחַ ⁴¹

¹² תֵּבָה chest, ark. ¹³ שְׁבִיעִי seventh. ¹⁴ חָסַר QAL: decrease, lessen; diminish. ¹⁵ עֲשִׂירִי tenth.
¹⁶ קֵץ end. ¹⁷ חַלּוֹן hole in the wall for air and light, window. ¹⁸ עֹרֵב raven. ¹⁹ יָבֵשׁ QAL: dry
up; be dried up. ²⁰ יוֹנָה dove. ²¹ קָלוֹי QAL: be little, be low; be slight, be abated.
²² מְנוּחַ resting place. ²³ חָלָה QAL: cause to tremble or wait; wait; חָלָה PT: wait; חָלָה QAL: twist, writhe;
DCH: II חָלָה PT: wait. ²⁴ לָהּ leaf, foliage. ²⁵ זַיִת olive tree. ²⁶ טָרֶף fresh. ²⁷ יַחַל NIF: wait.
²⁸ חָרָב QAL: dry up; be dry, dried up. ²⁹ סָהָ overlay, cover. ³⁰ יָבֵשׁ QAL: become dry.
³¹ חַיָּה all kinds of animals; animal. ³² עוֹף everything that flies; fowl, birds. ³³ רֶמֶשׂ creeping
things. ³⁴ רֹמֵשׁ QAL: slink, crawl; creep. ³⁵ שָׂרָץ QAL: creep, move, swarm. ³⁶ פָּרוּ QAL: be fruit-
ful. ³⁷ חַיָּה all kinds of animals; wild animals. ³⁸ רֹמֵשׁ QAL: slink, crawl; move about.
³⁹ טְהוֹר ceremonially clean. ⁴⁰ רִיחַ HIF: smell. ⁴¹ רִיחַ odor, fragrance; scent.

הַנִּיחַח⁴² וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-לְבֹו לֹא-אֶסְףּ לְקַלֵּל⁴³ עוֹד אֶת-הָאָדָמָה
בְּעִבּוֹר⁴⁴ הָאָדָם כִּי יִצְרֶ⁴⁵ לֵב הָאָדָם רַע מִנְעֻרָיו⁴⁶ וְלֹא-אֶסְףּ עוֹד לְהַכּוֹת
אֶת-כָּל-חַי כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי:
22 עַד כָּל-יְמֵי הָאָרֶץ זֶרַע וְקָצִיר⁴⁷ וְקָרָד⁴⁸ וְחֹם⁴⁹
וְקִיץ⁵⁰ וְחֹרֶף⁵¹ וְיוֹם וָלַיְלָה לֹא יִשְׁבְּתוּ⁵²:

9 וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת-נֹחַ וְאֶת-בָּנָיו וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ
אֶת-הָאָרֶץ: 2 וּמִזֶּרְעֵכֶם² וּחֲתָכֶם³ יִהְיֶה עַל כָּל-חַיִּית⁴ הָאָרֶץ
וְעַל כָּל-עוֹף⁵ הַשָּׁמַיִם בְּכָל אֲשֶׁר תִּרְמָשׁ⁶ הָאָדָמָה וּבְכָל-דְּגִי⁷ הַיָּם בֵּינְכֶם
נָתַנּוּ: 3 כָּל-רִמָּשׁ⁸ אֲשֶׁר הוּא-חַי לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ⁹ כַּיֶּרֶק¹⁰ עֵשְׂב¹¹
נָתַתִּי לָכֶם אֶת-כָּל: 4 אֲדָ-בֶשֶׂר בְּנִפְשׁוֹ דָּמוֹ לֹא תֹאכְלוּ: 5 וְאֵךְ אֶת-
דְּמָכֶם לְנִפְשֹׁתֵיכֶם אֲדָרֵשׁ מִיַּד כָּל-חַיִּיהָ⁴ אֲדָרֵשְׁנָהּ וּמִיַּד הָאָדָם מִיַּד אִישׁ
אָחִיו אֲדָרֵשׁ אֶת-נִפְשׁ הָאָדָם:

6 שִׁפְךָ דָּם הָאָדָם בָּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפֹךְ
כִּי בִצְלָם¹² אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת-הָאָדָם:
7 וְאַתֶּם פְּרוּ וּרְבוּ שִׂרְצוּ¹³ בָּאָרֶץ וּרְבוּ-בָהּ: 8 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-נֹחַ וְאֶל-בָּנָיו אִתּוֹ לֵאמֹר: 9 וְאַנִּי הִנְנִי מַקִּים אֶת-
בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְאֶת-זֶרְעֵכֶם אַחֲרֵיכֶם: 10 וְאַתְּ כָּל-נִפְשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר
אִתְּכֶם בְּעוֹף⁵ בְּבִהֶמָה וּבְכָל-חַיִּית⁴ הָאָרֶץ אִתְּכֶם מִכָּל יִצְאֵי הַתֵּבָה¹⁴
לְכָל חַיִּית⁴ הָאָרֶץ: 11 וְהִקְמַתִּי אֶת-בְּרִיתִי אִתְּכֶם וְלֹא-יִכָּרֵת כָּל-בֶּשֶׂר
עוֹד מִמִּי הַמַּבּוּל¹⁵ וְלֹא-יִהְיֶה עוֹד מַבּוּל¹⁵ לְשַׁחַת הָאָרֶץ: 12 וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים זֹאת אוֹת-הַבְּרִית אֲשֶׁר-אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל-נִפְשׁ חַיָּה
אֲשֶׁר אִתְּכֶם לְדֹרֹת עוֹלָם: 13 אֶת-קַשְׁתִּי¹⁷ נָתַתִּי בִּעָנָן¹⁸ וְהִיתָה לְאוֹת¹⁶

⁴² נִיחַח appeasement; a quieting, soothing, tranquillizing. ⁴³ קַלֵּל PE: declare cursed, ac-
cursed. ⁴⁴ עִבּוֹר because of; for the sake of. ⁴⁵ יִצְרֶ inclination, striving; imagination, device,
purpose. ⁴⁶ מִנְעֻרָיו time of youth; early life. ⁴⁷ קָצִיר cutting, grain harvest. ⁴⁸ קָרָד cold.
⁴⁹ חֹם heat. ⁵⁰ קִיץ summer. ⁵¹ חֹרֶף winter; harvest-time, autumn. ⁵² שְׁבַת QAL: cease, stop.
⁹ פְּרוּ QAL: be fruitful. ² מִזֶּרְעֵכֶם fear; terror. ³ חֲתָכֶם terror. ⁴ חַיִּית all kinds of animals; wild
animals. ⁵ עוֹף everything that flies; fowl, birds. ⁶ רִמָּשׁ QAL: swarm, teem; creep. ⁷ דְּגִי fish.
⁸ מִשְׁ everything that moves and lives; moving things. ⁹ אֹכְלָהּ food, nourishment; eating.
¹⁰ כַּיֶּרֶק greenery; green, greenness. ¹¹ עֵשְׂב herbage, weed; herb. ¹² לָכֶם likeness; image.
¹³ שִׂרְצוּ QAL: move about; swarm. ¹⁴ תֵּבָה chest, ark. ¹⁵ מַבּוּל the Deluge; flood in time of
Noah. ¹⁶ אוֹת sign; pledge. ¹⁷ קַשְׁתִּי bow, rainbow. ¹⁸ עָנָן clouds; cloud-mass, cloud.

בְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ: 14 וְהָיָה בְּעַנְנֵי עֲנָן עַל־הָאָרֶץ וְנִרְאָתָה
הַקֶּשֶׁת 21 בְּעַנְנָיו: 15 וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין כָּל־נֶפֶשׁ
חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר וְלֹא־יְהִיָּה עוֹד הַמַּיִם לַמַּבּוּל 22 לְשַׁחַת כָּל־בָּשָׂר:
16 וְהָיְתָה הַקֶּשֶׁת 21 בְּעַנְנָיו וְרֹאיתֶיהָ לְזִכָּר בְּרִית עוֹלָם בֵּין אֱלֹהִים וּבֵין
כָּל־נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: 17 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־נֹחַ
זֹאת אוֹת־הַבְּרִית אֲשֶׁר הִקְמַתִי בֵּינִי וּבֵין כָּל־בָּשָׂר אֲשֶׁר עַל־הָאָרֶץ: פ
18 וַיְהִיו בְּנֵי־נֹחַ הַיְצְאִים מִן־תְּבֹחָה 24 שָׁם וְחָם וְיָפֶת וְחָם הוּא אָבִי
כְנַעַן: 19 שְׁלֹשָׁה אֱלֹהִים בְּנֵי־נֹחַ וּמֵאֵלָה נִפְצָה 25 כָּל־הָאָרֶץ: 20 וַיַּחֲל
נֹחַ אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע 26 כֶּרֶם 27: 21 וַיֵּשֶׁת מִן־הַיֵּין וַיִּשְׁכָּר 28 וַיִּתְּנָל בַּתּוֹד
אֶחָדָה: 22 וַיֵּרָא חָם אָבִי כְנַעַן אֶת עֶרְוַת 29 אָבִיו וַיַּגֵּד לְשְׁנֵי־אָחָיו
בַּחוּץ: 23 וַיִּקַּח שָׁם וַיָּפֶת אֶת־הַשְּׂמֹלָה 30 וַיְשִׁימוּ עַל־שִׁכְמָם 31 שְׁנֵיהֶם
וַיִּלְכוּ אַחֲרָנִית 32 וַיִּכְסּוּ אֶת עֶרְוַת 29 אָבִיהֶם וּפְנֵיהֶם אַחֲרָנִית 32 וְעֶרְוַת 29
אָבִיהֶם לֹא רָאוּ: 24 וַיִּקְיץ 33 נֹחַ מֵיֵינוּ וַיֵּדַע אֶת אֲשֶׁר־עָשָׂה־לּוֹ בְּנוֹ
הַקָּטָן 34:

25 וַיֹּאמֶר אֲנֹרֹר 35 כְנַעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאָחָיו:
26 וַיֹּאמֶר בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שָׁם וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד לְמוֹ: 36
27 יַפֶּת 37 אֱלֹהִים לִיָּפֶת וַיִּשְׁכֵּן בְּאֶחָד־לִשְׁם וַיְהִי כְנַעַן עֶבֶד לְמוֹ: 36
28 וַיַּחֲזִינֵת אַחֵר הַמַּבּוּל 22 שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה: 29 וַיְהִיו
כָּל־יְמֵי־נֹחַ תִּשְׁעֵי 38 מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיָּמָת: פ

10 וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת 1 בְּנֵי־נֹחַ שָׁם חָם וַיָּפֶת וַיִּלְדּוּ לָהֶם בָּנִים אַחֵר
הַמַּבּוּל 2: 2 בְּנֵי יָפֶת נֹחַר וּמְגוֹג וּמְדִי וַיּוֹן וְחָבֵל וּמִשְׁךְ וְחִירָם:
3 וּבְנֵי נֹחַר אֲשַׁכְנַן וְרִיָּפֶת וְתַנְרִמָּה: 4 וּבְנֵי יוֹן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישׁ כְּתִים
וְדִדָּנִים: 5 מֵאֵלָה נִפְרְדּוּ 3 איִי הַגּוֹיִם בְּאַרְצָתָם אִישׁ לְלִשְׁנֹו לְמִשְׁפַּחְתָּם

19 עֲנָן PT: cause to become visible; bring clouds. 20 עֲנָן clouds; cloud-mass, cloud. 21 קֶשֶׁת bow, rainbow. 22 מַבּוּל the Deluge; flood in time of Noah. 23 אוֹת sign; pledge. 24 תְּבֹחָה chest, ark.
25 II נָפַץ QAL: disperse; be scattered. 26 נִטַּע QAL: plant. 27 כֶּרֶם vineyard. 28 שָׁכַר QAL: become drunk. 29 עֶרְוָה nakedness; pudenda. 30 שְׂמֹלָה outer garment, cloak, mantle; covering.
31 כֶּם shoulder. 32 אַחֲרָנִית backwards. 33 יָקַץ QAL: awake. 34 קָטָן young, younger, young-est. 35 אָרַר QAL: bind with a curse; curse. 36 לְמוֹ uncert., to, for him. 37 II פָּתַח HIF: make spacious; make wide. 38 תִּשְׁעֵי nine.

10¹ תּוֹלְדוֹת successive generations in the general history of a family; account of men and their descendants; offspring, descendants. 2 מַבּוּל the Deluge; flood in time of Noah.
3 פִּרְדָּה NIF: be scattered, separated; be divided. 4 אִיִּי coast, island; border, region.

עמוס AMOS

1 דְּבַרִי עָמוֹס אֲשֶׁר־הָיָה בְּנִקְרִים¹ מִתְקוּעַ אֲשֶׁר חָזָה² עַל־יִשְׂרָאֵל
בִּימֵי עֲזִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה וּבִימֵי יִרְבֵּעַם בֶּן־יֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
שָׁנָתִים לִפְנֵי הָרָעֵשׁ³: ² וַיֹּאמֶר |

יְהוָה מַצִּיּוֹן יִשְׂאָג⁴ וּמִירוּשָׁלַם יִתֵּן קוֹלוֹ
וְאֶבְלֹה⁵ נְאוֹת⁶ הָרָעִים וַיְבֹשׁ⁷ רֹאשׁ הַכְּרָמִל: ^פ

³ כֹּה אָמַר יְהוָה

עַל־שִׁלְשָׁה פְּשַׁעִי⁸ דְּמֶשֶׁק וְעַל־אַרְבַּעַה לֹא אֲשִׁיבֵנו
עַל־דְּרוֹשִׁם⁹ בַּחֲרָצוֹת¹⁰ הַבְּרִזָּל¹¹ אֶת־הַגִּלְעָד:

⁴ וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּבֵית חֲזָאֵל וְאָכְלָה אֶרְמְנוֹת¹² בֶּן־הַדָּד:

⁵ וְשִׁבְרֹתַי בְּרִיחַ¹³ דְּמֶשֶׁק וְהִכְרַתִּי יוֹשֵׁב מִבְּקַעַת־אֶזָּן

וְתוֹמֶךְ¹⁴ שֹׁבֵט מִבֵּית עֶדֶן וְגָלוּ עִם־אַרְם קִירָה אָמַר יְהוָה: ^פ

⁶ כֹּה אָמַר יְהוָה

עַל־שִׁלְשָׁה פְּשַׁעִי⁸ עֲזָה וְעַל־אַרְבַּעַה לֹא אֲשִׁיבֵנו

עַל־הַגְּלוּתָם גְּלוּת¹⁵ שְׁלֵמָה¹⁶ לְהַסְגִּיר¹⁷ לְאֹדוֹם:

⁷ וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בַּחֲמוֹמַת עֲזָה וְאָכְלָה אֶרְמְנֵיהָ¹²:

⁸ וְהִכְרַתִּי יוֹשֵׁב מֵאֲשֻׁדּוֹד וְתוֹמֶךְ¹⁴ שֹׁבֵט מֵאֲשַׁקְלֹן וְהַשִּׁיבֹתִי

יָדַי עַל־עֶקְרוֹן וְאֶבְדּוּ שְׁאֲרֵית¹⁸ פְּלִשְׁתִּים אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה: ^פ

⁹ כֹּה אָמַר יְהוָה

עַל־שִׁלְשָׁה פְּשַׁעִי⁸ צָר וְעַל־אַרְבַּעַה לֹא אֲשִׁיבֵנו

עַל־הַסְגִּירָם גְּלוּת¹⁷ שְׁלֵמָה¹⁶ לְאֹדוֹם וְלֹא זָכְרוּ בְּרִית אֲחִים:

¹⁰ וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בַּחֲמוֹמַת צָר וְאָכְלָה אֶרְמְנֵיהָ¹²: ^פ

¹נִקְרִי shepherd, sheep-breeder; sheep-raiser, -dealer, or -tender. ²חָזָה QAL: see as a seer; see as a seer in the ecstatic state. ³רָעֵשׁ earthquake. ⁴יִשְׂאָג QAL: roar. ⁵אֶבְלֹה QAL: dry up; mourn, lament. ⁶נְאוֹת grazing place; pasture, meadow. ⁷יְבֹשׁ QAL: wither; be dry, dried up without moisture. ⁸פְּשַׁעִי crime, offence; transgression. ⁹דְּרוֹשִׁם QAL: trample down, destroy; tread on, trample. ¹⁰חֲרָצוֹת threshing board, threshing sledge. ¹¹בְּרִזָּל iron. ¹²אֶרְמְנוֹן (fortified) palace; citadel, castle, stronghold. ¹³בְּרִיחַ bar. ¹⁴תוֹמֶךְ QAL: hold; wield. ¹⁵גְּלוּת exile. ¹⁶שְׁלֵמָה entire, complete, perfect; full. ¹⁷סָגַר HIF: give into someone's control, deliver; deliver up. ¹⁸שְׁאֲרֵית remnant, remains.

11 כֹּה אָמַר יְהוָה

עַל־שִׁלְשָׁה פְּשָׁעֵי¹⁹ אָדָם וְעַל־אַרְבַּעָה לֹא אָשִׁיבֵנּוּ
עַל־דָּרְדְּפוֹ בַּחֲרֹב אָחִיו וְשָׁחַת רַחֲמָיו²⁰ וַיִּטְרֹף²¹ לְעַד²² אָפוֹ
וַעֲבָרְתּוֹ²³ שְׁמֶרָה נֶצַח²⁴:

12 וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בְּחִימָן וְאָכְלָה אֶרְמְנוֹת²⁵ בְּצִרְהָ: פ

13 כֹּה אָמַר יְהוָה

עַל־שִׁלְשָׁה פְּשָׁעֵי¹⁹ בְּנֵי־עַמּוֹן וְעַל־אַרְבַּעָה לֹא אָשִׁיבֵנּוּ
עַל־בְּקָעִם²⁶ הָרוֹת²⁷ הַגִּלְעָד לְמַעַן הִרְחִיב²⁸ אֶת־גְּבוּלָם:
14 וַהֲצַתִּי²⁹ אֵשׁ בַּחוּמֹת רַבָּה וְאָכְלָה אֶרְמְנוֹתֶיהָ²⁵
בַּתְרוּעָה³⁰ בַּיּוֹם מִלַּחְמָה בְּסַעַר³¹ בַּיּוֹם סוּפָה³²:
15 וַהֲלַךְ מִלִּפְנֵי בְּגוּלָה³³ הוּא וְשָׂרָיו יַחְדָּו³⁴ אָמַר יְהוָה: פ

כֹּה אָמַר יְהוָה

2

עַל־שִׁלְשָׁה פְּשָׁעֵי¹ מוֹאָב וְעַל־אַרְבַּעָה לֹא אָשִׁיבֵנּוּ
עַל־שָׂרְפוֹ עֲצָמוֹת מֶלֶךְ־אָדָם לְשִׂיד²:
2 וְשִׁלַּחְתִּי־אֵשׁ בְּמוֹאָב וְאָכְלָה אֶרְמְנוֹת³ הַקְּרִיּוֹת
וַיִּמָּת בְּשִׂאוֹן⁴ מוֹאָב בַּתְרוּעָה⁵ בְּקוֹל שׁוֹפָר⁶:
3 וַהֲכַרְתִּי שׁוֹפֵט מִקְרָבָהּ וְכָל־שָׂרֶיהָ אֶהְרֹג עִמּוֹ אָמַר יְהוָה: פ

4 כֹּה אָמַר יְהוָה

עַל־שִׁלְשָׁה פְּשָׁעֵי¹ יְהוּדָה וְעַל־אַרְבַּעָה לֹא אָשִׁיבֵנּוּ
עַל־מֶאֱסָם⁷ אֶת־תּוֹרַת יְהוָה וְחָקוֹ לֹא שָׁמְרוּ
וַיִּתְּעוּם⁸ כְּזָבִיהֶם⁹ אֲשֶׁר־הִלְכוּ אֲבוֹתָם אַחֲרֵיהֶם:
5 וְשִׁלַּחְתִּי אֵשׁ בִּיהוּדָה וְאָכְלָה אֶרְמְנוֹת³ יְרוּשָׁלַם: פ

¹⁹פְּשָׁעֵי crime, offence; transgression. ²⁰רַחֲמִים a feeling of love, loving sensation, mercy; compassion. ²¹טִרֵּף QAL: tear, rend; pluck. ²²עַד lasting future time; of continuous existence. ²³עֲבָרָה anger, rage; overflowing rage, fury. ²⁴נֶצַח for ever; everlastingness. ²⁵אֶרְמוֹן (fortified) palace; citadel, castle, stronghold. ²⁶בְּקָע QAL: rip open; cleave. ²⁷הָרָה pregnant. ²⁸רָחַב HIF: enlarge. ²⁹יָצַת HIF: set fire to; kindle, set on fire. ³⁰תְּרוּעָה war cry; alarm. ³¹סַעַר heavy gale; tempest. ³²סוּפָה storm, gale; storm-wind. ³³גּוּלָה deportation, exile. ³⁴יַחְדָּו together.

²¹פְּשָׁעֵי crime, offence; transgression. ²שִׂיד lime. ³אֶרְמוֹן (fortified) palace; citadel, castle, stronghold. ⁴שִׂאוֹן II panic, noise; din, crash. ⁵תְּרוּעָה war cry; alarm. ⁶שׁוֹפָר horn. ⁷מֶאֱסָם QAL: refuse, reject. ⁸תַּעָה HIF: cause to err; mislead. ⁹כְּזָב lie; falsehood.

6 כֹּה אָמַר יְהוָה

עַל־שִׁלְשָׁה פְּשָׁעִים¹⁰ יִשְׂרָאֵל וְעַל־אַרְבָּעָה לֹא אָשִׁיבֵנּוּ
עַל־מִכְרָם¹¹ בַּפֶּסֶף צְדִיק וְאֶבְיוֹן¹² בַּעֲבוּר¹³ נְעָלִים¹⁴;
7 הַשְׂאָפִים¹⁵ עַל־עַפְר־אֶרֶץ בְּרֹאשׁ דָּלִים¹⁶ וְדֶרֶךְ עֲנָוִים¹⁷ יִטּוּ
וְאִישׁ וְאֶבְיוֹ יִלְכּוּ אֶל־הַנְּעִרָה¹⁸ לְמַעַן חַלֵּל אֶת־שֵׁם קְדֹשִׁי;
8 וְעַל־בְּנָדִים חִבְלִים¹⁹ יִטּוּ אֶצֶל²⁰ כָּל־מִזְבֵּחַ
וַיִּין עֲנוּשִׁים²¹ יִשְׁתּוּ בֵּית אֱלֹהֵיהֶם;
9 וְאֲנֹכִי הַשְׁמַדְתִּי²² אֶת־הָאֲמָרִי מִפְּנֵיהֶם אֲשֶׁר כָּנְּהָ²³ אֲרָזִים²⁴ גְּבֹהִי²⁵
וְחֹסֶן²⁶ הוּא כְּאֵלֹנִים²⁷ וְאֲשֶׁמִּיד²⁸ פָּרִיו מִמֶּעַל וְשִׁרְשׁוֹ²⁹ מִתַּחַת:
10 וְאֲנֹכִי הֵעֵלִיתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
וְאוֹלֶךְ אֶתְכֶם בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה לָרֶשֶׁת אֶת־אֶרֶץ הָאֲמָרִי;
11 וְאֲקִים מִבְּנֵיכֶם לְנִבְיָאִים וּמִבְּחֹרֵיכֶם²⁸ לְנֹזְרִים²⁹
הָאֵף אֵין־זֹאת בְּנִי יִשְׂרָאֵל נֹאס־יְהוָה:
12 וַתִּשְׁקֶרְ³⁰ אֶת־הַנֹּזְרִים²⁹ יִין וְעַל־הַנִּבְיָאִים צִוִּיתָם לֵאמֹר לֹא תִנָּבְאוּ;
13 הִנֵּה אֲנֹכִי מַעֲיֵק³¹ תַּחְתִּיכֶם
כְּאֲשֶׁר תַּעֲיֵק³² הָעֲגֹלָה³³ הַמְּלֵאָה³⁴ לָהּ עָמִיר³⁵;
14 וְאֶבֶר מְנוּסֶ³⁶ מִקָּל³⁷ וְחִזְקָ³⁸ לֹא־יִאֲמִין³⁹ כְּחוֹ
וְגִבּוֹר לֹא־יִמְלֹט⁴⁰ נִפְשׁוֹ;
15 וְחַפְשׁ⁴¹ הַקֶּשֶׁת⁴² לֹא יַעֲמֹד וְקַל־⁴³ בְּרַגְלָיו לֹא יִמְלֹט⁴⁰
וְרֹכֵב⁴⁴ הַסּוֹס לֹא יִמְלֹט⁴⁰ נִפְשׁוֹ;

¹⁰פְּשָׁעִים crime, offence; transgression. ¹¹מִכְרָם QAL: sell. ¹²אֶבְיוֹן needy, poor. ¹³עַבוּר for the price of; for the sake of. ¹⁴נְעָלִים sandal. ¹⁵הַשְׂאָפִים QAL: tread; trample upon, crush. ¹⁶דָּל helpless; reduced, weak. ¹⁷עֲנָוִים bowed; poor and weak. ¹⁸נְעִרָה uncert., wench; girl, damsel. ¹⁹חִבְלִים QAL: seize a thing as a pledge; take in pledge. ²⁰אֶצֶל beside. ²¹עֲנוּשִׁים QAL: impose a fine; fine, mulct. ²²הַשְׁמַדְתִּי HIF: exterminate; annihilate. ²³גְּבֹהִי height. ²⁴אֲרָזִים uncert., trad. cedar, perh. fir or tall-growing conifer; cedar. ²⁵חֹסֶן strong. ²⁶אֵלֹנִים any big tree; oak. ²⁷שִׁרְשׁוֹ root. ²⁸בְּחֹרִים young (fully-grown, vigorous, unmarried) man. ²⁹נֹזִיר Nazirite; devotee. ³⁰תִּשְׁקֶרְ HIF: give something to someone to drink; give drink. ³¹עֹקֵץ HIF: make a furrow, split; totter, cause tottering. ³²עֹקֵץ QAL: uncert., be hindered, roar, split, make a furrow; totter, cause tottering. ³³עֲגֹלָה threshing cart; cart. ³⁴מְלֵאָה full. ³⁵עָמִיר swath of corn, cut grain; row of fallen grain. ³⁶מְנוּס place of refuge; escape. ³⁷קַל something speedy; swift. ³⁸חִזְקָ strong. ³⁹אִמִּין PL: strengthen someone; make firm. ⁴⁰מִלֹּט PL: save; deliver. ⁴¹חַפְשׁ QAL: handle; grasp, wield, use skillfully. ⁴²קֶשֶׁת bow. ⁴³קַל light, nimble, rapid; swift, fleet. ⁴⁴רֹכֵב QAL: ride; be riding.

16 ואִמְיץ⁴⁵ לְבוּ בְּגָבוּרִים עָרוֹם⁴⁶ יָנוֹס בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם־יְהוָה: פ

3 שְׁמָעוּ אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה עֲלֵיכֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל כָּל־
הַמְּשַׁפָּחָה אֲשֶׁר הֶעֱלֵיתִי מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר:
2 רַק אַתֶּם יָדַעְתִּי מְכַל מְשַׁפְּחוֹת הָאָדָמָה
עַל־כֵּן אֶפְקֹד עֲלֵיכֶם אֶת כָּל־עֹנֹתֵיכֶם:
3 הִילַכְוּ שָׁנִים יַחְדָּו¹ בְּלַתִּי אִם־נוֹעְדוּ²:
4 הִישָׁאנִי³ אֲרִיָּה⁴ בִּיעָר⁵ וְטָרֶף⁶ אֵין לוֹ
הִיתָן כְּפִיר⁷ קוֹלוֹ מִמְּעֵנֹתוֹ⁸ בְּלַתִּי אִם־לָכָד:
5 הִתְפַּל צִפּוֹר⁹ עַל־פֶּחַ¹⁰ הָאָרֶץ וּמוֹקֵשׁ¹¹ אֵין לָהּ
הִיעֲלָה־פֶחַ¹⁰ מִן־הָאָדָמָה וְלָכֹד לֹא יִלְכּוּד:
6 אִם־יִתְקַע¹² שׁוֹפָר¹³ בְּעִיר וְעַם לֹא יִחַרְדּוּ¹⁴
אִם־תִּהְיֶה רָעָה בְּעִיר וַיהוָה לֹא עָשָׂה:
7 כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אֲדָנִי יְהוָה דְּבָר
כִּי אִם־נִלְחָה סוֹדוֹ¹⁵ אֶל־עַבְדָּיו הַנְּבִיאִים:
8 אֲרִיָּה⁴ שָׁאֵנִי³ מִי לֹא יִירָא אֲדָנִי יְהוָה דִּבֶּר מִי לֹא יִנְבֵּא:
9 הִשְׁמִיעוּ עַל־אַרְמְנוֹת¹⁶ בְּאֲשֶׁדּוֹד וְעַל־אַרְמְנוֹת¹⁶ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
וְאִמְרוּ הָאֶסְפּוּ עַל־הָרִי שְׁמֹרֹן וְרָאוּ מְהוֹמָת¹⁷ רַבּוֹת בְּתוֹכָהּ
וַעֲשׂוּקִים¹⁸ בְּקִרְבָּהּ:
10 וְלֹא־יָדְעוּ עֲשׂוֹת־נִכְחָה¹⁹ נְאֻם־יְהוָה
הָאוֹצְרִים²⁰ חֶמֶס²¹ וְשָׂדֶה²² בְּאַרְמְנוֹתֵיהֶם: פ
11 לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדָנִי יְהוָה צָר²³ וְסָבִיב הָאָרֶץ
וְהוֹרֵד מִמֶּךָ עֵזָה²⁴ וְנִבְזָזוּ²⁵ אַרְמְנוֹתֶיהָ: 16

45 אִמְיץ strong; mighty. 46 עָרוֹם lightly dressed; naked.

1 יַחְדָּו together. 2 יַעֲדּוּ NIF: make an appointment; meet by appointment. 3 שָׁאֵנִי QAL: roar.
4 אֲרִיָּה lion. 5 יַעַר thicket, undergrowth, wood; wood, forest. 6 טָרֶף prey. 7 כְּפִיר young
lion. 8 מְעֵנָה hiding place, lair; den. 9 צִפּוֹר bird. 10 פֶּחַ trapping net; bird-trap.
11 מוֹקֵשׁ snare. 12 תִּקְעַה NIF: be blown. 13 שׁוֹפָר horn. 14 חָרַד QAL: tremble; be startled.
15 סוֹדֶה secret, scheme; counsel. 16 אַרְמוֹן (fortified) palace; citadel, castle, stronghold.
17 מְהוֹמָה dismay, consternation, panic; tumult. 18 עֲשׂוּקִים oppression; extortion.
19 נִכְחָה straightforwardness; honesty. 20 אוֹצֵר QAL: store up. 21 חֶמֶס violence, wrong.
22 שָׂדֶה destruction; violence, havoc. 23 צָר enemy; adversary, foe. 24 עֵזָה fortifications of a
town, ramparts; strength, might. 25 בִּזְזוּ NIF: be plundered; be spoiled.

12 כֹּה אָמַר יְהוָה

כְּאֲשֶׁר יִצְלִיל הָרֶעָה מִפִּי הָאֲרִי²⁶ שְׁתֵּי כְרָעִים²⁷ אוֹ בִדְלִי²⁸-אֶזֶן
כֵּן יִנְצְלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים בְּשִׁמְרוֹן בַּפָּאָה²⁹ מִטָּה³⁰
וּבְדִמְשֶׁק עֲרֹשׁ³¹:

13 שְׁמָעוּ וְהָעִידוּ³² בְּבֵית יַעֲקֹב נֹאם-אֲדֹנִי יְהוָה אֱלֹהֵי הַצִּבְאוֹת:

14 לִּי בַיּוֹם פָּקְדֵי פִשְׁעֵי³³ יִשְׂרָאֵל עָלָיו וּפָקְדֹתַי עַל-מִזְבְּחוֹת

בֵּית-אֵל וְנִגְדָּעוּ³⁴ קַרְנוֹת³⁵ הַמִּזְבֵּחַ וְנִפְלוּ לָאָרֶץ:

15 וְהִפֵּיתִי בֵּית-הַחֶרֶף³⁶ עַל-בֵּית הַקִּיץ³⁷:

וְאָבְדוּ בְּתֵי הַשֵּׁן³⁸ וְסָפוּ³⁹ בְּתִים רַבִּים נֹאם-יְהוָה: ט

שְׁמָעוּ הַדְּבָר הַזֶּה פְּרוֹת¹ הַבָּשָׂן אֲשֶׁר בְּתֵר שִׁמְרוֹן הָעִשְׁקוֹת²
דָּלִים³ הָרִצְצוֹת⁴ אֲבִיוִנִים⁵ הָאִמְרַת לְאֲדֹנֶיהֶם הִבִּיֵּאָה וְנִשְׁתָּה:

2 נִשְׁבַּע אֲדֹנִי יְהוָה בְּקִדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים עָלֵיכֶם

וְנִשָּׂא אֶתְכֶם בְּצִנּוֹת⁶ וְאַחֲרֵיתְכֶן⁷ בְּסִירוֹת⁸ דְּוִגָּה⁹:

3 וּפְרָצִים¹⁰ תִּצָּאנָה אִשָּׁה נִגְדָּה וְהִשְׁלַכְתָּנָה הַהֶרְמוֹנָה נֹאם-יְהוָה:

4 בָּאוּ בֵּית-אֵל וּפִשְׁעוּ¹¹ הַגִּלְגָּל הָרָבוּ לַפִּשָּׁע¹¹

וְהִבִּיאוּ לַבָּקָר זִבְחֵיכֶם לְשִׁלֻשֵׁת יָמִים מִעֲשֻׁרְתֵיכֶם¹²:

5 וְקִטְר מִחֲמִץ¹³ תֹּדֶה¹⁴ וְקִרְאוּ נִדְבוֹת¹⁵ הַשְּׁמִיעוּ

כִּי כֵן אֶהְבֶּתֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נֹאם אֲדֹנִי יְהוָה:

6 וְנִם-אֲנִי נָתַתִּי לָכֶם נְקִיוֹן¹⁶ שֵׁנִים¹⁷ בְּכָל-עֲרִיכֶם וְחֶסֶד¹⁸ לָחֶם

בְּכָל מְקוֹמְתֵיכֶם וְלֹא-שִׁבְתֶּם עָדִי נֹאם-יְהוָה:

26 אֲרִי lion. 27 כְּרָע lower leg, fibula; leg. 28 בִּדְלִי tiny part, lobe; piece, severed piece.
29 פָּאָה side, edge; corner. 30 מִטָּה couch, bed. 31 עֲרֹשׁ couch, divan. 32 II עוֹד HIF: impress
something on someone; protest, affirm solemnly, warn. 33 פִּשְׁעֵי crime, misdemeanor; trans-
gression. 34 גִּדָּע NIF: be cut off; be hewn off. 35 קַרְן horn. 36 חֶרֶף winter; autumn, harvest-
time. 37 קִיץ summer; summer-season. 38 שֵׁן tooth of an elephant, ivory. 39 סָפָה QAL: dwindle
away; סוּף come to an end.

41 פָּרָה cow. 2 עֲשָׂק QAL: oppress, exploit; wrong. 3 II דָּל helpless. 4 רִצִּין QAL: mistreat,
oppress; crush. 5 אֲבִיוִן oppressed; needy, poor. 6 צֶן uncert., prickle, hook, rope, cord, shield,
basket; uncert., hook, barb. 7 אַחֲרִית hind part; posterity, remnant, residue. 8 סִירָה hook,
fishing-hook, harpoon. 9 דְּוִגָּה fishing; fishery. 10 פְּרִץ breach, gap. 11 פִּשְׁעֵי QAL: behave as a
criminal; transgress; rebel, revolt. 12 מַעֲשֵׂר tithes; tithe, payment of tenth part.
13 חֲמִץ unleavened (bread and other food). 14 תֹּדָה sacrifice of thanksgiving or praise; thank-
offering. 15 נִדְבָה voluntary offering; freewill offering. 16 נְקִיוֹן cleanness, whiteness.
17 שֵׁן tooth. 18 סָר want; lack.

7 וְגַם אֲנִי מְנַעֲתִי¹⁹ מִכֶּם אֶת־הַגֶּשֶׁם²⁰ בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים
לְקָצִיר²¹ וְהַמֶּטֶר תִּי²² עַל־עֵיר אַחַת וְעַל־עֵיר אַחַת לֹא אֲמַטִּיר²²
חֶלְקָה²³ אַחַת תִּמְטֹר²⁴ וְחֶלְקָה²³ אֲשֶׁר־לֹא־תִמְטֹר²² עָלֶיהָ תִיבֹשׁ²⁵;
8 וְנָעוּ²⁶ שְׂתִים שְׁלֹשׁ עָרִים אֶל־עֵיר אַחַת לִשְׁתּוֹת מַיִם וְלֹא
יִשְׁבְּעוּ²⁷ וְלֹא־שִׁבְתֶּם עָרֵי נְאֻם־יְהוָה;
9 הַכִּיתִי אֶתְכֶם בְּשַׁדְּפוֹן²⁸ וּבִירְקוֹן²⁹ הַרְבּוֹת גִּנּוֹתֵיכֶם³⁰ וְכַרְמֵיכֶם³¹
וְתֵאֱנִיכֶם³² וְזֵיתֵיכֶם³³ יֹאכַל הַגָּזֶם³⁴ וְלֹא־שִׁבְתֶּם עָרֵי נְאֻם־יְהוָה:
10 שְׁלַחְתִּי בְכֶם דָּבָר³⁵ בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם הִרְגָּתִי בַחֲרֹב בַּחוּרֵיכֶם³⁶
עִם שָׁבִי³⁷ סוֹסֵיכֶם וְאֶעֱלֶה בָאֵשׁ³⁸ מַחְנֵיכֶם וּבִאֲפֹכֶם וְלֹא־שִׁבְתֶּם עָרֵי
נְאֻם־יְהוָה;
11 הַפְּכִיתִי³⁹ בְכֶם כְּמַהֲפֹכֶת³⁹ אֱלֹהִים אֶת־סֶדֶם וְאֶת־עַמּוּדָה וְתַהֲיוּ
כְאוֹד⁴⁰ מִצֵּל מִשְׁרָפָה⁴¹ וְלֹא־שִׁבְתֶּם עָרֵי נְאֻם־יְהוָה:
12 לָכֵן כֹּה אֶעֱשֶׂה לָךְ יִשְׂרָאֵל עֲקָב⁴² כִּי־זֹאת אֶעֱשֶׂה לָךְ
הַכּוֹן לְקִנְיַת־אֱלֹהִים יִשְׂרָאֵל:
13 כִּי הִנֵּה יוֹצֵר⁴³ הָרִים וּבֹרֵא⁴⁴ רוּחַ וּמַגִּיד לָאָדָם מֶה־שָׁחוּ⁴⁵ עֵשָׂה שִׁחָר⁴⁶
עִיפָה⁴⁷ וְדָרָךְ⁴⁸ עַל־בְּמַתִּי אֶרֶץ יְהוָה אֱלֹהֵי־צַבָּאוֹת שְׁמוֹ:
שְׁמַעוּ אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנִי נוֹשֵׂא עֲלֵיכֶם קִינָה¹ בֵּית יִשְׂרָאֵל:
2 נִפְלָה לֹא־תוֹסִיף קוֹם בְּתוֹלָת² יִשְׂרָאֵל
נִשְׁשָׂה³ עַל־אֲדָמָתָה אֵין מְקִימָה:
3 כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה הָעִיר הַיְצָאֵת אֵלַי תִּשְׁאִיר מֵאָה

¹⁹ מנע QAL: withhold, refuse. ²⁰ גשם rain; shower. ²¹ קציר harvest. ²² מטר HIF: cause it to rain; send rain, rain. ²³ חלקה II plot of land; portion of ground. ²⁴ מטר NIF: be rained upon. ²⁵ יבש QAL: wither; be dry, dried up without moisture. ²⁶ נעו QAL: tremble; totter, go tottering. ²⁷ שבע QAL: drink one's fill; have enough. ²⁸ שדפון scorching, burning; blight. ²⁹ ירקון disease of grain; mildew. ³⁰ גנה garden. ³¹ כרם vineyard. ³² תאנה fig-tree. ³³ זית olive tree, olive. ³⁴ גזם uncert., trad. locust, caterpillar; locusts. ³⁵ דבר bubonic plague; plague, pestilence. ³⁶ בחור young (fully-grown, vigorous, unmarried) man. ³⁷ שבי booty, captivity. ³⁸ באש stench. ³⁹ הפך QAL: bring about destruction; overturn, overthrow. ⁴⁰ אוד log; brand, fire-brand. ⁴¹ שרפה fire, incineration; burning. ⁴² עקב for the reason; as a consequence of, because. ⁴³ יצר QAL: create, form; fashion. ⁴⁴ ברא QAL: create; shape, fashion. ⁴⁵ שח uncert., thinking, disposition; thought. ⁴⁶ שחר dawn, grayness of the morning, morning twilight. ⁴⁷ עיפה darkness. ⁴⁸ דרך QAL: tread; tread upon. ¹ קינה funeral song, dirge; elegy. ² בתולה virgin. ³ נשש NIF: lie unnoticed; be forsaken.

וְהִי־צִאֲת מֵאֵה תִשְׁאִיר עֲשָׂרָה לְבֵית יִשְׂרָאֵל: ֥
 4 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה לְבֵית יִשְׂרָאֵל דְּרִשׁוּנִי וַחֲיוּ:
 5 וְאַל־תִּדְרֹשׁוּ בֵּית־אֵל וְהַגְלֹגֶל לֹא תִבְאוּ וּבְאֵר שָׁבַע לֹא תַעֲבְרוּ
 כִּי הַגְלֹגֶל גָּלָה וְהַגְלָה יִגְלָה וּבֵית־אֵל יִהְיֶה לְאוּן: ִ
 6 דְּרִשׁוּ אֶת־יְהוָה וַחֲיוּ פֶן־יִצְלַח ֵ 5 כָּאֵשׁ בֵּית יוֹסֵף
 וְאֶכְלָה וְאִין־מִכְבֵּה ֶ 6 לְבֵית־אֵל:
 7 הַהִפְכִּים ִ 7 לְלַעֲנָה ִ 8 מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה לְאֶרֶץ הַנִּיחוּ:
 8 עֲשֵׂה כִימָה ִ 9 וּכְסִיל ִ 10 וְהַפֵּךְ ִ 11 לְבַקֵּר צִלְמוֹת ִ 12 וְיוֹם לַיְלָה הַחֲשִׁיד ִ 13
 הַקּוֹרָא לְמִי־הֵימָּה וַיִּשְׁפְּכֶם עַל־פְּנֵי הָאָרֶץ יְהוָה שְׁמוֹ: ֥
 9 הַמְּבַלִּיג ִ 14 שֹׁד ִ 15 עַל־עֲצֵי ִ 16 וְשֹׁד ִ 15 עַל־מִבְצָר ִ 17 יָבוֹא:
 10 שְׁנֹאוֹ בִּשְׁעַר מוֹכִיחַ ִ 18 וְדִבֵּר תָּמִים ִ 19 יִתְעַבּוּ ִ 20:
 11 לָכֵן יַעֲן ִ 21 בּוֹשְׁסֶכֶם ִ 22 עַל־דָּל ִ 23 וּמִשְׁאֲת ִ 24־בֵּר ִ 25 תִּקְחוּ מִמֶּנּוּ
 בָּתִּי גְזִית ִ 26 בְּנִיתֶם וְלֹא־תִשְׁבוּ בָם כְּרָמִי ִ 27 חֲמֹד ִ 28 נִטְעָתֶם ִ 29
 וְלֹא תִשְׁתּוּ אֶת־יֵינֶם:
 12 כִּי יִדְעֹתִי רַבִּים פִּשְׁעֵיכֶם ִ 30 וְעֲצָמִים ִ 31 חֲטָאֲתֵיכֶם
 צָרִיק ִ 32 צְדִיק לִקְחִי כֶּפֶר ִ 33 וְאִבְיוֹנִים ִ 34 בִּשְׁעַר הַטּוֹ:
 13 לָכֵן הַמִּשְׁכִּיל ִ 35 בָּעֵת הַהִיא יִדְם ִ 36 כִּי עַת רָעָה הִיא:
 14 דְּרִשׁוּ־טוֹב וְאַל־רָע לְמַעַן תַּחֲיוּ
 וַיְהִי־כֵן יְהוָה אֱלֹהֵי־צִבְאוֹת אֲתֹכֶם כְּאֲשֶׁר אָמַרְתֶּם:
 15 שְׁנֹאוֹ־רָע וְאִהְבּוּ טוֹב וְהִצִּיגוּ ִ 37 בִּשְׁעַר מִשְׁפָּט

4ִ ִ 4ִ deception, nothingness; trouble. 5ִ ִ 5ִ QAL: *uncert.*, have an effect, stride through, break in, set ablaze, set alight; rush. 6ִ ִ 6ִ KBL: quench; extinguish. 7ִ ִ 7ִ QAL: overturn, demolish; turn, turn about, turn over. 8ִ ִ 8ִ LECN: wormwood. 9ִ ִ 9ִ Pleiades. 10ִ ִ 10ִ Orion. 11ִ ִ 11ִ QAL: change, alter; turn, turn about, turn over. 12ִ ִ 12ִ an impenetrable gloom, pitch, darkness; death-shadow, deep shadow. 13ִ ִ 13ִ HIF: make dark. 14ִ ִ 14ִ HIF: cause to flash; cause to burst. 15ִ ִ 15ִ violent action, oppression; devastation, ruin. 16ִ ִ 16ִ strong; mighty. 17ִ ִ 17ִ fortified city; fortress, stronghold. 18ִ ִ 18ִ HIF: arbitrate; reprove, chide. 19ִ ִ 19ִ *uncert.*, sincerely, innocent, completely; what is complete, entirely in accord with truth and fact. 20ִ ִ 20ִ PI: abhor, treat as תועבה something abominable; regard as an abomination. 21ִ ִ 21ִ because of; on account of. 22ִ ִ 22ִ PO: exact corn tax; trample. 23ִ ִ 23ִ helpless. 24ִ ִ 24ִ tribute, present; gift. 25ִ ִ 25ִ III: grain; corn. 26ִ ִ 26ִ hewing; hewn stone. 27ִ ִ 27ִ vineyard. 28ִ ִ 28ִ loveliness, beauty; desire, delight. 29ִ ִ 29ִ QAL: plant. 30ִ ִ 30ִ crime, misdemeanor; transgression. 31ִ ִ 31ִ mighty. 32ִ ִ 32ִ II: attacker, enemy; vexer, harasser. 33ִ ִ 33ִ IV: bribe; ransom. 34ִ ִ 34ִ needy, poor. 35ִ ִ 35ִ HIF: have insight; act circumspectly, prudently. 36ִ ִ 36ִ QAL: keep quiet; be silent. 37ִ ִ 37ִ HIF: make effective; set up, establish.

אולי³⁸ יחנן³⁹ יהוה אלהי-צבאות שארית⁴⁰ יוסף: ס
16 לכן כה-אמר יהוה אלהי צבאות אדני בכל-רחבות⁴¹ מספד⁴²
ובכל-חוצות יאמרו הו⁴³ הו⁴³ וקראו אכר⁴⁴ אל-אבל⁴⁵
ומספד⁴² אל-יודעי נהי⁴⁶:
17 ובכל-כרמים⁴⁷ מספד⁴² כי-אעבר בקרבך אמר יהוה: ס
18 הוי⁴⁸ המתאנים⁴⁹ את-יום יהוה
למה-זה לכם יום יהוה הוא-חשך⁵⁰ ולא-אור:
19 כאשר ינוס איש מפני הארי⁵¹ ופגעו⁵² הדב⁵³
ובא הבית וסמך⁵⁴ ידו על-הקיר⁵⁵ ונשכו⁵⁶ הנחש⁵⁷:
20 הלא-חשך⁵⁰ יום יהוה ולא-אור ואפל⁵⁸ ולא-נגה⁵⁹ לו:
21 שנאתי מאסתי⁶⁰ חגיכם⁶¹ ולא אריח⁶² בעצרתכם⁶³:
22 כי אם-תעלו-לי עלות ומנחתים לא ארצה⁶⁴
ושלם⁶⁵ מריאכם⁶⁶ לא אביט⁶⁷:
23 הסר מעלי המון⁶⁸ שריד⁶⁹ וזמרת⁷⁰ נבל⁷¹ לא אשמע:
24 ויגל⁷² כמים משפט וצדקה כנחל איתן⁷³:
25 הזבחים ומנחה הגשתם-לי במדבר ארבעים שנה בית ישראל:
26 ונשאתם את סכות מלככם ואת כיון צלמיכם⁷⁴
כוכב⁷⁵ אלהיכם אשר עשיתם לכם:
27 והגליתי אתכם מהלאה⁷⁶ לדמשק

אולי³⁸ may be; peradventure, perhaps. חנן³⁹ QAL: favor; show favor, be gracious.
שארית⁴⁰ remainder; remnant. רחב⁴¹ open plaza; broad, open place. מספד⁴² funeral ceremony, mourning rites; wailing. הו⁴³ alas!; ah! אכר⁴⁴ agricultural worker in servitude without land; plowman, husband-man. בל⁴⁵ mourning rituals, funeral ceremony, mourning.
נהי⁴⁶ lamentation; wailing, mourning song. כרם⁴⁷ vineyard. הוי⁴⁸ ah! alas! איה⁴⁹ HITP: wish for; desire, long for, lust after. שך⁵⁰ darkness. ארי⁵¹ lion. פגע⁵² QAL: confront someone, assault someone; meet, light upon. דב⁵³ bear. סמך⁵⁴ QAL: lean against; lay. קיר⁵⁵ wall.
נשך⁵⁶ QAL: bite. נחש⁵⁷ snake; serpent. אפל⁵⁸ dark; gloomy. נגה⁵⁹ gleam, bright light; brightness. מאס⁶⁰ QAL: refuse, reject; despise. חג⁶¹ procession, round dance, festival; feast.
רעח⁶² HIF: smell; delight in. עצרה⁶³ celebration, festive assembly; assembly. רצה⁶⁴ QAL: accept with pleasure; accept. לשם⁶⁵ peace offering, salvation offering; sacrifice for alliance or friendship; HOLL: settlement-sacrifice. מריא⁶⁶ fattened steer; fatling. נבט⁶⁷ HIF: accept favorably; regard, show regard to. המון⁶⁸ noise, roar, din; sound, murmur, rush. שיר⁶⁹ song.
זמרה⁷⁰ melody, sound; song. בל⁷¹ harp; lute. גלל⁷² NIF: roll out, flow forth; roll along.
איתן⁷³ always filled with running water; ever-flowing. לשם⁷⁴ idol; image. כוכב⁷⁵ star.
הלאה⁷⁶ there, thither, further; beyond.

אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי־צִבְאוֹת שְׁמוֹ: פ

6 הוּא¹ הַשְׂאֲנָנִים² בְּצִיּוֹן וְהַבְטָחִים בְּהַר שְׁמֶרֶן
נִקְבִּי³ רֹאשִׁית⁴ הַגּוֹיִם וּבָאוּ לָהֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל:
עֲבְרוּ כָלֵנָה וּרְאוּ וּלְכוּ מִשָּׁם חֲמַת רֶבֶה וּרְדּוּ גַת־פְּלִשְׁתִּים²
הַטּוֹבִים מִן־הַמְּמַלְכוֹת הָאֵלֶּה אִם־רַב גְּבוּלָם מִגְּבֻלָּכֶם:
הַמְּנַדִּים⁵ לַיּוֹם רַע וְתַגִּישׁוֹן שַׁבַּת⁶ חָמָס:⁷
הַשְּׂכָבִים עַל־מִטּוֹת⁸ שֵׁן⁹ וּסְרָחִים¹⁰ עַל־עֲרֻשׁוֹתָם¹¹
וְאִכְלִים כָּרִים¹² מִצֶּאֱן וְעִגְלִים¹³ מִתּוֹךְ מִרְבֵּק¹⁴:
הַפְּרִטִּים¹⁵ עַל־פִּי הַנֶּבֶל¹⁶ כְּדוֹיד חָשְׁבוּ לָהֶם כְּלִי־שִׁיר¹⁷:
הַשְּׂתִים בְּמִזְרְקֵי¹⁸ יַיִן וְרֹאשִׁית¹⁹ שְׂמָנִים יִמְשְׁחוּ²⁰
וְלֹא נִחְלְוּ²¹ עַל־שִׁבְרֵי²² יוֹסֵף:
לִכֵּן עָתָה יִגְלוּ בְּרֹאשׁ גָּלִים וְסָר מִרְזַח²³ סְרוּחִים¹⁰: פ
נִשְׁבַּע אֲדֹנִי יְהוָה בְּנַפְשׁוֹ נֹאֵם־יְהוָה אֱלֹהֵי צִבְאוֹת מִתְּאֵב²⁴
אֲנֹכִי אֶת־גִּאוֹן²⁵ יַעֲקֹב וְאַרְמְנָתִיו²⁶ שְׁנֵאתִי וְהַסְנֵרִתִּי²⁷ עִיר וּמִלְאָה²⁸:
וְהָיָה אִם־יִוָּתְרוּ עֲשֶׂרָה אַנְשִׁים בְּבֵית אֶחָד וּמָתוּ:⁹
וְנִשְׁאָו דּוֹדוֹ²⁹ וּמִסְרָפוֹ³⁰ לְהוֹצִיא עֲצָמִים מִן־הַבַּיִת¹⁰
וְאָמַר לְאִשֶּׁר בִּירְכָתִי³¹ הַבַּיִת הָעוֹד עִמָּךְ וְאָמַר אַפְסִי³²
וְאָמַר הִסִּי³³ כִּי לֹא לְהִזְכִּיר בְּשֵׁם יְהוָה:
כִּי־הִנֵּה יְהוָה מִצִּוָּה וְהִכָּה הַבַּיִת הַגָּדוֹל רִסְסִים³⁴

61וִי ah! alas! 2שְׂאֲנָן² carefree; careless, wanton, arrogant. 3נִקְבִי³ QAL: denote, mark; note, distinguish. 4רֹאשִׁית⁴ first and best; first, chief. 5נָדָה⁵ PE: push out, postpone; thrust off. 6בֵּית⁶ uncert., cessation, throne, rule; seat, enthronement. 7חָמָס⁷ violence, wrong. 8מִטָּה⁸ couch, bed. 9שֵׁן⁹ tooth of an elephant, ivory. 10סְרַח¹⁰ lounge around; sprawl. 11עֲרֻשׁ¹¹ couch, divan. 12כֶּרֶם¹² ram; lamb. 13עִגֹּל¹³ young bull, ox; calf. 14מִרְבֵּק¹⁴ fattening; stall. 15פְּרִטִּים¹⁵ QAL: uncert., drone, improvise, play impromptu, howl, bawl; uncert., divide, stammer, chant, scatter, improvise carelessly. 16כֶּל¹⁶ harp; lute. 17שִׁיר¹⁷ song. 18מִזְרֶק¹⁸ ceremonial crater; bowl, basin. 19רֹאשִׁית¹⁹ best, top class; choice. 20יִמְשַׁח²⁰ QAL: smear. 21חִלָּה²¹ NIF: be overcome by sickness; be made sick. 22בִּרְכָּה²² collapse; breaking, fracture. 23מִרְזַח²³ cultic celebration; cry of revelry. 24חָאֵב²⁴ PE: make repulsive, desecrate; regard as an abomination, abhor. 25גִּאוֹן²⁵ pride; exaltation, majesty, excellence. 26אַרְמוֹן²⁶ (fortified) palace; citadel, castle, stronghold. 27סָנַר²⁷ HIF: surrender, give up; deliver up. 28מִלָּא²⁸ that which fills, make full; entire contents. 29דּוֹד²⁹ father's brother; uncle. 30שָׁרַף³⁰ PE: anoint, embalm; burn. 31יִרְכָּה³¹ far part; recess, innermost part. 32פֶּסֶס³² extremity, end. 33הִסִּי³³ hush! keep silence! 34רִסְסִים³⁴ fragment, ruin.

וְהַבֵּית הַקָּטָן ³⁵בְּקַעִים ³⁶:
12 תִּירְצוּן בְּסַלְעַי ³⁷ סוֹסִים אֶם־יִחְרוּשׁ ³⁸ בְּבָקָרִים
כִּי־הִפְכֹתֶם ³⁹ לְרֹאשׁ ⁴⁰ מִשְׁפָּט וּפְרִי צְדָקָה לְלַעֲנָה ⁴¹:
13 הַשְׂמֵחִים ⁴² לֹלֵא דָבָר
הָאֲמָרִים הֲלוֹא בְּחֻזְקִי ⁴³ לִקְחָנוּ לָנוּ קִרְנִים:
14 כִּי הִנְנִי מְקִים עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר־יְהוָה אֱלֹהֵי הַצִּבְאוֹת גּוֹי
וּלְחֻצוֹ ⁴⁴ אַתְּכֶם מִלְּבֹא חֲמַת עַד־נִחַל הָעֲרֶבָה ⁴⁵: ׀

7 כֹּה הִרְאֵנִי אֲדֹנִי יְהוָה וְהִנֵּה יוֹצֵר ¹ גִּבִּי ² בְּתַחֲלָת ³ עֲלוֹת הַלֶּקֶשׁ ⁴
וְהִנֵּה־לֶקֶשׁ ⁴ אַחֵר גִּזִּי ⁵ הַמֶּלֶךְ: ² וְהִזְיָה אֶם־כִּלְהָ לְאָכֹל אֶת־
עֵשֶׂב ⁶ הָאָרֶץ וְאָמַר אֲדֹנִי יְהוָה סִלַּח־נָא מִי יָקוּם יַעֲקֹב כִּי קָטָן ⁸ הוּא:
³ נָחַם יְהוָה עַל־זֹאת לֹא תִהְיֶה אִמֶּר יְהוָה:
⁴ כֹּה הִרְאֵנִי אֲדֹנִי יְהוָה וְהִנֵּה קָרָא לָרֶב ⁹ בָּאֵשׁ אֲדֹנִי יְהוָה
וְתֹאכַל אֶת־תְּהוֹם ¹⁰ רֶבָה וְאָכְלָה אֶת־הַחֶלֶק ¹¹: ⁵ וְאָמַר אֲדֹנִי יְהוָה
חֲדַל־נָא מִי יָקוּם יַעֲקֹב כִּי קָטָן ⁸ הוּא: ⁶ נָחַם יְהוָה עַל־זֹאת גַּם־הִיא
לֹא תִהְיֶה אִמֶּר אֲדֹנִי יְהוָה: ׀ ⁷ כֹּה הִרְאֵנִי וְהִנֵּה אֲדֹנִי נֹצֵב ¹³ עַל־
חוֹמַת אֲנָךְ ¹⁴ וּבִידּוֹ אֲנָךְ ¹⁴: ⁸ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי מִה־אַתָּה רֹאֵה עָמוֹס
וְאָמַר אֲנָךְ ¹⁴ וַיֹּאמֶר אֲדֹנִי הִנְנִי שָׁם אֲנָךְ ¹⁴ בְּקֶרֶב עַמִּי יִשְׂרָאֵל לֹא־אוֹסִף
עוֹד עֲבוֹר לוֹ:

9 וְנִשְׁמֹו ¹⁵ בְּמוֹת יִשְׁחָק וּמִקְדָּשׁ ¹⁶ יִשְׂרָאֵל יִחְרְבוּ ¹⁷
וְקִמַּתִּי עַל־בֵּית יִרְבַּעַם בַּחֲרָב: פ

³⁵קטן small; young. ³⁶בקיע rubble; fissure, breach. ³⁷סלע cliffs; cliff, crag. ³⁸חרשׁ QAL: plow. ³⁹הפך QAL: change, alter; turn to, into. ⁴⁰ראש II poisonous plant; a bitter and poisonous herb. ⁴¹לענה wormwood. ⁴²שמח happy, filled with joy; glad, joyful, merry. ⁴³חזק strength, force. ⁴⁴לחיץ QAL: oppress, torment. ⁴⁵ערבה III desert, steppe; desert-plain. ¹יצר QAL: create, form; fashion. ²גבי swarm of locusts; locusts. ³תחלת beginning. ⁴לקש grass growing late in the season, late crop; after-growth, after-math. ⁵גזי mown grass; mowing. ⁶שב herbage, weed; herb. ⁷סלח QAL: be indulgent towards, forgive; forgive, pardon. ⁸קטן small, weak; feeble. ⁹ריב QAL: carry on, contest a lawsuit; conduct a case, suit. ¹⁰תהום deep. ¹¹לק II share of possession; portion, tract. ¹²חדל QAL: forbear, refrain; cease. ¹³נצב NIF: be positioned, stand; station oneself, take one's stand. ¹⁴אנך lead, plumb line; plummet. ¹⁵שמשׁ NIF: be made uninhabited, become deserted; be desolated. ¹⁶מקדשׁ holy place, sanctuary; sacred place. ¹⁷חרב QAL: be in ruins; be waste, desolate.

10 וַיִּשְׁלַח אֲמַצְיָה בֶּתֶן בֵּית-אֵל אֶל-יִרְבֵּעַם מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר קִשְׁר¹⁸
עָלֶיךָ עָמוֹס בְּקִרְבֹּ בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא-תוֹכֵל הָאָרֶץ לְהָכִיל¹⁹ אֶת-כָּל-
דְּבָרָיו: 11 כִּי-כֹה אָמַר עָמוֹס בְּחָרֵב יָמוּת יִרְבֵּעַם וְיִשְׂרָאֵל גָּלָה יִגְלָה
מֵעַל אֲדָמָתוֹ: 12 וַיֹּאמֶר אֲמַצְיָה אֶל-עָמוֹס חַזֵּה²⁰ לָךְ בְּרַח-²¹לָךְ
אֶל-אֶרֶץ יְהוּדָה וְאָכַל-שֶׁם לֶחֶם וְשָׁם תִּנְבֵּא: 13 וּבֵית-אֵל לֹא-תוֹסִיף
עוֹד לְהִנָּבֵא כִּי מִקְדָּשׁ²² מֶלֶךְ הוּא וּבֵית מִמְלָכָה הוּא: 14 וַיַּעַן
עָמוֹס וַיֹּאמֶר אֶל-אֲמַצְיָה לֹא-נִבְיָא אֲנִי וְלֹא בֶן-נִבְיָא אֲנִי כִּי-בֹקֵר²³
אֲנִי וּבֹלֵס²⁴ שְׁקָמִים²⁵: 15 וַיִּקְחֵנִי יְהוָה מֵאַחֲרֵי הַצֹּאן וַיֹּאמֶר אֵלַי
יְהוָה לָךְ הִנָּבֵא אֶל-עַמִּי יִשְׂרָאֵל: 16 וְעַתָּה שָׁמַע דְּבַר-יְהוָה
אֲתָה אָמַר לֹא תִנְבֵּא עַל-יִשְׂרָאֵל וְלֹא תִטֹּף²⁶ עַל-בֵּית יִשְׁחָק:
17 לָכֵן כֹּה-אָמַר יְהוָה
אֲשַׁתְּךָ בְּעִיר תִּזְנֶה²⁷ וּבְנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ בְּחָרֵב יִפְּלוּ
וְאֲדָמָתְךָ בְּחִבְלֹ²⁸ תִּחְלַק²⁹ וְאַתָּה עַל-אֲדָמָה טְמֵאָה³⁰ תָּמוּת
וְיִשְׂרָאֵל גָּלָה יִגְלָה מֵעַל אֲדָמָתוֹ: 18

8 כֹּה הִרְאֵנִי אֲדֹנָי יְהוָה וְהִנֵּה כְּלוֹב¹ קִיץ²: 2 וַיֹּאמֶר מַה-אַתָּה
רֹאֶה עָמוֹס וַאֲמַר כְּלוֹב¹ קִיץ² וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי בָּא הַקִּיץ³ אֶל-
עַמִּי יִשְׂרָאֵל לֹא-אוֹסִיף עוֹד עֲבוֹר לִי:
3 וְהִלִּילוּ⁴ שִׁירוֹת⁵ הִיכָל⁶ בַּיּוֹם הַהוּא נֹאם אֲדֹנָי יְהוָה
רַב הַפֶּגֶר⁷ בְּכָל-מָקוֹם הַשְּׁלִיף הָסֶ: 8
4 שְׁמַעְרֵזֶאֶת הַשְּׂאֲפִים⁹ אֲבִיוֹן¹⁰ וְלִשְׁבִּית¹¹ אֶעֱנִי¹² עֲנִי¹³-אֶרֶץ:
5 לֵאמֹר מַתִּי¹⁴ יַעֲבֹר הַחֹדֶשׁ וְנִשְׁבִּירָה¹⁵ שֶׁבֶר¹⁶ וְהַשְּׁבֵת וְנִפְתָּחָה-בֶּרֶךְ¹⁷

18 קִשְׁר QAL: be in league, conspire; league together. 19 כֹּל HIF: endure, bear; sustain.
20 חַזֵּה seer. 21 בְּרַח QAL: run away, flee. 22 מִקְדָּשׁ holy place, sanctuary; sacred place.
23 בֹּקֵר herdsman. 24 בֹּלֵס QAL: scar the unripe sycamore figs in order to promote ripening;
gather figs, tend fig-trees, sycamores. 25 שְׁקָמִים sycamore-fig tree; sycamore tree. 26 נִטְף HIF:
drivel, foam at the mouth, prophesy ecstatically; drip. 27 זִנָּה QAL: become involved with another
man, commit fornication; be or act as a harlot. 28 חֵבֶל length of rope; measuring-cord,
line. 29 חָלַק PU: be divided. 30 טְמֵאָה unclean.
1 כְּלוֹב basket. 2 קִיץ summer fruit. 3 קֵץ end. 4 יִלָּל HIF: howl, lament. 5 שִׁירָה song;
ode. 6 הִיכָל palace. 7 פֶּגֶר corpse; carcass. 8 הָס hush! keep silence! 9 שֶׂאֱף QAL: tread; tram-
ple upon, crush. 10 אֲבִיוֹן needy, poor. 11 שְׁבִית HIF: remove, put away; exterminate, destroy.
12 עֲנִי bowed; poor and weak. 13 עֲנִי without property; poor and weak. 14 מַתִּי when?
15 שֶׁבֶר HIF: offer grain for sale; sell grain. 16 בֶּרֶךְ grain; corn. 17 בֶּרֶךְ grain; corn.

לְהַקְטִין¹⁸ אֵיפָה¹⁹ וְלַהֲגִדִּיל שֶׁקֶל²⁰ וְלַעֲוֹת²¹ מֵאֲזִנֵּי²² מִרְמָה²³׃
6 לְקִנּוֹת²⁴ בְּכֶסֶף דָּלִים²⁵ וְאֶבְיוֹן²⁶ בְּעֶבֶר²⁷ נַעֲלִים²⁸
וּמִפֶּל²⁹ בָּר³⁰ נִשְׁבִּיר³¹׃
7 נִשְׁבַּע יְהוָה בְּגִאוֹן³² יַעֲקֹב אִם־אֲשַׁכַּח לְנֹצֶחַ³³ כָּל־מַעֲשֵׂיהֶם׃
8 הֵעַל זֹאת לֹא־תִרְגַּז³⁴ הָאָרֶץ וְאֶבֶל³⁵ כָּל־יוֹשֵׁב בָּהּ וְעָלְתָה
כָּאֵר כְּלָה וְנִגְרָשָׁה³⁶ אֹנֶשְׁקָה³⁷ וְנִשְׁקָעָה³⁸ כִּי־אֹר מִצָּרִים׃
9 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא נֹאם אֲדֹנִי יְהוָה וְהִבֵּאתִי הַשֶּׁמֶשׁ
בְּצַהֲרִים³⁹ וְהַחֲשֹׁכִיתִי⁴⁰ לָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא׃
10 וְהִפְכֵיתִי⁴¹ חֲגִיכֶם⁴² לְאֵבֶל⁴³ וְכָל־שִׁירֵיכֶם⁴⁴ לְקִינָה⁴⁵ וְהֵעֲלִיתִי
עַל־כָּל־מְתָנִים⁴⁶ שֹׁק⁴⁷ וְעַל־כָּל־רֹאשׁ קָרְחָה⁴⁸ וְשִׁמְתִּיהָ כְּאֵבֶל⁴⁹
יָחִיד⁴⁹ וְאַחֲרִיתָהּ⁵⁰ בַּיּוֹם הַהוּא׃
11 הִנֵּה יָמִים בָּאִים נֹאם אֲדֹנִי יְהוָה וְהִשְׁלַחְתִּי רֶעֶב בָּאָרֶץ לֹא־רָעַב
לֶלֶחֶם וְלֹא־צָמָא⁵² לַמַּיִם כִּי אִם־לִשְׁמֹעַ אֶת דְּבָרֵי יְהוָה׃
12 וְנִעֲוִי⁵³ מַיִם עֲדָיִם וּמִצָּפוֹן וְעַד־מִזְרָח⁵⁴
יִשׁוּטְטוּ⁵⁵ לְבָבְךָ אֶת־דְּבַר־יְהוָה וְלֹא יִמָּצְאוּ׃
13 בַּיּוֹם הַהוּא תִּתְעַלֶּפְנָה⁵⁶ הַבְּתוּלֹת⁵⁷ הַיְּפֹת⁵⁸ וְהַבְּחוּרִים⁵⁹ בְּצָמָא⁵²׃
14 הַנִּשְׁבָּעִים בְּאֲשֻׁמֹּת⁶⁰ שִׁמְרוֹן וְאָמְרוּ חַי אֱלֹהֵיךָ דָּן וְחַי יִגְדֶּךָ
בְּאֶרֶשׁ־שִׁבְעָה וְנִפְּלוּ וְלֹא־יִקְוֹמוּ עוֹד׃

¹⁸קטן HIF: make (something) small. ¹⁹אֵיפָה corn-measure = c. 40 liters; receptacle or measure holding an ephah. ²⁰שֶׁקֶל weight, weightiness, a specific weight, a shekel. ²¹עוֹת PT: bend; make crooked. ²²מֵאֲזִנֵּים balances. ²³מִרְמָה trick, fraud; deceit, treachery. ²⁴קִנּוֹת QAL: buy. ²⁵דָּל II helpless. ²⁶אֶבְיוֹן needy, poor. ²⁷עֶבֶר for the price of; for the sake of. ²⁸נַעֲלִים sandal. ²⁹מִפֶּל what is discarded; fallings, refuse. ³⁰בָּר III grain; corn. ³¹נִשְׁבִּיר HIF: offer grain for sale; sell grain. ³²גִּאוֹן pride; exaltation, majesty, excellence. ³³נֹצֶחַ duration, ever; everlastingness. ³⁴רִגַּז QAL: tremble, be caught in restless motion; quake. ³⁵אֵבֶל QAL: mourn; lament. ³⁶נִגְרָשָׁה NIF: be churning; be driven, tossed. ³⁷שֹׁק NIF: sink, subside. ³⁸שִׁקָּעָה NIF: sink, subside. ³⁹צָהֲרִים noon; midday. ⁴⁰חֲשֹׁךְ HIF: bring darkness; cause darkness. ⁴¹הִפְכֵיתִי QAL: change, alter; turn to, into. ⁴²חֲגִי procession, round dance, festival; feast. ⁴³אֵבֶל mourning rituals, funeral ceremony, mourning. ⁴⁴שִׁיר song. ⁴⁵קִינָה funeral song, dirge; elegy. ⁴⁶מְתָנִים hips and loins; loins. ⁴⁷שֹׁק sackcloth. ⁴⁸קָרְחָה bald patch; bald spot. ⁴⁹יָחִיד only; only one. ⁵⁰אַחֲרִית result; after-part, end. ⁵¹מָר bitter. ⁵²צָמָא thirst. ⁵³נִעֲוִי QAL: tremble; totter, go tottering. ⁵⁴מִזְרָח sunrise; east, eastward. ⁵⁵שׁוּטְטוּ POL: roam about; go eagerly, quickly, to and fro. ⁵⁶עֲלָפָה HITP: become faint; swoon away. ⁵⁷בְּתוּלָה virgin. ⁵⁸יְפָה beautiful; fair. ⁵⁹בְּחוּר young (fully-grown, vigorous, unmarried) man. ⁶⁰אֲשֻׁמֹּת indebtedness, guilt; becoming guilty.

9 רֹאִיתִי אֶת־אֲדָנִי נֹצֵב⁹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיֹּאמֶר
הֵךְ הַכְּפֹתוֹר² וַיִּרְעֲשׁוּ³ הַסָּפִים⁴ וּבְצַעֲם⁵ בְּרָאשׁ כָּלֶם
וְאַחֲרֵיהֶם⁶ בַּחֲרֵב אֶהְרֹג לֹא־יָנוּס לָהֶם נָס וְלֹא־יִמָּלֵט⁷ לָהֶם פְּלִיטָה⁸;
2 אִם־יִחְתְּרוּ⁹ בְּשָׂאֵל¹⁰ מִשֵּׁם יְדֵי תַקְחָם
וְאִם־יַעֲלוּ הַשָּׁמַיִם מִשֵּׁם אוֹרִיָּהֶם;
3 וְאִם־יִחְבְּאוּ¹¹ בְּרָאשׁ הַכְּרָמִל מִשֵּׁם אַחַפְשׁ¹² וּלְקַחְתִּים
וְאִם־יִסְתְּרוּ¹³ מִנְּגַד עֵינֵי בְּקַרְקַע¹⁴ הֵי־ם מִשֵּׁם אֲצִיָּה אֶת־הַנָּחַשׁ¹⁵ וַיִּנְשָׁכֶם¹⁶;
4 וְאִם־יִלְכוּ בְּשִׁבִי¹⁷ לִפְנֵי אִיבֵיהֶם מִשֵּׁם אֲצִיָּה אֶת־הַחֲרֵב וְהַרְגָתָם
וְשָׁמַתִּי עֵינִי עֲלֵיהֶם לָרַעַה וְלֹא לְטוֹבָה¹⁸;
5 וְאֲדַנִּי יִהְיֶה הַצִּבְאוֹת הַנוֹגַעַ בְּאַרְצֵן וְתִמּוֹג¹⁹ וְאַבְלָו²⁰ כָּל־יוֹשְׁבֵי בָהּ
וְעֲלֹתָה כִּי־אֵר כָּלָה וְשָׁקַעָה²¹ כִּי־אֵר מִצָּרִים;
6 הַבּוֹנֶה בְּשָׁמַיִם²² מַעְלֹתוֹ²³ מַעְלֹתָיו²⁴ וְאַגְדָתוֹ²⁵ עַל־אַרְצֵן יִסְדָּהּ²⁶
הַקָּרֵא לְמִי־הֵי־ם וַיִּשְׁפָּכֶם עַל־פְּנֵי הָאָרֶץ יִהְיֶה שְׁמוֹ;
7 הַלּוֹא כִבְנִי כְּשִׁיִּים אֲתֵם לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל נֹאם־יְהוָה הַלּוֹא אֶת־יִשְׂרָאֵל
הָעֲלִיתִי מֵאַרְצֵן מִצָּרִים וּפְלִשְׁתִּים מִכְּפֹתוֹר וְאַרְם מִקִּיר;
8 הִנֵּה עֵינִי אֲדַנִּי יִהְיֶה בְּמַמְלָכָה הַחֲטָאָה²⁵ וְהַשְׁמֵדֶתִי²⁶ אֹתָהּ
מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה אֶפְסִי²⁷ כִּי לֹא הַשְׁמִיד²⁶ אֶשְׁמִיד²⁶ אֶת־בֵּית יַעֲקֹב
נֹאם־יְהוָה;
9 כִּי־הִנֵּה אֲנִכִּי מִצִּיּוֹן וְהִנֵּעוֹתִי²⁸ בְּכָל־הַגּוֹיִם אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל
כַּאֲשֶׁר יִנּוּעַ²⁹ בְּכִבְרָה³⁰ וְלֹא־יִפּוֹל צָרוֹר³¹ אֶרְצֵן;
10 בַּחֲרֵב יָמוּתוּ כָּל חַטָּאִי³² עַמִּי

9 נֹצֵב NIF: be positioned, stand; station oneself, take one's stand. 2II כְּפֹתוֹר capital of pillar. 3 רֵעַשׁ QAL: quake; shake. 4II סָף threshold, stone under the door-frame; sill. 5 בְּצַעַם QAL: sever, break away; cut off, break off. 6 אַחֲרֵיהֶם following period, rest, remainder; posterity, remnant, residue. 7 מָלַט NIF: flee to safety; escape. 8 פְּלִיטָה survivor; escaped one, fugitive. 9 חָתַר QAL: dig; dig into. 10 שָׂאֵל wasteland, void, underworld. 11 חָבֵא NIF: hide oneself. 12 חַפְשׁ PT: track down; search for. 13 סָתַר NIF: hide oneself; be hid, concealed. 14 קַרְקַע bottom of the sea, sea-bed; floor. 15 נָחַשׁ snake; serpent. 16 נִשָּׁךְ QAL: bite. 17 שִׁבִי what has been taken away captive, booty; captivity. 18 טוֹבָה goodness, happiness, prosperity; welfare. 19 מוֹגַד QAL: waver; melt. 20 אָבַל QAL: mourn; lament. 21 שָׁקַע QAL: subside; sink, sink down. 22 מַעְלָה upward, step, stair; story. 23 אֶגְדָּה vaults. 24 יִסַּד QAL: found, establish. 25 חַטָּא fallible, sinful. 26 שָׁמַד HIF: exterminate; annihilate. 27 פָּס notwithstanding; save, howbeit. 28 נוּעַ HIF: shake; toss about. 29 נוּעַ NIF: be shaken around; be tossed about. 30 כִּבְרָה sieve. 31II צָרוֹר pebble; bundle, pouch. 32 חַטָּא sinner.

הָאֲמָרִים לֹא־תִגֹּשׁ וְתִקְדִּים³³ בְּעֵדֵינוּ הָרָעָה:
11 בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶת־סִכְתִּי³⁴ דְּוִיד הַנִּפְלֹת
וְגִדְרֵתִי³⁵ אֶת־פְּרִצִּיהֶן³⁶ וְהִרְסֵתִיו³⁷ אָקִים וּבְנִיתִיהָ כִּימִי עוֹלָם:
12 לְמַעַן יִירָשׁוּ אֶת־שְׂאֲרֵית³⁸ אָדָם וְכָל־הַגּוֹיִם
אֲשֶׁר־נִקְרָא שְׁמִי עֲלֵיהֶם נֹאֲם־יְהוָה עֲשֵׂה זֹאת:
13 הִנֵּה יָמִים בָּאִים נֹאֲם־יְהוָה וְנִגַּשׁ חוֹרֶשׁ³⁹ בְּקֶצֶר⁴⁰ וְדֶרֶךְ⁴¹ עֲנָבִים⁴²
בְּמִשְׁךְ⁴³ הַזֶּרַע וְהִטִּיפוּ⁴⁴ הַהָרִים עֲסִיס⁴⁵ וְכָל־הַגְּבָעוֹת⁴⁶ תִּתְמוּגְגֶנָה⁴⁷:
14 וְשִׁבְתִּי אֶת־שְׁבוֹת⁴⁸ עַמִּי יִשְׂרָאֵל וּבָנוּ עָרִים נְשֹׁמוֹת⁴⁹ וַיֵּשְׁבוּ
וְנָטְעוּ⁵⁰ כְּרָמִים⁵¹ וְשָׁתוּ אֶת־יַיִנָם וַעֲשׂוּ גִנּוֹת⁵² וְאָכְלוּ אֶת־פְּרִיָהֶם:
15 וְנִטְעָתִים⁵⁰ עַל־אֲדָמָתָם וְלֹא יִנָּתְשׁוּ⁵³ עוֹד
מֵעַל אֲדָמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵיךְ:

³³קָדַם HIF: go up to someone, meet; come in front of. ³⁴סִכְתָּה hut; booth. ³⁵גִּדְרָה QAL: wall up; shut off. ³⁶פְּרִץ breach, gap. ³⁷הִרְסָה ruins. ³⁸שְׂאֲרֵית remnant. ³⁹חוֹרֶשׁ QAL: plow. ⁴⁰קֶצֶר QAL: reap. ⁴¹דֶּרֶךְ QAL: press; tread. ⁴²עֲנָב wine-berry; grapes. ⁴³מִשְׁךְ QAL: sow; trail. ⁴⁴נָטַף HIF: cause to drip, cause to flow. ⁴⁵עֲסִיס grape juice; sweet wine. ⁴⁶גְּבָעָה hill; height, elevation. ⁴⁷מוֹג HITPOL: begin to move, come apart; flow. ⁴⁸שְׁבוֹת uncert., captivity, imprisonment for debt, fortune; captivity. ⁴⁹שֹׁמוֹת NIF: be made uninhabited, become deserted; be desolated. ⁵⁰נָטַע QAL: plant. ⁵¹כֶּרֶם vineyard. ⁵²גִּנָּה garden. ⁵³נִתְשָׁה NIF: be removed; be rooted up.

1 ובשנת אחת לכורש מלך פרס לכלות דבר־יהוה מפי ירמיה העירי¹ יהוה את־רוח כרש מלך־פרס ויעבר־קול בכל־מלכותו² וגם־במכתב³ לאמר: ² כה אמר כרש מלך פרס כל ממלכות הארץ נתן לי יהוה אלהי השמים והוא־פקד עלי לבנות־לו בית בירושלם אשר ביהודה: ³ מי־בכם מכל־עמו יהי אלהיו עמו ויעל לירושלם אשר ביהודה ויבן את־בית יהוה אלהי ישראל הוא האלהים אשר בירושלם: ⁴ וכל־הנשאר מכל־המקמות אשר הוא גר־שם⁴ ונשאוהו אנשי מקמו בכסף ובזהב וברכוש⁵ ובבהמה עם־הנדבה⁶ לבית האלהים אשר בירושלם:

⁵ ויקומו ראשי האבות ליהודה ובנימן ויהונתן ויהוים לכל העירי¹ האלהים את־רוחו לעלות לבנות את־בית יהוה אשר בירושלם: ⁶ וכל־סביבתיהם חזקו בידיהם בכלי־כסף וזהב ברכוש⁵ ובבהמה ובמגנות⁷ לבד על־כל־התנדב⁸: ⁷ והמלך כורש הוציא את־כלי בית־יהוה אשר הוציא נבוכדנצר מירושלם ויתנם בבית אלהיו: ⁸ ויוציאם כורש מלך פרס על־יד מתרדת הגזבר⁹ ויספרם לששבצר הנשיא ליהודה: ⁹ ואלה מספרם אגרטלי¹⁰ זהב שלשים אגרטלי¹⁰־כסף אלף מחלפים¹¹ תשעה¹² ועשרים: ¹⁰ כפורי¹³ זהב שלשים כפורי¹³־כסף משנים¹⁴ ארבע מאות ועשרה כלים אחרים אלף: ¹¹ כל־כלים לזהב ולכסף חמשת אלפים וארבע מאות הכל העלה ששבצר עם העלות הגולה¹⁵ מבבל לירושלם: פ

מלכות² realm; kingdom. HIF: excite, put into motion, start to work; rouse, stir up. עיר¹ dom. מכתב³ writing. גר⁴ QAL: dwell as alien and dependent; sojourn. רכוש⁵ possession; property, goods. נדבה⁶ voluntary offering; free-will offering. מנדר⁷ precious gift; choice or excellent thing. נדב⁸ HITP: make a voluntary contribution; offer free-will offerings. גזבר⁹ treasurer. אגרטל¹⁰ trad. basket, alt. leather bag, metal bowl; uncert., a kind of vessel, basin, or basket. מחלף¹¹ —; uncert., knife; DCH: knife (I), censer (II). תשע¹² nine. כפור¹³ small metal bowl; bowl. משנה¹⁴ —; —; WBC: uncert., duplicate. גולה¹⁵ deported ones, exiles; exile.

2 וְאֵלֶּה בְּנֵי הַמְּדִינָה¹ הָעֵלִים מִשְׁבִּי² הַגּוֹלָה³ אֲשֶׁר הִגְלָה
אֲבוּכַדְנֶצֶר⁴ נְבוּכַדְנֶצֶר מֶלֶךְ-בָּבֶל לְבָבֶל וַיָּשׁוּבוּ לִירוּשָׁלַם
וַיְהוּדָה אִישׁ לְעִירוֹ: ² אֲשֶׁר-בָּאוּ עִם-זֶרְבָבֶל יִשׁוּעַ נְחֻמְיָה שָׂרְיָה
רַעְלִיָּה מְרֹדַכִּי בִלְשָׁן מִסְפָּר בְּנֵי רַחוּם בַּעְנָה מִסְפָּר אַנְשֵׁי עִם
יִשְׂרָאֵל: ³ בְּנֵי פֶרְעֹשׁ אֶלְפִים מֵאָה שְׁבַעִים וּשְׁנָיִם: ⁴ בְּנֵי
שַׁפְטִיָּה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁבַעִים וּשְׁנָיִם: ⁵ בְּנֵי אֶרֶח׀ שֶׁבַע מֵאוֹת חֲמֹשֶׁה
וּשְׁבַעִים: ⁶ בְּנֵי-פַחַת מֹאָב לְבָנֵי יִשׁוּעַ יוֹאָב אֶלְפִים שְׁמֹנֶה מֵאוֹת
וּשְׁנָיִם עֶשְׂרִי: ⁷ בְּנֵי עֵילָם אֶלֶף מֵאתִים חֲמֹשִׁים וָאַרְבָּעָה: ⁸
בְּנֵי זַחְוָא תִּשְׁעֵי מֵאוֹת וָאַרְבָּעִים וַחֲמֹשֶׁה: ⁹ בְּנֵי זָכִי שֶׁבַע מֵאוֹת
וּשְׁשִׁים: ¹⁰ בְּנֵי שֹׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם: ¹¹ בְּנֵי
בְּכִי שֹׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה: ¹² בְּנֵי עֲזֹדָר אֶלֶף מֵאתִים עֶשְׂרִים
וּשְׁנָיִם: ¹³ בְּנֵי אֲדַנִּיקָם שֹׁשׁ מֵאוֹת שְׁשִׁים וּשְׁשָׁה: ¹⁴ בְּנֵי
בְּנִי אֶלְפִים חֲמֹשִׁים וּשְׁשָׁה: ¹⁵ בְּנֵי עֲדִין אַרְבַּע מֵאוֹת חֲמֹשִׁים
וָאַרְבָּעָה: ¹⁶ בְּנֵי-אֶמֶר לִיחֻזְקִיָּה תִּשְׁעִים⁴ וּשְׁמֹנֶה: ¹⁷ בְּנֵי
בְּצִי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה: ¹⁸ בְּנֵי יוֹדָה מֵאָה וּשְׁנָיִם
עֶשְׂרִי: ¹⁹ בְּנֵי חֲשֹׁם מֵאתִים עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה: ²⁰ בְּנֵי גִבְרָ
תִּשְׁעִים⁴ וַחֲמֹשֶׁה: ²¹ בְּנֵי בִית-לָחֶם מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה: ²²
אַנְשֵׁי נְטָפָה חֲמֹשִׁים וּשְׁשָׁה: ²³ אַנְשֵׁי עֲנַתּוֹת מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנֶה:
²⁴ בְּנֵי עֲזֻמָּוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם: ²⁵ בְּנֵי קַרְיֹת עָרִים
כַּפְרִיָּה וּבִאֲרוֹת שֶׁבַע מֵאוֹת וָאַרְבָּעִים וּשְׁלֹשָׁה: ²⁶ בְּנֵי הַרְמָה
וְנָבַע שֹׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וָאֶחָד: ²⁷ אַנְשֵׁי מִכְמָס מֵאָה עֶשְׂרִים
וּשְׁנָיִם: ²⁸ אַנְשֵׁי בֵית-אֵל וְהָעִי מֵאתִים עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה: ²⁹
בְּנֵי נָבוּ חֲמֹשִׁים וּשְׁנָיִם: ³⁰ בְּנֵי מַגְבִּישׁ מֵאָה חֲמֹשִׁים וּשְׁשָׁה:
³¹ בְּנֵי עֵילָם אַחֵר אֶלֶף מֵאתִים חֲמֹשִׁים וָאַרְבָּעָה: ³²
בְּנֵי חָרֹם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים: ³³ בְּנֵי-לֹד חֲרִיד וְאוֹנֹי שֶׁבַע
מֵאוֹת עֶשְׂרִים וַחֲמֹשֶׁה: ³⁴ בְּנֵי יֶרְחוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים
וַחֲמֹשֶׁה: ³⁵ בְּנֵי סִנְאָה שְׁלֹשֶׁת אֶלְפִים וּשְׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים: ³⁶
כְּהֹנָנִים בְּנֵי יִדְעִיָּה לְבֵית יִשׁוּעַ תִּשְׁעֵי מֵאוֹת שְׁבַעִים וּשְׁלֹשָׁה: ³⁷
בְּנֵי אֶמֶר אֶלֶף חֲמֹשִׁים וּשְׁנָיִם: ³⁸ בְּנֵי פִשְׁחוֹר אֶלֶף מֵאתִים

¹ province, district. ² what has been taken away captive, booty; captivity.
³ deported ones, exiles; exile. ⁴ nine.

אֲרָבָעִים וְשִׁבְעָה: 39 בְּנֵי חָרֶם אֶלֶף וְשִׁבְעָה עָשָׂר: 40 הַלְוִיִּם בְּנֵי־יִשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל לִבְנֵי הַדְּרוּיָה שְׁבַעִים וָאַרְבָּעָה: 41 הַמְּשֻׁרָּרִים 5 בְּנֵי אֶסָף מֵאָה עָשָׂרִים וּשְׁמֹנֶה: 42 בְּנֵי הַשְּׁעָרִים 6 בְּנֵי־שְׁלֹם בְּנֵי־אֶטֶר בְּנֵי־טַלְמוֹן בְּנֵי־עֲקֹב בְּנֵי חֲטִיטָא בְּנֵי שִׁבִּי הַכֹּל מֵאָה שְׁלֹשִׁים וְחֲשֹׁעָה: 43 הַנְּתִינִים 8 בְּנֵי־צִיחָא בְּנֵי־חֲשׂוּפָא בְּנֵי טַבְעוֹת: 44 בְּנֵי־קָרֶס בְּנֵי־סִיעָהָא בְּנֵי פָדוֹן: 45 בְּנֵי־לִכְנָה בְּנֵי־חֲנָבָה בְּנֵי עֲקֹב: 46 בְּנֵי־חֲנָב בְּנֵי־אֶשְׁמֶלִי 9 שְׁלֹמִי בְּנֵי חֲנָן: 47 בְּנֵי־גִדֵּל בְּנֵי־נָחַר בְּנֵי רֵאִיָּה: 48 בְּנֵי־רָצִין בְּנֵי־נִקְדָּא בְּנֵי גִזִּם: 49 בְּנֵי־עֲזָא בְּנֵי־פֶסֶח בְּנֵי בָסִי: 50 בְּנֵי־אֶסְנָה בְּנֵי־מַעֲנִים 10 מַעֲנִים בְּנֵי אֶנְפִּיסִים 11 בְּנֵי־בִקְבוֹק בְּנֵי־חֲקוּפָא בְּנֵי חֲרָחוֹר: 52 בְּנֵי־בְצָלוֹת בְּנֵי־מַחֲיָדָא בְּנֵי חֲרָשָׂא: 53 בְּנֵי־בִרְקוֹס בְּנֵי־סִסְרָא בְּנֵי־תַמָּח: 54 בְּנֵי נְצִיחַ בְּנֵי חֲטִיפָא: 55 בְּנֵי עֲבָדֵי שְׁלֹמָה בְּנֵי־סֹטִי בְּנֵי־הַסְּפָרָת בְּנֵי פְרוּדָא: 56 בְּנֵי־עֵלָה בְּנֵי־דִרְקוֹן בְּנֵי גִדֵּל: 57 בְּנֵי שְׁפִטָּיָה בְּנֵי־חֲטִיל בְּנֵי פִכְרַת הַצִּבְיִים בְּנֵי אָמִי: 58 כָּל־הַנְּתִינִים 8 וּבְנֵי עֲבָדֵי שְׁלֹמָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת חֲשֵׁעִים 7 וְשָׁנִים: 59 וְאֵלֶּה הָעֲלִים מִתַּל מֶלֶח תַּל חֲרָשָׂא כְּרוּב אֲדָן אֹמֵר וְלֹא יָכֻלוּ לַחְגִּיד בֵּית־אֲבוֹתָם וְזֹרְעָם אִם מִיִּשְׂרָאֵל הֵם: 60 בְּנֵי־דָלִיָּה בְּנֵי־טוֹבִיָּה בְּנֵי נִקְדָּא שֵׁשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וְשָׁנִים: 61 61 וּמִבְנֵי הַכְּתָנִים בְּנֵי חֲבִיָּה בְּנֵי הַקּוֹץ בְּנֵי בְּרוּזִי אֲשֶׁר לָקַח מִבְּנוֹת בְּרוּזִי הַגִּלְעָדִי אִשָּׁה וַיִּקְרָא עַל־שֵׁמָם: 62 אֵלֶּה בִקְשׁוּ כְּתָבָם 9 הַמְּתִיחָשִׁים 10 וְלֹא נִמְצְאוּ וַיִּגְאֻלוּ 11 מִן־הַכֹּהֲנָה 12: 63 וַיֹּאמֶר הַתִּרְשָׁתָא 13 לָהֶם אֲשֶׁר לֹא־יֹאכְלוּ מִקְדָּשׁ הַקִּדְשִׁים עַד עֲמֹד כֹּהֵן לְאוּרִים 14 וּלְתַמִּים 15: 64 כָּל־הַקֹּהֵל כָּאֶחָד אֲרָבַע רְבּוּאָה 16 אֲלָפִים שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת שָׁנִים: 65 מְלֶכֶד עֲבָדֵיהֶם וְאִמָּהֲתֵיהֶם 17 אֵלֶּה שְׁבַעַת אֲלָפִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה וְלָהֶם מְשֻׁרָּרִים 5 וּמְשֻׁרָּרוֹת 5 מֵאֲתָיִם: 66 סוֹסִיָּהֶם שֶׁבַע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה פְּרִדִּיהֶם 18 מֵאֲתָיִם אֲרָבָעִים וְחֲמִשָּׁה:

5 שִׁיר POL: temple-singer; sing. 6 שוֹעֵר gatekeeper; porter. 7 תִּשְׁעָה nine. 8 נְתִינִים "given as a gift," temple slave; *Nethinim*, those given (to the service of the sanctuary). 9 כְּתָבָם register; enrollment. 10 יִחְשֵׁהוּ HTF: have oneself enrolled in the genealogical list; be enrolled by genealogy. 11 גִּלְעָד PU: be defiled; be desecrated. 12 כֹּהֲנָה priesthood. 13 תִּרְשָׁתָא a Persian official title; —; WBC: governor. 14 אֵר instrument for casting lots. 15 תַּמִּים uncert., instrument for casting lots. 16 רְבּוּאָה immense number, ten thousand. 17 אִמָּה slave; maidservant. 18 פְּרִדָּה

67 גַּמְלֵיהֶם¹⁹ אַרְבַּע מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה חֲמֹרִים²⁰ שֵׁשֶׁת אֲלָפִים שְׁבַע
מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים: פ 68 וּמֵרָאשֵׁי הָאֲבוֹת בְּבוֹאֶם לְבֵית יְהוָה אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלַם הִתְנַדְּבוּ²¹ לְבֵית הָאֱלֹהִים לְהַעֲמִידוֹ עַל-מְכוֹנָיו²²: 69 כָּכֶם
נָתַנּוּ לְאוֹצָר²³ הַמֶּלֶאכָה זֶהָב דְּרַכְמוֹנִים²⁴ שְׁש־רַבָּאוֹת²⁵ וְאֶלֶף ס
וְכֶסֶף מִנִּים²⁶ חֲמִשָּׁת אֲלָפִים וְכַתְנַת²⁷ כֹּהֲנִים מֵאָה: ס 70 וַיֵּשְׁבוּ
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וּמְן-הָעָם וְהַמְשֻׁרְרִים²⁸ וְהַשּׁוֹעֲרִים²⁹ וְהַנְּתִינִים³⁰ בְּעָרֵיהֶם
וְכָל-יִשְׂרָאֵל בְּעָרֵיהֶם: ס

3 וַיַּגַּע הַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי¹ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעָרִים ס וַיֵּאסְפוּ הָעָם
כָּאִישׁ אֶחָד אֶל-יְרוּשָׁלַם: ס 2 וַיָּקָם יְשׁוּעַ בֶּן-יֹצָדָק וְאֶחָיו
הַכֹּהֲנִים וְזַרְבָּבֶל בֶּן-שָׁאֲלִיָּאל וְאֶחָיו וַיִּבְנוּ אֶת-מִזְבֵּחַ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
לְהַעֲלוֹת עָלָיו עֹלוֹת כַּכְתּוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ-הָאֱלֹהִים: 3 וַיִּכְנִינוּ
הַמִּזְבֵּחַ עַל-מְכוֹנָתָיו² כִּי בְּאִמָּה³ עָלִיהֶם מַעֲמֵי הָאֲרָצוֹת אִיעֵל וַיַּעֲלוּ
עָלָיו עֹלוֹת לַיהוָה עֹלוֹת לְבָקָר וְלָעֶרֶב: 4 וַיַּעֲשׂוּ אֶת-חֲגִי⁴ הַסִּכּוֹת⁵
כַּכְתּוּב וְעָלַת יוֹם בַּיּוֹם בְּמִסְפָּר כַּמִּשְׁפָּט דְּבַר-יוֹם בַּיּוֹם: 5 וְאַחֲרֵיכֵן
עָלַת תָּמִיד וְלִחְדָּשִׁים וְלִכְל־מוֹעֲדֵי יְהוָה הַמְקֻדָּשִׁים וְלִכְל מִתְנַדְּבִי⁶
נִדְּבָה⁷ לַיהוָה: 6 מַיּוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי¹ הִחֲלוּ לְהַעֲלוֹת עֹלוֹת
לַיהוָה וְהִיכֵל⁸ יְהוָה לֹא יָסַד: 7 וַיִּתְּנוּ-כֶּסֶף לַחֲצֹבִים¹⁰ וְלִחְדָּשִׁים¹¹
וּמֵאֲכָל¹² וּמִשְׁתֶּה¹³ וְשִׁמּוֹן לַצִּדְנִים וְלַצִּדִּים לְהָבִיא עֲצֵי אֲרָזִים¹⁴ מִן-
הַלְּבָנוֹן אֲלֵים יָפוֹא כְּרִשְׁיוֹן¹⁵ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ-פָּרַס עָלֵיהֶם: פ 8 וּבִשְׁנֵה
הַשְּׁנִית לְבוֹאֶם אֶל-בֵּית הָאֱלֹהִים לִירוּשָׁלַם בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי הִחֲלוּ זַרְבָּבֶל
בֶּן-שָׁאֲלִיָּאל וַיְשׁוּעַ בֶּן-יֹצָדָק וּשְׂאָר¹⁶ אֶחֱיהֶם הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל-

19 גַּמְלֵי camel. 20 חֲמֹרִי ass. 21 נִדְּבָ HITP: make a voluntary decision; offer free-will offerings.

22 מְכוֹן place, site. 23 אוֹצָר treasure. 24 דְּרַכְמוֹן drachma; uncert., drachma, daric.

25 רַבּוֹא immense number, ten thousand. 26 מִנָּה mina (measuring unit for precious metals).

27 כַּתְנַת shirt-like tunic; tunic. 28 שִׁיר POL: temple-singer; sing. 29 שׁוֹעֵר gatekeeper; porter.

30 נְתִינִי "given as a gift," temple slave; Nethinim, those given (to the service of the sanctuary).

31 שְׁבִיעִי seventh. 2 מְכוֹנָה place, site; base, stand. 3 אִמָּה fright, horror; terror, dread.

4 חֲגִי procession, round dance, festival; feast. 5 סִכָּה hut; booth. 6 נִדְּבָ HITP: make a voluntary contribution; offer free-will offerings.

7 נִדְּבָה voluntary offering; free-will offering.

8 הִיכָל temple. 9 יָסַד FU: be founded; be laid. 10 חֲצִיב stonemason; hewer. 11 חֲרָשׁ craftsman;

graver, artificer. 12 מֵאֲכָל food, nourishment. 13 תִּשְׁתֵּי consumption of drink; drink.

14 אֲרָז uncert., trad. cedar, perh. fir or tall-growing conifer; cedar. 15 רִשְׁיוֹן authorization; per-

mission. 16 שְׂאָר remainder, excess; rest, residue.

הבאים מהשבי¹⁷ ירושלם ויעמידו את־הלויים מבין עשרים שנה ומעלה
לנצח¹⁸ על־מלאכת בית־יהוה: ^פ ⁹ ויעמד ישוע בננו ואחיו
קדמיאל ובננו בני־יהודה כאחד לנצח¹⁸ על־עשה המלאכה בבית
האלהים ^ס בני חננד בניהם ואחיהם הלויים: ¹⁰ ויסדו¹⁹ הבנים
את־היכל²⁰ יהוה ויעמידו הכהנים מלבשים בחצצרות²¹ והלויים בני־
אסף במצלתיים²² להלל את־יהוה על־ידי דוד מלך־ישראל:
¹¹ ויענו²³ בהלל ובהודת ליהוה כי טוב כִּי־לעולם חסדו על־ישראל
וכל־העם הריעו²⁴ תרועה²⁵ גדולה בהלל ליהוה על הוסד²⁶ בית־
יהוה: ^ס ¹² ורבים מהכהנים והלויים וראשי האבות הזקנים אשר
ראו את־הבית הראשון בִּסְדוֹ²⁶ זה הבית בעיניהם בכים בקול גדול
ורבים בתרועה²⁵ בשמחה²⁷ להרים קול: ¹³ ואין העם מפירים²⁸ קול
תרועת²⁵ השמחה²⁷ לקול בכי²⁹ העם כי העם מריעים³⁰ תרועה²⁵ גדולה
והקול נשמע עד־למרחוק³¹: ^פ

4 וישמעו צרי¹ יהודה ובנימן כי־בני הגולה² בונים היכל³ ליהוה
אלהי ישראל: ² ויגשו אל־זרבל ואל־ראשי האבות ויאמרו
להם נבנה עמכם כי ככם נדרוש לאלהיכם ואלא יולו אנחנו זבחים
מימי אסר חדן מלך אשור המעלה אתנו פה: ³ ויאמר להם זרבל
וישוע ושאר⁵ ראשי האבות לישראל לא־לכם ולנו לבנות בית לאלהינו
כי אנחנו יחד⁶ נבנה ליהוה אלהי ישראל כאשר צונו המלך כורש מלך־
פרס: ⁴ ויהי עם־הארץ מרפים⁷ ידי עם־יהודה ומבלהים⁸
ומבלהים⁹ אותם לבנות: ⁵ וסכרים¹⁰ עליהם יועצים¹¹ להפך¹²

¹⁷שבי captivity. ¹⁸נצח PE: inspect; act as overseer, superintendent, director. ¹⁹יסד PE: lay the foundations, found. ²⁰היכל temple. ²¹חצצרה trumpet, metallic long and straight instrument used for signal calls; clarion. ²²מצלתיים clanging instruments, cymbals. ²³ענה QAL: begin to sing; sing, utterly tunefully. ²⁴רוע HIF: cry out; shout. ²⁵תרועה shout of joy. ²⁶יסד HOF: be founded. ²⁷שמחה happiness; gladness. ²⁸נכר HIF: recognize; distinguish, understand. ²⁹בכי weeping. ³⁰רוע HIF: cry out, shout. ³¹רחוק afar, long way away.

⁴¹צר enemy; adversary, foe. ²גולה deported ones, exiles; exile. ³היכל temple. ⁴פה here, to here; hither. ⁵שאר remainder, excess; rest, residue. ⁶יחד altogether; together. ⁷רפה PE: make slack; let drop. ⁸בלה PE: deter; trouble. ⁹בהל PE: terrify; dismay. ¹⁰סכר III QAL: haggle, buy, bribe; hire. ¹¹יעץ counselor; יעץ QAL: agent. ¹²פרס HIF: break, suspend; frustrate, make ineffectual.

עֲצָתָם¹³ כָּל־יָמָיו כּוֹרֵשׁ מֶלֶךְ פָּרֹס וְעַד־מַלְכוּת¹⁴ דָּרְיוֹשׁ מֶלֶךְ־פָּרֹס:
6 וּבְמַלְכוּת¹⁴ אַחֲשֵׁרוֹשׁ בְּתַחֲלַת¹⁵ מַלְכוּתוֹ¹⁴ כָּתְבוּ שְׁמֹנֶה¹⁶ עַל־יִשְׁבִּי
יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם: ^ס 7 וּבִימֵי אֶרְתַּחשֶׁשְׁתָּא כָּתַב בְּשֵׁלֶם מִתְרַדָּת
טַבָּאֵל וְשֹׁאֲרָא¹⁷ כְּנוּתוֹ¹⁸ וּכְנוּתֵיו¹⁸ עַל־ אֶרְתַּחשֶׁשְׁתָּא¹⁹ אֶרְתַּחשֶׁשְׁתָּ מֶלֶךְ פָּרֹס
וּכְתַב¹⁹ הַנְּשִׁתּוֹן²⁰ כְּתוּב אֶרְמִית וּמִתְרַגֵּם²¹ אֶרְמִית: ^פ 8 רְחוּם בְּעַל־²²
טַעַם וְשִׁמְשִׁי סִפְרָא²³ כְּתָבוּ²⁴ אֲנֶרְה²⁵ חֲדָה²⁶ עַל־יְרוּשָׁלַם לְאֶרְתַּחשֶׁשְׁתָּא
מֶלֶכָא כְּנָמָא²⁷: ⁹ אֲדִין רְחוּם בְּעַל־²² טַעַם וְשִׁמְשִׁי סִפְרָא²³ וְשֹׁאֲרָא²⁸
כְּנוּתְהוֹן²⁹ דִּינִיא וְאַפְרַסְתְּכִיָּא³⁰ טְרַפְלִיָּא³¹ אֶפְרָסִיָּא³² אֶרְכוּיָּא³³ אֶרְכוּיָּא³³
בְּבִלְיָא³⁴ שׁוּשַׁנְכִיָּא³⁵ דְּהוּאָא³⁶ דְּהִיָּא³⁶ עֵלְמִיָּא³⁷: ¹⁰ וְשֹׁאֲרָא²⁸ אֲמִיָּא³⁸ דִּי
הַגְּלִיָּא³⁹ אֶסְנַפֵּר רַבָּא⁴⁰ וְיִקְרָא⁴¹ וְהוּתַב⁴² הֶמוֹ⁴³ בְּקִרְיָה⁴⁴ דִּי שְׁמֶרֶן
וְשֹׁאֲרָא²⁸ עֵבֶר־נְהֶרָה⁴⁵ וּכְעֵנַת⁴⁷: ¹¹ דְּנָה פִרְשָׁנָן⁴⁸ אֲנֶרְתָּא²⁵ דִּי שְׁלַחוּ⁴⁹
עֲלוּהִי עַל־אֶרְתַּחשֶׁשְׁתָּא מֶלֶכָא אֶבְדִּיךָ⁵⁰ עֵבְדְּךָ⁵⁰ אָנֹשׁ עֵבֶר־נְהֶרָה⁴⁵
וּכְעֵנַת⁴⁷: ^פ ¹² יָדִיעַ לְהוּא לְמֶלֶכָא דִּי יְהוּדִיָּא⁵¹ דִּי סִלְקִין⁵² מִן־
לִוְתָךְ⁵³ עֲלִינָא אֲתוּ⁵⁴ לִירוּשָׁלַם קִרְיָתָא⁴⁴ מִרְדָּתָא⁵⁵ וּבִאִישְׁתָּא⁵⁶ בְּנִין⁵⁷
אִשׁוּרִיָּא⁵⁸ וְשׁוּרִיָּא⁵⁸ אֲשַׁכְּלִלוּ⁵⁹ שְׁכַלְלִין⁶⁰ וְאִשְׁיָא⁶¹ יַחֲטִיבוּ⁶²: ¹³ כְּעֵן⁶³
יָדִיעַ לְהוּא לְמֶלֶכָא דִּי הֵן⁶⁴ קִרְיָתָא⁴⁴ דְּךָ⁶⁵ תַּחְבִּנָּא⁶⁶ וְשׁוּרִיָּה⁵⁸

13 עֲצָה plan; design, purpose. 14 מַלְכוּת regnal period, reign. 15 תַּחֲלָה beginning.
16 שְׁמֹנֶה *uncert.*, accusation, combative objection; accusation. 17 שֹׁאֲרָא remainder, excess; rest,
residue. 18 כְּנָת companion; associate, colleague. 19 כְּתַב writing, document; mode of writ-
ing, character. 20 נְשִׁתּוֹן letter. 21 תְּרַגֵּם *pu*: be translated; be interpreted. 22 בְּעַל owner, lord.
23 סִפְרָא scribe, clerk, secretary. 24 כְּתַב *pe*: write. 25 אֲנֶרְה letter; letter-missive. 26 חֲדָה one; a.
27 כְּנָמָא thus, so; accordingly. 28 שֹׁאֲרָא rest, remains; remainder. 29 כְּנָת associate, colleague.
30 אֶפְרַסְתְּכִיָּא *uncert.*, Persian official title *perh.* ambassador, “top official,” or *pr. n.*; *uncert.*, offi-
cial title *perh.* general, lesser ruler, *trad.*, *pr. n.* 31 טְרַפְלִיָּא *uncert.*, an official of the Persian chan-
cellery of Ebrnari in Tripolis, “class of officials,” “official title,” a resident of Tripolis; *uncert.*,
trad. pr. n. 32 אֶפְרָסִיָּא *uncert.*, an official title, the name of a people; *pr. n.* 33 אֶרְכוּיָּא an inhabit-
ant of Uruk; people of Erech. 34 בְּבִלְיָא Babylonian. 35 שׁוּשַׁנְכִיָּא resident of Susa; Susians, peo-
ple of Susa. 36 דְּהוּאָא that is, *trad. pr. n.* 37 עֵלְמִיָּא Elamites. 38 אֲמִיָּא nation. 39 גִּלְהָה *haf*: lead off
into exile; take into exile. 40 רַב great. 41 יִקְרָא honorable. 42 יִתַּב *haf*: all to dwell, allow to
settle; cause to dwell. 43 הֶמוֹ they. 44 קִרְיָא village, town; city. 45 עֵבֶר the opposite bank;
region across, beyond. 46 נְהֶרָה stream, river. 47 עֵנַת now. 48 שְׁנִין copy. 49 שְׁלַח *pe*: send.
50 עֵבְדִּי servant, slave. 51 יְהוּדִיָּא someone coming from Judea, a Jew. 52 סִלְקִין *pe*: go up, come up.
53 לִוְתָךְ near, beside; to, at. 54 אֲתָה *pe*: come. 55 מִרְדָּתָא rebellious. 56 בִּאִישׁ evil, wicked; bad.
57 בְּנָה *pe*: build. 58 שׁוּר wall. 59 כִּלְלִי *shaf*: finish; complete. 60 כִּלְלִי *shaf*: finish.
61 אִשְׁ foundation. 62 חֲטִיב *pe/haf*: *uncert.*, join together, repair, lay, mark out, stake out, raise;
repair. 63 כְּעֵן now. 64 הֵן if. 65 דְּךָ that; this. 66 בְּנָה *hitpe*: be built.

יִשְׁתַּכְּלִלוּן⁶⁷ מִנְּהָ⁶⁸ בָּלוּ⁶⁹ וַחֲלָךְ⁷⁰ לֹא יִנְחֲנוּן⁷¹ וְאַפְתָּם⁷² מַלְכִים
תַּחֲנוּק⁷³: 14 כְּעַן⁷⁴ כָּל־קֶבֶל⁷⁵ דִּי־מֶלֶךְ⁷⁶ הֵיכְלָא⁷⁷ מִלְחָנָא⁷⁸ וְעֲרוֹת⁷⁹
מִלְכָּא לֹא אָרִיד⁸⁰ לָנָא לְמַחֲזֹא עַל־דְּנָה שְׁלַחְנָא⁸¹ וְהוֹדַעְנָא לְמַלְכָּא:
15 דִּי יִבְקֹר⁸² בְּסִפְרָא⁸³ דְּכִרְנִיא⁸⁴ דִּי אֲבֹהֵת⁸⁵ וְתַשְׁכַּח⁸⁶ בְּסִפְרָא⁸⁷
דְּכִרְנִיא⁸⁸ וְתַנְדֵּעַ⁸⁹ דִּי קְרִיתָא⁹⁰ דִּי קְרִיא⁹¹ מְרִדָּא⁹² וּמַהֲנִיקַת⁹³ מַלְכִין
וּמְדִנָּא⁹⁴ וְאַשְׁתְּדוּרָא⁹⁵ עֲבָדִין בְּנִינָה⁹⁶ מִן־יוֹמַת⁹⁷ עַלְמָא⁹⁸ עַל־דְּנָה קְרִיתָא⁹⁹
דִּי הָחֲרַבְתָּ¹⁰⁰: 16 מִהוֹדַעִין אֲנַחְנָה¹⁰¹ לְמַלְכָּא דִּי הֵן¹⁰² קְרִיתָא¹⁰³ דִּי
תַּחֲבָנָא¹⁰⁴ וְשׁוּרִיָּה¹⁰⁵ יִשְׁתַּכְּלִלוּן¹⁰⁶ לְקֶבֶל דְּנָה חֶלֶק¹⁰⁷ בְּעֵבֶר¹⁰⁸ נְהָרָא¹⁰⁹ לֹא
אִיתִי¹¹⁰ לָךְ: פ 17 פְּתִנָּם¹¹¹ שְׁלַח¹¹² מִלְכָּא עַל־רְחוּם בְּעַל־טַעַם¹¹³
וְשִׁמְשֵׁי סִפְרָא¹¹⁴ וְשֹׁאֲרָא¹¹⁵ כְּנוּתָהוּן¹¹⁶ דִּי יַחֲבוּן¹¹⁷ בְּשִׁמְרִין וְשֹׁאֲרָא¹¹⁸ עֲבָר¹¹⁹
נְהָרָה¹²⁰ שְׁלָם¹²¹ וְכַעֲתָ¹²²: ס 18 נִשְׁתַּוְּנָא¹²³ דִּי שְׁלַחְתוּן¹²⁴ עַלְנָא
מִפְרֵשׁ¹²⁵ קְרִיָּה¹²⁶ קְדָמִי: 19 וּמִנִּי שִׁים טַעַם וּבִקְרוּ¹²⁷ וְהִשְׁפִּחוּ¹²⁸ דִּי
קְרִיתָא¹²⁹ דִּי מִן־יוֹמַת¹³⁰ עַלְמָא¹³¹ עַל־מַלְכִין מַתְנַשְׁאָה¹³² וּמְרָד¹³³
וְאַשְׁתְּדוּרָא¹³⁴ מַחֲעַבְד־בָּה: 20 וּמַלְכִין תְּקִיפִין¹³⁵ הוּוּ עַל־יְרוּשָׁלַם
וְשְׁלִיטִין¹³⁶ בְּכָל עֵבֶר¹³⁷ נְהָרָה¹³⁸ וּמִדְּהָ¹³⁹ בָּלוּ¹⁴⁰ וַחֲלָךְ¹⁴¹ מַתִּיב לְהוּן:
21 כְּעַן¹⁴² שִׁימוּ טַעַם לְבַטְלָא¹⁴³ גְּבִרָא¹⁴⁴ אֱלָךְ¹⁴⁵ וְקְרִיתָא¹⁴⁶ דִּי לֹא

67 חִשְׁתָּא: be finished; be completed. 68 מְדָה contribution, tax; tribute. 69 בָּלוּ tax paid in kind, produce tax; tribute. 70 חֲלָךְ field-tax, produce tax; toll. 71 נָחַן PE: give; pay. 72 אַפְתָּם *uncert.*, surely, certainly, finally; *uncert.*, treasuries; HOLL: *uncert.*, treasury, eventually, positively. 73 נִזְקִי HAF: damage, suffer harm; injure. 74 כְּעַן now. 75 מֶלֶךְ salt. 76 הֵיכְלָא palace. 77 מִלְחָנָא PE: eat salt. 78 עֲרוֹת nakedness, shame; dishonor. 79 אָרִיד *uncert.*, appropriate, seemly, fitting, faithless; fitting, proper. 80 שְׁלַח PE: send. 81 בִּקְרָא PA: seek, investigate. 82 סִפְרָא book. 83 דְּכִרְנִין memorandum; record. 84 אֲבֹהֵת ancestor; father. 85 שְׁכַח HAF: discover; find. 86 קְרִיאָה village, town; city. 87 דִּי that; this. 88 מְרִדָּא rebellious. 89 מְדִינָה satrapy; (judicial) district, province. 90 אֲשְׁתְּדוּרָא olt. 91 בְּנִינָה interior, inner part; midst. 92 יוֹמַת day. 93 עַלְמָא remote time, eternity; antiquity. 94 חֲרַב HOF: be laid waste. 95 אֲנַחְנָה we. 96 הֵן if. 97 בְּנָה HITE: be built. 98 שׁוּר wall. 99 חֶלֶק share; portion, possession. 100 עֵבֶר the opposite bank; region across, beyond. 101 נְהָרָא stream, river. 102 אִיתִי there is. 103 פְּתִנָּם report; word. 104 בְּעַל owner, lord. 105 סִפְרָא scribe, clerk, secretary. 106 שֹׁאֲרָא rest, remains; remainder. 107 כְּנוּתָהוּן associate, colleague. 108 יַחֲבוּן PE: dwell, reside. 109 שְׁלָם welfare, health, hail; prosperity! 110 עַתָּה now. 111 נִשְׁתַּוְּנָא official document, decree; letter. 112 פִּרְשָׁה PA: separate; make distinct. 113 קְרִיאָה PE: read; read out, aloud. 114 נִשְׁתַּוְּנָא HITE: rise up; make a rising, an insurrection. 115 מְרִדָּא rebellion. 116 תְּקִיפָה strong; mighty. 117 שְׁלִיטָה powerful, mighty; having, exercising mastery. 118 בַּטְלָא PA: stop, bring to an end; make to cease. 119 גְּבִרָא man. 120 אֱלָךְ those; these.

תַּחֲבִנָּא ¹²¹ עַד-מִנִּי טַעֲמָא יִתְשֹׁם: ²² וְזִהִירִין ¹²² הוּוּ שְׁלוֹ ¹²³ לְמַעַבְדַּ עַל-
 דְּנָה לְמָה ¹²⁴ יִשְׁנָא ¹²⁵ חֲבֵלָא ¹²⁶ לְהִנָּזֶקֶת ¹²⁷ מִלְכִּין: ²³ אֲדִין מִן-דִּי
 פִּרְשִׁין ¹²⁸ נִשְׁתֹּנֵא ¹²⁹ דִּי אֶרְתַּחֲשֵׁשְׁתָּא ¹³⁰ מִלְפָּא קִרְיָא ¹³¹ קְדָם-
 רְחוּם וְשִׁמְשִׁי סִפְרָא ¹³² וּכְנוּתָהוֹן ¹³³ אֲזִלוּ ¹³⁴ בְּהִילָוִי לִירוּשָׁלַם עַל-
 יְהוּדִיא ¹³⁵ וּבִטְלוּ ¹³⁶ הֵמוּ ¹³⁷ בְּאֲדָרְעָ ¹³⁸ וְחִיל ¹³⁹:
²⁴ בְּאֲדִין בְּטִלָּה ¹⁴⁰ עֲבִידָתָ ¹⁴¹ בֵּית-אֱלֹהָ דִּי בִירוּשָׁלַם וְהוּת
 בְּטִלָּא ¹⁴² עַד שְׁנַת ¹⁴³ תַּרְתִּין ¹⁴⁴ לְמַלְכוּת דְּרִינוּשׁ מֶלֶךְ-פָּרְס: ²⁵

וְהַתְנַבִּי ¹ חֲנַי אֲנִיָּא ² וְזִכְרִיָּה בֶר-³ עֲדוּאִי אֲנִיָּא ⁴ נְבִיאָא ⁵
 עַל-יְהוּדִיא ⁶ דִּי בִיהוּד וּבִירוּשָׁלַם בְּשֵׁם ⁷ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עָלֵיהוֹן:
² בְּאֲדִין קָמוּ זִרְבָּבֶל בֶּר-⁸ שְׁאֲלִיתִיאֵל וְיִשְׁוֹעַ בֶּר-⁹ יוֹצָדָק
 וְשִׁרְיָ ¹⁰ לְמִבְנָא ¹¹ בֵּית אֱלֹהָ דִּי בִירוּשָׁלַם וְעִמְהוֹן ¹² אֲנִיָּא ¹³ נְבִיאָא ¹⁴ דִּי-
 אֱלֹהָ מְסַעְדִּין ¹⁵ לְהוֹן: ¹⁶ בְּה-זְמַנָּא ¹⁷ אֲתָא ¹⁸ עָלֵיהוֹן תַּחְנִי פַחַת ¹⁹
 עֲבָר ²⁰ נִהְרָה ²¹ וְשִׁתָּר בּוֹזְנִי וּכְנוּתָהוֹן ²² וּכְן ²³ אֲמַרִין לָהֶם מִן-²⁴ שֵׁם לָכֶם
 טַעֲם בֵּיתָא דְּנָה לְבָנָא ²⁵ וְאִשְׁרָנָא ²⁶ דְּנָה לְשִׁכְלָלָה ²⁷: ²⁸ אֲדִין ²⁹
 כְּנַמָּא ³⁰ אֲמַרְנָא לָהֶם מִן-³¹ אֲנוּן ³² שְׁמַתָּא ³³ גְּבִרְיָא ³⁴ דִּי-דְנָה בְּנִינָא ³⁵
 בְּנִין ³⁶: ³⁷ וְעֵין ³⁸ אֱלֹהֵם הוּת עַל-שְׁבִי ³⁹ יְהוּדִיא ⁴⁰ וְלֹא-בִטְלוּ ⁴¹ הֵמוּ ⁴² עַד-
 טַעֲמָא לְדִירוּשׁ יְהוּדָא ⁴³ וְאֲדִין יְתִיבִין ⁴⁴ נִשְׁתֹּנֵא ⁴⁵ עַל-דְּנָה: ⁴⁶

¹²¹ בנה HITPE: be built. ¹²² זהיר PE: warn. ¹²³ שלו negligence; neglect, remissness.
¹²⁴ מה PE: lest; why? ¹²⁵ שנא PE: become great; grow great. ¹²⁶ חבל damage; hurt, injury.
¹²⁷ נזק HAF: damage, suffer harm; injure. ¹²⁸ שגן copy. ¹²⁹ נשתון official document, decree;
 letter. ¹³⁰ קרא PE: read; read out, aloud. ¹³¹ ספר scribe, clerk, secretary. ¹³² כנת associate,
 colleague. ¹³³ אזל PE: go; go off. ¹³⁴ בהילו haste. ¹³⁵ יהודי someone coming from Judea, a
 Jew. ¹³⁶ בטל PA: stop, bring to an end; make to cease. ¹³⁷ המו they. ¹³⁸ אדרע arm, force.
¹³⁹ חיל strength; power. ¹⁴⁰ בטל PE: cease, be discontinued. ¹⁴¹ עבדה work. ¹⁴² שנה year.
¹⁴³ תרין two.

¹ נביא HITPA: act as a prophet, prophesy. ² נביא prophet. ³ בר II grandson; son.
⁴ יהודי someone coming from Judea, a Jew. ⁵ שם name. ⁶ בר II son. ⁷ שרה PA: commence;
 begin. ⁸ בנה PE: build. ⁹ עם together with. ¹⁰ סעד PA: aid, support; sustain. ¹¹ זמן time.
¹² אתה PE: come. ¹³ פחה governor. ¹⁴ עבר the opposite bank; region across, beyond.
¹⁵ נהר stream, river. ¹⁶ כנת associate, colleague. ¹⁷ כן thus, so; as follows. ¹⁸ מן who?
¹⁹ אשרן shrine; uncert., wall, sanctuary; HOLL: uncert., some kind of wooden structure, perh. out-
 fit, timber or paneling; roof scaffolding. ²⁰ כלל SHAF: finish. ²¹ כנמא thus, so; as follows.
²² אנן they. ²³ גבר man. ²⁴ בנין building, construction work. ²⁵ עין eye. ²⁶ שב someone with
 gray hair, elder; PE: be hoary. ²⁷ בטל PA: stop, bring to an end; make to cease. ²⁸ המו they.
²⁹ הך PE: reach; go. ³⁰ תוב (H)AF: send back; return. ³¹ נשתון official document, decree; letter.

6 פֶּרְשֵׁנוֹן³² אֶנְרֶתָא³³ דִּי-שִׁלַּח³⁴ תַּתְּנִי פַתַּח³⁵ עֲבֵר³⁶ נְהֶרֶה³⁷ וְשֶׁתֶּר בּוּזְנִי
וְכִנְיֹתָה³⁸ אֶפְרִסְכִּיא³⁹ דִּי בַעֲבָר³⁶ נְהֶרֶה³⁷ עַל-דְּרִיּוֹשׁ מִלְפָּא: ⁷ פַּתְגָּמָא⁴⁰
שִׁלַּח³⁴ עָלוּהִי וְכִדְנָה פְּתִיב⁴¹ בְּגוּהָ⁴² לְדְרִיּוֹשׁ מִלְפָּא שְׁלָמָא⁴³ כָּלָא:
8 יָדִיעַ לְהוּא לְמִלְפָּא דִּי-אֲלֵנָא⁴⁴ לִיהוּד מְדִינָתָא⁴⁵ לְבֵית
אֱלֹהָא רַבָּא⁴⁶ וְהוּא⁴⁷ מִתְבַּנָּא⁴⁸ אֲבָן⁴⁹ גָּלִל⁵⁰ וְאֵע⁵¹ מִתְשֵׁם בְּכַתְלִיא⁵²
וְעִבְדִּיתָא⁵³ דְּהָ⁵⁴ אֶסְפְּרָנָא⁵⁵ מִתְעַבְרָא וּמִצְלַח⁵⁶ בִּידֵהֶם⁵⁷: ⁹ אֲדִין
שְׁאֲלֵנָא⁵⁸ לְשִׁבִּיא⁵⁹ אֱלִיָּה⁶⁰ כְּנָמָא⁶¹ אֲמַרְנָא לָהֶם מִן שָׁם לְכֻם טַעֲם בֵּיתָא
דְּנָה לְמִבְנֵיהָ⁶³ וְאֲשֶׁרְנָא⁶⁴ דְּנָה לְשַׁכְלָלָהּ⁶⁵: ¹⁰ וְאִף⁶⁶ שְׁמַתְתֵּהֶם⁶⁷
שְׁאֲלֵנָא⁵⁸ לָהֶם לְהוֹדְעוּתָהּ דִּי נִכְתָּב⁴¹ שֵׁם⁶⁷ גְּבַרִיאֵל⁶⁸ דִּי בְרָאשִׁיהֶם⁶⁹:
¹¹ וְכִנְמָא⁶¹ פַּתְגָּמָא⁷⁰ הַתִּיבּוֹנָא⁷¹ לְמִמֶּר אֲנַחְנָא⁷² הַמּוֹ⁷³
עֲבֹדוּהִי⁷⁴ דִּי-אֱלֹהָ שְׁמִיא וְאַרְעָא⁷⁵ וּבְנִין⁶³ בֵּיתָא דִּי-הוּא בְנָה⁶³ מִקְדָּמָתָא⁷⁶
דְּנָה שְׁנִין⁷⁷ שְׁנִיאֵן⁷⁸ וּמִלֶּךְ יִשְׂרָאֵל רַב⁴⁶ בְּנֵה⁶³ וְשַׁכְלָלָהּ⁶⁵: ¹² לְהֵן⁷⁹
מִן-דִּי הִרְגִּזוּ⁸⁰ אֲבֵהֶתְנָא⁸¹ לְאֱלֹהָ שְׁמִיא יְהִב הַמּוֹ⁷³ בִּיד⁸² נְבוּכַדְנֶצַּר מֶלֶךְ-
בָּבֶל⁸³ כַּסְדִּיא⁸³ כְּסִדְיָא⁸³ וּבִיתָהּ דְּנָה סַתְרָהּ⁸⁴ וְעַמָּהּ⁸⁵ הִגְלִי⁸⁶ לְבָבֶל:
¹³ בְּרִם⁸⁷ בְּשַׁנְתָּהּ⁷⁷ חֲדָה⁸⁸ לְכוּרֶשׁ מִלְפָּא דִּי בָבֶל כּוּרֶשׁ מִלְפָּא
שֵׁם טַעֲם בֵּית-אֱלֹהָא דְּנָה לְבָנָא⁶³: ¹⁴ וְאִף⁶⁶ מְאִנִּיא⁸⁹ דִּי-בֵית-אֱלֹהָ
דִּי רַהֲבָה⁹⁰ וְכִסְפָּא⁹¹ דִּי נְבוּכַדְנֶצַּר הִנְפִּק⁹² מִן-הֵיכָלָא⁹³ דִּי בִירוּשָׁלַם

32 שְׁנוֹן copy. 33 אֶנְרֶתָא letter; letter-missive. 34 שִׁלַּח PE: send. 35 פַּתַּח governor. 36 עֲבֵר the opposite bank; region across, beyond. 37 נְהֶרֶה stream, river. 38 כִּנְיֹתָא associate, colleague. 39 אֶפְרִסְכִּיא uncert., an official title, name of a people; pr. n. 40 פַּתְגָּמָא report; word. 41 כְּתָב PE: write. 42 גּוֹ interior, inner part; midst. 43 שְׁלָמָא welfare, health, hail; prosperity! 44 אֲלֵנָא PE: go; go off. 45 מְדִינָה satrapy; (judicial) district, province. 46 רַב great. 47 הוּא he. 48 בְּנָה HITPE: be built. 49 בֵּן stone. 50 גָּלִל large, block; rolling. 51 אֵע beam; timber. 52 כְּתָל wall. 53 עִבְדִּיתָא work. 54 דְּהָ that; this. 55 אֶסְפְּרָנָא completely, exactly; thoroughly. 56 צְלַח HAF: proceed; have success. 57 יַד hand. 58 שְׁאֲלָה PE: ask; inquire about, for. 59 שִׁבִּיא someone with gray hair, elder; שִׁיב PE: be hoary. 60 אֱלִיָּה those; these. 61 כְּנָמָא thus, so; as follows. 62 מִן who? 63 בְּנָה PE: build. 64 אֲשֶׁרְנָא shrine; uncert., wall, sanctuary; HOLL: uncert., some kind of wooden structure, perh. outfit, timber or paneling; roof scaffolding. 65 כְּלָל SHAF: finish. 66 אִף also. 67 שֵׁם name. 68 גְּבַר man. 69 רִאשׁ head; chief. 70 פַּתְגָּמָא word. 71 תּוֹב (H)AF: send back; return. 72 אֲנַחְנָא we. 73 הַמּוֹ they. 74 עֲבָד servent, slave. 75 אֶרֶץ earth. 76 קִדְמָה formerly; former time. 77 שְׁנָה year. 78 שְׁנִיא much, many. 79 הֵן but, yet; however. 80 רִגַּז HAF: irritate; enrage. 81 אָב ancestor; father. 82 יָד might, power. 83 כְּסִדְיָא Chaldean, one who comes from Chaldea. 84 סַתַּר PE: destroy, demolish. 85 עַם nation, people. 86 גָּלָה HAF: lead off into exile; take into exile. 87 בְּרִם except what, yet, but, however; only, nevertheless. 88 חֶד one, first. 89 מִאֵין receptacle, vessel. 90 דָּהֲבָ gold. 91 כֶּסֶף silver. 92 נִפְקָה HAF: take out; bring forth. 93 הֵיכָל temple.

וַיְהִי־בֵלִי 94 הַמּוֹיִ 95 לְהִיכָלָא 96 הַיּ בְּבֵל הַנֶּפֶק 97 הַמּוֹיִ 95 כּוֹרֵשׁ מֶלֶכָא מִן־
הִיכָלָא 96 הַיּ בְּבֵל וַיְהִיבוּ לְשִׁבְצָר שְׁמָה 98 הַי פָּחָה 99 שְׁמָה: 15 וְאָמַר־
לָהּ אֱלֹהִים 100 אֵל 101 מֶאֱנִיָּא 102 שָׂא 103 אֵל־אֶחָת 104 הַמּוֹיִ 95 בְּהִיכָלָא 96 הַי
בִּירוּשָׁלַם וּבֵית אֱלֹהִא יִתְבְּנָא 106 עַל־אַתְרָהּ 107: ס 16 אֲדִין שְׁבֻצָר
דִּךְ 108 אֲתָא 109 יְהִיב אֲשִׁיָּא 110 דִּי־בֵית אֱלֹהִא הַי בִּירוּשָׁלַם וּמִן־אֲדִין וְעַד־
כְּעֵן 111 מִתְבְּנָא 106 וְלֹא שְׁלֵם 112: 17 וְכַעֲן 111 הֵן 113 עַל־מֶלֶכָא טָב 114
יִתְבְּקֵר 115 בְּבֵית גְּנִזָּא 116 דִּי־מֶלֶכָא תַּמָּה 117 הַי בְּבֵל־הֵן 118 אִיתִי 119 דִּי־מִן־
כּוֹרֵשׁ מֶלֶכָא שִׁים טַעַם לְמִבְנָא 120 בֵּית־אֱלֹהִא דִּךְ 108 בִּירוּשָׁלַם וְרַעוּת 121
מֶלֶכָא עַל־דִּנְהָ יִשְׁלַח 122 עָלִינָא: ס

בְּאֲדִין דִּירוּשׁ מֶלֶכָא שִׁים טַעַם וּבִקְרוּיָא 1 בְּבֵית סַפְרִיָּא 2 הַי גְּנִזָּא 3
מִהַחֲתִין 4 תַּמָּה 5 בְּבֵל: 2 וְהִשְׁתַּכַּח 6 בְּאַחֲמָתָא בְּבִירְתָא 7 הַי
בְּמַדְי מְדִינָתָה 8 מְגִלָּה 9 חֲדָה 10 וְכֵן 11 פְּתִיב 12 בְּגִיָּה 13 דְּכְרוּנָהּ 14: פ
3 בְּשָׁנָתָה 15 חֲדָה 16 לְכוֹרֵשׁ מֶלֶכָא כּוֹרֵשׁ מֶלֶכָא שִׁים טַעַם בֵּית־אֱלֹהִא
בִּירוּשָׁלַם בֵּיתָא יִתְבְּנָא 17 אֲתָרָהּ 18 דִּי־דְבַחֲתִין 19 דְּבַחֲתִין 20 וְאֲשׁוּהִי 21 מְסֻבְּלִין 22
רוּמָה 23 אֲמִין 24 שְׁתִּין 25 פְּתִיָּה 26 אֲמִין 24 שְׁתִּין 25: 4 נְדָבְכִין 27 דִּי־אֲבִין 28
גָּלִל 29 תִּלְתָּא 30 וְנִדְבָךְ 27 דִּי־אֲעֵ 31 חֲדָתָה 32 וְנִפְקָתָא 33 מִן־בֵּית מֶלֶכָא
תַּתִּיָּהּ: 5 וְאֶף־ 34 מֶאֱנִיָּא 35 בֵּית־אֱלֹהִא הַי דְּהִבָּהּ 36 וְכִסְפָּא 37 הַי

94 יבל HAF: bring; bear along, carry. 95 המוי they. 96 היכל temple. 97 נפק HAF: take out; bring forth. 98 שם name. 99 פחה governor. 100 לה these. 101 אל these. 102 מאן receptacle, vessel. 103 נשא PE: take. 104 אל PE: go; go off. 105 נחת (H)AF: deposit. 106 בנה HITPE: be built. 107 אתר place, location. 108 דך that; this. 109 אתה PE: come. 110 אש foundation. 111 כען now. 112 שלם PE: be finished; be complete. 113 הן if. 114 טב good, pleasing. 115 בקר HITPA: be investigated; be sought. 116 גנזא treasure. 117 תמה there. 118 הן whether. 119 איתי there is. 120 בנה PE: build. 121 רענ will, decision; good pleasure. 122 שלח PE: send. 1 ביקרוי HAF: seek, investigate. 2 ספר book. 3 גנזא treasure. 4 נחת (H)AF: deposit. 5 תמה there. 6 שכח HITPE: be found. 7 בירה fortified place, citadel; castle. 8 מדינה satrapy; (judicial) district, province. 9 מגלה scroll; (book-) roll. 10 חד one; a. 11 כן thus, so; as follows. 12 כתב PE: write. 13 גי interior, inner part; midst. 14 דכרון record, memorandum. 15 שנה year. 16 חד one, first. 17 בנה HITPE: be built. 18 אתר place, location. 19 דבח PE: perform a sacrifice. 20 דבח animal sacrifice. 21 אש foundation. 22 סבל PO: uncert., be maintained, be presented, be determined; be raised. 23 רום height. 24 אמה cubit. 25 שתין sixty. 26 פתי breath; breadth. 27 נדבך stratum, layer; row, course. 28 כן stone. 29 גלל large, block; rolling. 30 תלת three. 31 אע beam; timber. 32 חדת new. 33 נפקא cost; outlay. 34 אף also. 35 מאן receptacle, vessel. 36 דהב gold. 37 כסף silver.

נְבוּכַדְנֶצַּר הַנֶּפֶק ³⁸ מִן־הַיִּכְלָא ³⁹ דִּי־בִירוּשְׁלָם וְהִיבֵל ⁴⁰ לְכַבֵּל יַהֲתִיבוּן ⁴¹ וְיִהְיֶה ⁴² לְהִיכְלָא ³⁹ דִּי־בִירוּשְׁלָם לְאַתְרָהָּ ⁴³ וְתַחַת ⁴⁴ בְּבֵית אֱלֹהָא: ⁵
⁶ כְּעֵן ⁴⁵ תַּתְּנִי פָּתַח ⁴⁶ עֲבַר ⁴⁷־נְהָרָה ⁴⁸ שְׂתַר בּוֹזְנִי וּכְנוּתְהוּן ⁴⁹ אֶפְרֹסְכִיָּא ⁵⁰ דִּי
 בַּעֲבַר ⁴⁷ נְהָרָה ⁴⁸ רְחִיקִין ⁵¹ הוּוּ מִן־תַּמָּהָה ⁵²: ⁷ שְׁבָקִין ⁵³ לַעֲבִידַת ⁵⁴ בֵּית־
 אֱלֹהָא ⁵⁵ דְּךָ פָּתַח ⁴⁶ יְהוּדִיָּא ⁵⁶ וּלְשָׁבִי ⁵⁷ יְהוּדִיָּא ⁵⁶ בֵּית־אֱלֹהָא ⁵⁸ דְּךָ יִבְנוּן ⁵⁸
 עַל־אַתְרָהָהּ ⁴³: ⁸ וּמְנִי שָׁיִם טַעַם לְמָא ⁵⁹ דִּי־תַעֲבֹדוֹן עִם ⁶⁰־שָׁבִי ⁵⁷ יְהוּדִיָּא ⁵⁶
 אֱלֹךְ ⁶¹ לְמִבְנָא ⁵⁸ בֵּית־אֱלֹהָא ⁵⁵ דְּךָ וּמִנְכְּסִי ⁶² מְלָכָא דִּי מִדַּת ⁶³ עֲבַר ⁴⁷
 נְהָרָה ⁴⁸ אֶסְפְּרָנָא ⁶⁴ נִפְקָתָא ⁶⁵ תְּהוּא מְתִיחָבָא לְגַבְרִיָּא ⁶⁶ אֱלֹךְ ⁶¹ דִּי־לָא
 לְבַטְלָא ⁶⁷: ⁹ וּמָה ⁶⁸ חֲשָׁחוֹן ⁶⁹ וּבְנִי ⁷⁰ תּוֹרִין ⁷¹ וְדָכְרִין ⁷² וְאִמְרִין ⁷³ לַעֲלוּן ⁷⁴ |
 לְאֵלָה שְׁמִיָּא חֲנֻטִין ⁷⁵ מְלַח ⁷⁶ | חֲמֵר ⁷⁷ וּמִשַּׁח ⁷⁸ כְּמֹאמֵר ⁷⁹ כְּהִנֵּא ⁸⁰ דִּי־
 בִירוּשְׁלָם לְהוּא מְתִיחָב לָהֶם יוֹם ⁸¹ | בְּיוֹם ⁸¹ דִּי־לָא שְׁלוּ ⁸²: ¹⁰ דִּי־לְהוֹן
 מְהַקְרְבִין ⁸³ נִיחוּחִין ⁸⁴ לְאֵלָה שְׁמִיָּא וּמַצְלִין ⁸⁵ לְחַיִּי ⁸⁶ מְלָכָא וּבְנוּהִי ⁷⁰:
¹¹ וּמְנִי שָׁיִם טַעַם דִּי כָל־אַנְשֵׁי דִי יְהִשָּׁנָא ⁸⁷ פְּתַגְמָא ⁸⁸ דְּנָה יִתְנַסַּח ⁸⁹ אַעֲיֵ
 מִן־בֵּיתָהּ וּזְקִיף ⁹¹ יִתְמַחָא ⁹² עָלֶיהָ וּבֵיתָהּ נָלוּ ⁹³ יִתְעַבֵּד עַל־דְּנָה:
¹² וְאֱלֹהָא דִּי שָׁכַן ⁹⁴ שְׁמָהּ ⁹⁵ תַּמָּהָה ⁵² יִמְגַּר ⁹⁶ כָּל־מֶלֶךְ וְעַם ⁹⁷ דִּי | יִשְׁלַח ⁹⁸
 יָדָהּ ⁹⁹ לְהַשְׁנִיָּה ¹⁰⁰ לְחַבְלָהּ ¹⁰¹ בֵּית־אֱלֹהָא ⁵⁵ דְּךָ דִּי בִירוּשְׁלָם אֲנָה ¹⁰² דְּרִישׁ

³⁸ נֶפֶק HAF: take out; bring forth. ⁴⁰ יִבֵּל HAF: bring; bear along, carry. temple. ⁴² הָךְ PE: reach; go. ⁴³ אַתְרָהּ place, location.
⁴⁴ תּוֹב (H)AF: give back, bring back; restore. ⁴⁵ כְּעֵן now. ⁴⁶ פָּתַח governor. ⁴⁷ עֲבַר the opposite bank; region across, beyond. ⁴⁸ נְהָרָה stream, river. ⁴⁹ כְּנַת associate, colleague. ⁵⁰ אֶפְרֹסְכִיָּא *uncert.*, an official title, name of a people; *pr. n.* ⁵¹ רְחִיקִין far. ⁵² תַּמָּהָה there. ⁵³ שְׁבָקִין PE: leave behind. ⁵⁴ עֲבִידַת work.
⁵⁵ דְּךָ that; this. ⁵⁶ יְהוּדִיָּא someone coming from Judea, a Jew. ⁵⁷ שָׁבִי someone with gray hair, elder; ⁵⁸ בְּנָה PE: be hoary. ⁵⁹ מָה what; whatever. ⁶⁰ עִם together with.
⁶¹ אֱלֹךְ those; these. ⁶² נְכֻסִי treasure, riches. ⁶³ מִדַּת contribution, tax; tribute. ⁶⁴ אֶסְפְּרָנָא completely, exactly; thoroughly. ⁶⁵ נִפְקָתָא cost; outlay. ⁶⁶ גַּבְרִיָּא man. ⁶⁷ בַּטְלָא PA: stop, bring to an end; make to cease. ⁶⁸ מָה that which; what. ⁶⁹ חֲשָׁחוֹן necessity, need; thing needed. ⁷⁰ בֶּר son. ⁷¹ תּוֹר ox, bull; bullock. ⁷² דָּכְרִי ram. ⁷³ אִמְרָא lamb. ⁷⁴ עֲלוּן burnt-offering. ⁷⁵ חֲנֻטָה grain of wheat; wheat. ⁷⁶ מְלַח salt. ⁷⁷ חֲמֵר wine. ⁷⁸ מִשַּׁח oil for anointing; oil. ⁷⁹ מֹאמֵר word, command. ⁸⁰ כְּהִין priest. ⁸¹ יוֹם day. ⁸² שְׁלוּ negligence; neglect, remissness. ⁸³ קִרְבָּן HAF: bring near, allow to enter; offer. ⁸⁴ נִיחוּחִין offering; soothing, tranquilizing. ⁸⁵ צִלָּא PA: pray. ⁸⁶ חַי life. ⁸⁷ שְׁנָה HAF: violate; frustrate. ⁸⁸ פְּתַגְמָא decree; command.
⁸⁹ נִסְחָא HITPE: be pulled out; be pulled away. ⁹⁰ אַעֲ beam. ⁹¹ זְקִיף PE: impale; raise, lift up. ⁹² מִחָא HITPE: impale; be smitten, nailed. ⁹³ נָלוּ dump; refuse-heap. ⁹⁴ שָׁכַן PA: cause to dwell. ⁹⁵ שְׁמָהּ name. ⁹⁶ מִגַּר PA: overthrow. ⁹⁷ עַם nation, people. ⁹⁸ שִׁלַּח PE: send. ⁹⁹ יָד hand. ¹⁰⁰ שְׁנָה HAF: violate; change, alter. ¹⁰¹ חֲבַל PA: destroy; hurt. ¹⁰² אֲנָה I.

שָׁמַת טַעַם אֶסְפָּרָא ¹⁰³ יִתְעַבֵּד: פ
13 אֲדִין תַּתְנִי פַחַת ¹⁰⁴ עֶבֶר ¹⁰⁵ נְהַרָה ¹⁰⁶ שְׁתַּר בּוֹזְנִי וּכְנֻתָהוּן ¹⁰⁷
לְקַבֵּל דִּי־שְׁלַח ¹⁰⁸ דְּרִיּוֹשׁ מִלְכָּא כְּנֻמָּא ¹⁰⁹ אֶסְפָּרָא ¹⁰³ עֲבָדוּ: 14 וְשָׁבִי ¹¹⁰
יְהוּדִיָּא ¹¹¹ בְּנִין ¹¹² וּמַצְלִחִין ¹¹³ בְּנִבּוּאָה ¹¹⁴ חֲנִי ¹¹⁵ אֲנִיבִיָּא ¹¹⁵ וְזִכְרִיהָ ¹¹⁶
בְּרִיָּא ¹¹⁶ עֲדוּא וּבְנֵי ¹¹⁷ וְשִׁכְלָלוּ ¹¹⁷ מִן־טַעַם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וּמִטַּעַם כּוֹרֶשׁ
וְדְרִיּוֹשׁ וְאַרְתַּחֲשֶׁשְׁתָּא מִלֶּךְ פָּרַס: 15 וְשִׁיְצִיא ¹¹⁸ בֵּיתָה דְּנָה עַד יוֹם ¹¹⁹
תְּלַתָּה ¹²⁰ לִירַח ¹²¹ אֲדָר דִּי־הִיא ¹²² שְׁנַת־123 שְׁתִּי ¹²⁴ לְמַלְכוּת דְּרִיּוֹשׁ
מִלְכָּא: פ 16 וְעֲבָדוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּהֵנִיא ¹²⁵ וְלִוִּיא ¹²⁷ וְשָׂאֵר ¹²⁸ בְּנֵי־¹²⁵
גְלוּתָא ¹²⁹ חֲנֻכַּת ¹³⁰ בֵּית־אֱלֹהֵא דְּנָה בְּחֶדְוָה ¹³¹: 17 וְהִקְרְבוּ ¹³² לְחֻנְכַּת ¹³⁰
בֵּית־אֱלֹהֵא דְּנָה תוֹרִין ¹³³ מֵאָה ¹³⁴ דְּכָרִין ¹³⁵ מֵאֲחִין ¹³⁶ אֲמִרִין ¹³⁷ אַרְבַּע ¹³⁷
מֵאָה ¹³⁴ וְצִפְיִרִי ¹³⁸ עֲזִין ¹³⁹ אֲחִיָּא ¹⁴⁰ לְחֻטָּאָה ¹⁴⁰ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל תְּרִיָּא ¹⁴¹
עֶשֶׂר ¹⁴² לְמִנִּין ¹⁴³ שְׁבִטִי ¹⁴⁴ יִשְׂרָאֵל: 18 וְהִקִּימוּ כְּהֵנִיא ¹²⁶ בְּפִלְגְּתָהוּן ¹⁴⁵
וְלִוִּיא ¹²⁷ בְּמַחְלֻקְתָּהוּן ¹⁴⁶ עַל־עֲבִידַת ¹⁴⁷ אֱלֹהֵא דִּי בִירוּשָׁלַם כְּכַתָּב ¹⁴⁸
סֵפֶר ¹⁴⁹ מֹשֶׁה: פ 19 וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־הַגּוֹלָה ¹⁵⁰ אֶת־הַפֶּסַח ¹⁵¹ בְּאַרְבַּעָה עֶשֶׂר
לְחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן: 20 כִּי הִטְהַרְּוּ ¹⁵² הַפְּחִיִּים וְהַלְוִיִּם כָּאֶחָד כָּל־
טְהוֹרִים ¹⁵³ וַיִּשְׁתַּטּוּ ¹⁵⁴ הַפֶּסַח ¹⁵¹ לְכָל־בְּנֵי הַגּוֹלָה ¹⁵⁰ וּלְאַחֵיהֶם הַפְּחִיִּים
וְלָהֶם: 21 וַיֹּאכְלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַשְּׁבִיִּים מִהַגּוֹלָה ¹⁵⁰ וְכָל הַנִּבְדָּל ¹⁵⁵
מִטְּמֵאֶת ¹⁵⁶ גּוֹיֵה־אֶרֶץ אֱלֹהִים לְדָרֶשׁ לִיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: 22 וַיַּעֲשׂוּ

¹⁰³ אֶסְפָּרָא completely, exactly; thoroughly. ¹⁰⁴ פַּחַת governor. ¹⁰⁵ עֶבֶר the opposite bank;
region across, beyond. ¹⁰⁶ נְהַרָה stream, river. ¹⁰⁷ כְּנַת associate, colleague. ¹⁰⁸ שְׁלַח PE: send.
¹⁰⁹ כְּנֻמָּא thus, so; as follows. ¹¹⁰ שָׁבִי someone with gray hair, elder; ¹¹¹ שִׁיב PE: be hoary.
¹¹² בְּנִין someone coming from Judea, a Jew. ¹¹³ צִלַח HAF: make progress;
have success. ¹¹⁴ נְבִיָּא prophecy; prophesying. ¹¹⁵ נְבִיָּא prophet. ¹¹⁶ בְּרִיָּא grandson; son.
¹¹⁷ כָּל־SHAF: finish. ¹¹⁸ שִׁיְצִיא SHAF: finish. ¹¹⁹ יוֹם day. ¹²⁰ תְּלַת three. ¹²¹ יִרַח month.
¹²² הִיא is. ¹²³ שְׁנָה year. ¹²⁴ שֵׁשׁ six. ¹²⁵ בְּרִי son. ¹²⁶ כְּהֵן priest. ¹²⁷ לֵוִי Levite.
¹²⁸ שָׂאֵר rest, remains; remainder. ¹²⁹ גְלוּתָא deportation, exile. ¹³⁰ חֲנֻכָּה dedication.
¹³¹ חֶדְוָה joy. ¹³² קִרְבִּי HAF: bring near, allow to enter; offer. ¹³³ תוֹר ox, bull; bullock.
¹³⁴ מֵאָה hundred. ¹³⁵ דְּכָר ram. ¹³⁶ אֲמִר lamb. ¹³⁷ אַרְבַּע four. ¹³⁸ צִפְיִר billy goat; he-
goat. ¹³⁹ עֲזִי goat; (she-) goat. ¹⁴⁰ חֻטָּא sin-offering. ¹⁴¹ תְּרִי two. ¹⁴² עֶשֶׂר ten.
¹⁴³ מִנִּין number. ¹⁴⁴ שְׁבִטִי tribe. ¹⁴⁵ פְּלִגְנָה section, division. ¹⁴⁶ מַחְלֻקָּה section, division;
class. ¹⁴⁷ עֲבִידָה service; ritual. ¹⁴⁸ כְּכַתָּב instruction, rule; written requirement.
¹⁴⁹ סֵפֶר book. ¹⁵⁰ גּוֹלָה deported ones, exiles; exile. ¹⁵¹ פֶּסַח feast of pesach; festival of the
passover. ¹⁵² טְהַר HITP: cleanse oneself; purify oneself. ¹⁵³ טְהוֹר ceremonially clean.
¹⁵⁴ שְׁחַט QAL: slaughter. ¹⁵⁵ בְּדָל NIF: withdraw; separate oneself. ¹⁵⁶ טְמֵאָה state of ceremonial
uncleanness; uncleanness.

חג¹⁵⁷-מצות¹⁵⁸ שבעת ימים בשמחה¹⁵⁹ כיו שמתם יהוה והסב לב מלך-
אשור עליהם לחזק ידיהם במלאכת בית-האלהים אלהי ישראל: ^פ

7 ואחר הדברים האלה במלכות¹ ארתחשסתא מלך-פרס עזרא
בן-שריה בן-עזריה בן-חלקיה: ² בן-שלום בן-צדוק בן-
אחיטוב: ³ בן-אמריה בן-עזריה בן-מרוח: ⁴ בן-זרחיה בן-עזי בן-
בקי: ⁵ בן-אבישוע בן-פינחס בן-אלעזר בן-אהרן הכהן הראש:
⁶ הוא עזרא עלה מבבל והוא ספר² מהיר³ בתורת משה אשר-נתן יהוה
אלהי ישראל ויתן לו המלך כיד-יהוה אלהיו עליו כל בקשתו⁴: ^פ
⁷ ויעלו מבני-ישראל ומן-הכהנים והלויים והמשכרים⁵ והשערים⁶
והנתינים⁷ אל-ירושלם בשנת-שבע לארתחשסתא המלך: ⁸ ויבא
ירושלם בחדש החמישי⁸ היא שנת השביעית⁹ למלך: ⁹ כי באחר
לחדש הראשון הוא יסד¹⁰ המעלה¹¹ מבבל ובאחר לחדש החמישי⁸ בא
אל-ירושלם כיד-אלהיו הטובה עליו: ¹⁰ כי עזרא הכין לבבו
לדרוש את-תורת יהוה ולעשת וללמד¹² בישראל חק ומשפט: ^פ
¹¹ וזהו פרשגון¹³ הנשתון¹⁴ אשר נתן המלך ארתחשסתא לעזרא הכהן
הספר¹⁵ ספר¹⁵ דברי מצות-יהוה וחקיו על-ישראל: ^פ
¹² ארתחשסתא מלך מלכיא לעזרא כהנא¹⁶ ספר¹⁷ דתא¹⁸ די-אלה
שמיא גמיר¹⁹ וכענת²⁰: ¹³ מני שים טעם די כל-מתנדב²¹ במלכותי מן-
עמה²² ישראל וכהנזה¹⁶ ולויא²³ למהד²⁴ לירושלם עמד²⁵: יהד²⁴:
¹⁴ כל-קבל די מן-קדם מלפא ושבעת²⁶ יעמהי²⁷ שליח²⁸ לבקרא²⁹ על-

¹⁵⁷ procession, round dance, festival; feast. ¹⁵⁸ מצה unleavened bread.

¹⁵⁹ שמחה jubilation, joy; gladness.

¹ מלכות regnal period, reign. ² ספר scribe, secretary, conversant with the scriptures; learned man. ³ מהיר skillful, experienced; quick, prompt, ready, skilled. ⁴ בקשה wish, request; entreaty. ⁵ שיר POL: temple-singer; sing. ⁶ שוער gatekeeper; porter. ⁷ נתין "given as a gift," temple slave; *Nethinim*, those given (to the service of the sanctuary). ⁸ חמישי fifth. ⁹ למד PI: teach. ¹⁰ יסד —; foundation, beginning. ¹¹ מעלה returning; ascent. ¹² ספר secretary for Jewish affairs; secretary, scribe. ¹³ פרשגון copy. ¹⁴ נשתון official document, decree; letter. ¹⁵ ספר scribe, clerk, secretary. ¹⁶ כהן priest. ¹⁷ ספר scribe, clerk, secretary. ¹⁸ דת law. ¹⁹ גמיר PE: complete, finish, ready. ²⁰ ענת now. ²¹ נרב HITPA: be agreeable, willing. ²² עם nation, people. ²³ לוי Levite. ²⁴ יהד PE: go; be brought. ²⁵ עם with. ²⁶ שבע seven. ²⁷ יעט PE: counselor. ²⁸ שליח PE: send. ²⁹ בקר PA: set up an inquiry; inquire.

יְהוּד וְלִירוּשָׁלַם בָּרַת³⁰ אֱלֹהֶיךָ דִּי בִידְךָ³¹: 15 וְלִהֲיִבְלָה³² כֶּסֶף³³
וְדָהָב³⁴ דִּי־מִלְכָּא וְיַעֲטוּהִי³⁵ הִתְנַדְּבוּ³⁶ לְאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל דִּי בִירוּשָׁלַם
מִשְׁכְּנָה³⁷: 16 וְכָל כֶּסֶף³⁸ וְדָהָב³⁹ דִּי תַהֲשִׁפֹחַ⁴⁰ בְּכָל מְדִינָתָא⁴¹ בְּבָל עִם⁴²
הַתְּנַדְּבוֹת⁴³ עִמָּא⁴⁴ וְכַהֲנֵי⁴⁵ מִתְנַדְּבִין⁴⁶ לְבֵית אֱלֹהֵהֶם דִּי בִירוּשָׁלַם:
17 כָּל־קֶבֶל דִּנְהָ אֶסְפְּרָנָא⁴⁷ תְּקֵנָא⁴⁸ בְּכִסְפָּא⁴⁹ דִּנְהָ תוֹרִין⁵⁰ דְּכִרִין⁵¹
אֲמִרִין⁵² וּמִנְחָתָהוֹן⁵³ וְנִסְכֵּיהוֹן⁵⁴ וְתִקְרַב⁵⁵ הִמּוֹ⁵⁶ עַל־מִדְבָּחָה⁵⁷ דִּי בֵית
אֱלֹהֵכֶם דִּי בִירוּשָׁלַם: 18 וּמָה⁵⁸ דִּי אַעֲלִיךָ⁵⁹ וְעַל־אֲחִיךָ⁶⁰ אֲחִיךָ⁶¹
יִיטֵב⁶² בְּשָׂאֵר⁶³ כִּסְפָּא⁶⁴ וְדָהָבָה⁶⁵ לְמַעַבְרַת פְּרַעוֹת⁶⁶ אֱלֹהֵכֶם תַּעֲבִדוּן:
19 וּמֵאֲנִיָּא⁶⁷ דִּי־מִתִּיהֲבִין לָךְ לְפִלְחֹן⁶⁸ בֵּית אֱלֹהֵי הַשָּׁלָם⁶⁹ קָדָם אֱלֹהֵי
יְרוּשָׁלַם: 20 וּשְׂאֵר⁷⁰ חֲשֻׁחוֹת⁷¹ בֵּית אֱלֹהֵי דִי יַפֵּל⁷² לָךְ לְמִנְתָּן⁷³ תִּנְתָּן⁷⁴
מִן־בֵּית גְּנִזִּיָּא⁷⁵ מִלְכָּא: 21 וּמִנִּי אֲנִיָּא⁷⁶ אֲרַתְחַשְׁסַתָּא מִלְכָּא שִׁים טַעַם
לְכָל גְּזִבְרִיָּא⁷⁷ דִּי בַעֲבָר⁷⁸ נַהֲרָה⁷⁹ דִּי כָל־דִּי יִשְׁאַלְנָכוֹן⁸⁰ עֲזָרָא כְהֵנָה⁸¹
סִפְרָ⁸² דְּתֵא⁸³ דִּי־אֱלֹהֵי שְׁמִיָּא אֶסְפְּרָנָא⁸⁴ יַתְעַבֵּד: 22 עַד־כֶּסֶף⁸⁵ כֶּפְרִין⁸⁶
מָאָה⁸⁷ וְעַד־חֲנִטִין⁸⁸ כֶּרֶן⁸⁹ מָאָה⁹⁰ וְעַד־חֲמֶר⁹¹ בִּתְיִין⁹² מָאָה⁹³ וְעַד־בִּתְיִין⁹⁴
מִשְׁחָ⁹⁵ מָאָה⁹⁶ וּמִלַּח⁹⁷ דִּי־לָא כְתָב⁹⁸: 23 כָּל־דִּי מִן־טַעַם אֱלֹהֵי שְׁמִיָּא
יַתְעַבֵּד אֲדָרְזָא⁹⁹ לְבֵית אֱלֹהֵי שְׁמִיָּא דִּי־לְמָה¹⁰⁰ לְהוּא קִצְף¹⁰¹ עַל־מַלְכוּת
מִלְכָּא וּבְנוּהִי¹⁰²: 24 וְלָכֶם מְהוֹדְעִין דִּי כָל־כְּהֵנִיָּא¹⁰³ וְלוֹיָא¹⁰⁴ זִמְרִיָּא¹⁰⁵

30 דָּת law. 31 יִד might, power; possession. 32 יִבְלָה HAF: bring; bear along, carry. 33 כֶּסֶף silver.
34 דָּהָב gold. 35 יַעֲטוּ PE: counselor. 36 נִדְּבוּ HITPA: donate; give, offer freely. 37 מִשְׁכָּן abode.
38 שִׁכְחָ HAF: get; find. 39 מְדִינָה city; district, province. 40 עִם with. 41 נִדְּבוּ HITPA: donation, gift;
freewill giving. 42 עִם nation, people. 43 כֹּהֵן priest. 44 אֶסְפְּרָנָא completely, exactly; thor-
oughly. 45 קִנְיָ PE: buy; acquire. 46 תוֹר ox, bull; bullock. 47 דְּכִרִין ram. 48 אֲמִרִין lamb.
49 מִנְחָה meal-offering; grain-offering. 50 נִסְךְ libation; drink-offering. 51 קָרַב PA: offer.
52 הִמּוֹ they. 53 מִדְבָּח altar. 54 מָה what. 55 אָח brother. 56 יִטֵּב PE: it is pleasing, it is wished
for; be (good), pleasing. 57 שְׂאֵר rest, remains; remainder. 58 רְעִי will, decision; good plea-
sure. 59 מִאֲן receptacle, vessel. 60 פִּלְחֹן service, ritual observance; worship. 61 שָׁלָם HAF:
make complete, deliver completely; render in full. 62 חֲשֻׁחוֹ need; things needed, requirement.
63 נָפַל PE: fall to, be incumbent on; give. 64 נָתַן PE: provide funds, defray costs; give, pay.
65 גְּנִזָּא treasure. 66 אֲנִיָּא I. 67 גְּזִבְרִיָּא treasurer. 68 עֲבָר the opposite bank; region across, beyond.
69 נַהֲרָ stream, river. 70 שְׂאֵל PE: require; ask for, request. 71 סִפְרָ scribe, clerk, secretary.
72 כֶּבֶר talent. 73 מָאָה hundred. 74 חֲנִטָּה grain of wheat; wheat. 75 כוֹר measure of capaci-
ty; kor, a measure of wheat. 76 חֲמֶר wine. 77 בֵּית liquid measure = 40-45 liters. 78 מִשְׁחָ oil for
anointing; oil. 79 מִלַּח salt. 80 כְּתָב instruction, rule; written requirement. 81 אֲדָרְזָא care-
ful devotion, faithful in heart; correctly, exactly. 82 מָה lest. 83 קִצְף wrath. 84 בֶּר son.
85 לוֹיָ Levite. 86 זִמְרָ musician, singer.

תָּרַעִיא⁸⁷ נְתִינִיא⁸⁸ וּפְלִחִי⁸⁹ בֵּית אֱלֹהִים דְּנָה מְנָה⁹⁰ בְּלוֹ⁹¹ וְהֶלֶךְ⁹² לֹא
שְׁלִיט⁹³ לְמַרְמָא⁹⁴ עֲלֵיהֶם: ²⁵ וְאַנֶּת עֲזָרָא כְּחֻכְמַת⁹⁶ אֱלֹהֶךָ דִּי-בִידְךָ⁹⁷
מְנִי⁹⁸ שְׁפִטִין⁹⁹ וְדִינִין¹⁰⁰ דִּי-לְהֹן אֲדַנִּין¹⁰¹ וְדִינִין¹⁰¹ לְכָל-עַמָּה¹⁰² דִּי
בְּעֵבֶר¹⁰³ נְהָרָה¹⁰⁴ לְכָל-יַדְעֵי דְתִי¹⁰⁵ אֱלֹהֶךָ וְדִי לֹא יָדַע תְּהוֹדְעוּ:
²⁶ וְכָל-דִּי-לֹא לְהוּא עֶבֶר דְּתִי¹⁰⁵ דִּי-אֱלֹהֶךָ וְדְחֵא¹⁰⁵ דִּי מִלְכָּא
אֲסַפְרָנָא¹⁰⁶ דִּינָה¹⁰⁷ לְהוּא מִתְעַבֵּד מִנָּה הֵן¹⁰⁸ לְמוֹת¹⁰⁹ הֵן¹¹⁰ אֲלִשְׁרֹשׁוּ¹¹¹
לְשִׁישִׁי¹¹¹ הֵן-לְעֻנָּשׁ¹¹² נִכְסִין¹¹³ וְלֶאֱסוּרִין¹¹⁴: ²⁷ בְּרוּךְ יְהוָה
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר נָתַן כְּזֹאת בְּלֵב הַמֶּלֶךְ לְפָאֵר¹¹⁵ אֶת-בֵּית יְהוָה אֲשֶׁר
בִּירוּשָׁלַם: ²⁸ וְעָלִי הִטָּה-חֹסֶד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְיִוְעָצוּ¹¹⁶ וְלְכָל-שְׂרָי
הַמֶּלֶךְ הַגְּבָרִים וְאֲנִי הִתְחַזְקִיתִי כִּי-יְהוָה אֱלֹהֵי עָלִי וְאֶקְבְּצָה מִיִּשְׂרָאֵל
רָאשִׁים לְעֹלוֹת עָמִי: ²⁹

8 וְאֵלֶּה רָאשֵׁי אֲבֹתֵיהֶם וְהִתְיַחֲשׁוּ¹ הָעָלִים עָמִי בְּמַלְכוּת²
אֶרְתַּחְשַׁסְתָּא הַמֶּלֶךְ מִבְּבַל: ² מִבְּנֵי פִינְחָס גֵּרָשָׁם
מִבְּנֵי אִיתָמָר דְּנִיָּאל ³ מִבְּנֵי דָוִיד חֲטוּשׁ: ³ מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה
⁴ מִבְּנֵי פֶרַעַשׁ זְכַרְיָה וְעִמּוֹ הִתְיַחֲשׁוּ³ לְזִכְרִים⁴ מֵאָה וְחֲמִשִּׁים: ⁴
מִבְּנֵי פַחַת מֹזָב אֱלִיהוֹעִינִי בֶן-זִרְחִיָּה וְעִמּוֹ מֵאֲתִים הַזִּכְרִים⁴: ⁵
מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה בֶן-יְחִיָּאל וְעִמּוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הַזִּכְרִים⁴: ⁶ וּמִבְּנֵי
עֲדִין עֶבֶד בֶּן-יוֹנָתָן וְעִמּוֹ חֲמִשִּׁים הַזִּכְרִים⁴: ⁷ וּמִבְּנֵי עִילָם יִשְׁעִיָּה
בֶן-עֲתַלְיָה וְעִמּוֹ שְׁבַעִים הַזִּכְרִים⁴: ⁸ וּמִבְּנֵי שְׁפִטְיָה זְבַדְיָה בֶן-
מִיכָאֵל וְעִמּוֹ שְׁמֹנִים הַזִּכְרִים⁴: ⁹ מִבְּנֵי יוֹאָב עֲבַדְיָה בֶן-יְחִיָּאל
וְעִמּוֹ מֵאֲתִים וּשְׁמֹנֶה עָשָׂר הַזִּכְרִים⁴: ¹⁰ וּמִבְּנֵי שְׁלוּמִית בֶּן-

⁸⁷ תָּרַע gate-keeper; porter, door keeper. ⁸⁸ נְתִין slave of the temple; servant of sanctuary.
⁸⁹ פְּלַח PE: servant. ⁹⁰ מְנָה contribution, tax; tribute. ⁹¹ בְּלוֹ tax paid in kind, produce tax;
tribute. ⁹² הֶלֶךְ field-tax, produce tax; toll. ⁹³ שְׁלִיט being permissible; having authority.
⁹⁴ רְמָא PE: impose; throw. ⁹⁶ חֻכְמָה wisdom. ⁹⁷ יָד might, power; possession. ⁹⁸ מְנִי PA: in-
stall, appoint. ⁹⁹ שְׁפִטָּה PE: judge. ¹⁰⁰ דִּין judge. ¹⁰¹ דִּין PE: make a judgment; judge. ¹⁰² עַם
nation, people. ¹⁰³ עֵבֶר the opposite bank; region across, beyond. ¹⁰⁴ נְהָרָה stream, river.
¹⁰⁵ דְּתִי law. ¹⁰⁶ אֲסַפְרָנָא completely, exactly; thoroughly. ¹⁰⁷ דִּין judgment. ¹⁰⁸ הֵן whether.
¹⁰⁹ מוֹת death. ¹¹⁰ הֵן or. ¹¹¹ שְׁרִישׁ uprooting, banishment; exclusion. ¹¹² עֻנָּשׁ penalty, fine;
amercing, confiscation. ¹¹³ נִכְסִים treasure, riches. ¹¹⁴ אֲסוּרָה custody, imprisonment; bond.
¹¹⁵ II פָּאֵר PE: glorify; beautify. ¹¹⁶ יוֹעֵץ counselor; יַעֲזֵר QAL: adviser.

² מַלְכוּת regnal period, reign. ³ יַחֲשׂוּ HT: have oneself enrolled in the genealogical list; be enrolled by genealogy.
⁴ זָכָר man, male person; male.